

VLAAMS PARLEMENT

REGLEMENT

18 JULI 2001

Aangepaste versie

REGLEMENT

VAN HET

VLAAMS PARLEMENT

18 juli 2001
Aangepaste versie

Voorwoord

Het Vlaams Parlement heeft zich in de eerste legislatuur na de rechtstreekse verkiezing van 21 mei 1995 onderworpen aan een grondig gewetensonderzoek over zijn rol in de snel wijzigende samenleving. Het uitgangspunt daarbij was dat de band tussen het Vlaams Parlement en de bevolking nauwer diende aangehaald. Daarnaast wilde het Parlement zijn positie ten aanzien van de regering versterken en zich beter bewapenen voor zowel het controlerende als het decreetgevende werk. Een derde doelstelling was tenslotte het uitbouwen van het Parlement tot een forum voor maatschappelijke discussie.

Met het oog daarop werden tijdens de voorbije drie jaar een groot aantal vernieuwingen doorgevoerd, die in de meeste gevallen hun neerslag vonden in een wijziging van het Reglement. Enerzijds werden een aantal bestaande parlementaire procedures geherwaardeerd en efficiënter gemaakt. Zo werd het in onbruik geraakte petitierecht van de burger omgevormd tot een echt instrument van directe democratie. Anderzijds werden er een aantal nieuwe mogelijkheden gecreëerd voor de parlementsleden om hun taak optimaal te kunnen vervullen. Zo worden de voorontwerpen van decreet voortaan onmiddellijk ter beschikking gesteld van het Parlement. Via de themadebatten krijgen de parlementsleden de kans om de bakens uit te zetten voor het beleid van morgen. Bovendien zullen zij in de toekomst worden bijgestaan door de parlementaire ombudsdienst en het kinderrechtencommissariaat, en zullen zij kunnen rekenen op een betere wetenschappelijke ondersteuning.

Dit nieuwe Reglement vormt het sluitstuk van het intensieve vernieuwingsproces in het Vlaams Parlement, dat ruim drie jaar geduurd heeft. Alle erkende fracties hebben er zich toe geëngageerd om gedurende vijf jaar geen nieuwe aanpassingen van het Reglement te vragen, zodat de vernieuwingen de tijd krijgen om ingeburgerd te raken. Het is nu aan de parlementsleden om optimaal gebruik te maken van de kansen die dit nieuwe Reglement hen biedt.

Er is een tijd van nadenken en een tijd van uitvoeren. Met dat laatste hopen wij van deze assemblee een structureel, organisatorisch en inhoudelijk sterke en moderne parlementaire instelling te hebben gemaakt, die klaar staat voor de grote uitdagingen van de volgende eeuw.

Norbert De Batselier
voorzitter

INHOUD

Bladzijde

TITEL I

VESTIGING, OPENING VAN DE ZITTING, LIDMAATSCHAP, POLITIEKE FRACTIES EN TAALGEBRUIK

Hoofdstuk 1	Vestiging	11
Hoofdstuk 2	Opening van de zitting	11
Hoofdstuk 3	Lidmaatschap	
Afdeling 1	Onderzoek van de geloofsbriefen	12
Afdeling 2	Eedaflegging	13
Afdeling 3	Volksvertegenwoordigers die behoren tot de Nederlandse taalgroep van de Brusselse Hoofd- stedelijke Raad	13
Afdeling 4	Voorstel tot voordracht van de voorzitter	14
Afdeling 5	Verkiezing van gemeenschapssenatoren	14
Hoofdstuk 4	Politieke fracties	15
Hoofdstuk4bis	Financiering van de politieke partijen	16
Hoofdstuk 5	Taalgebruik	18

TITEL II

BENOEMINGEN EN VOORDRACHTEN	19

TITEL III

DAGELIJKS BESTUUR

Hoofdstuk 1	Bureau	21
Hoofdstuk 2	Uitgebreid Bureau	22
Hoofdstuk 3	Voorzitter	24
Hoofdstuk 4	Secretarissen	25

TITEL IV

BENOEMING, EEDAFLEGGING, ONTSLAG EN VACATURE VAN DE VLAAMSE REGERING	25

TITEL V

INRICHTING EN WERKING

Hoofdstuk 1	Commissies	
Afdeling 1	Samenstelling van de commissies	27
Afdeling 2	Subcommissies	28
Afdeling 3	Verenigde commissies	29
Afdeling 4	Bijeenroeping, opening en sluiting van de vergadering	29
Afdeling 5	Agenda	30
Afdeling 6	Aanwezigheden	31
Afdeling 7	Openbaarheid van en toegang tot de vergadering	31
Afdeling 8	Vordering tot de aanwezigheid van leden van de Regering	34
Afdeling 9	Orde in de vergaderzaal	35
Afdeling 10	Raadpleging van andere commissies	35
Afdeling 11	Hoorzittingen	35
Afdeling 12	Wijze van stemmen, meerderheid en quorum	36
Afdeling 13	Verslaggeving	37
Hoofdstuk 2	Werkgroepen en adviescomités	39
Hoofdstuk 3	Plenaire vergadering	
Afdeling 1	Bijeenroeping, dag, uur en agenda	40
Afdeling 2	Notulen	41
Afdeling 3	Afwezigheid	42
Afdeling 4	Openbaarheid van en toegang tot de vergaderzaal	42

		Bladzijde
Afdeling 5	Orde in de vergaderzaal	43
Afdeling 6	Orde in de tribunes	44
Afdeling 7	Voeren van het woord	45
Afdeling 8	Moties van orde	47
Afdeling 9	Wijze van stemmen, meerderheid en quorum	49
Afdeling 10	Handelingen en Beknopt Verslag	52

TITEL VI

PROCEDURES

Hoofdstuk 1	Decreetgeving	
Afdeling 1	Gemeenschaps- of gewestaangelegenheden	53
Afdeling 2	Ontwerpen van decreet	53
Afdeling 3	Bijzondere bepalingen inzake begrotingsontwerpen en ontwerpen van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van een begroting	57
Afdeling 4	Voorstellen van decreet	59
Afdeling 5	Amendementen	60
Afdeling 6	Raadpleging van de Raad van State	61
Afdeling 7	Raadpleging van adviesorganen	62
Afdeling 8	Discriminatie om ideologische en filosofische redenen	64
Afdeling 9	Bevoegdheidsconflicten	65
Afdeling 10	Tweede lezing	66
Hoofdstuk 2	Bijzondere beleidsinitiatieven uitgaande van het Parlement	
Afdeling 1	Voorstellen van resolutie	68
Afdeling 2	Themadebatten en motie van aanbeveling	69

		Bladzijde	
	Afdeling 3	Actualiteitsdebatten en motie van aanbeveling	70
Hoofdstuk 3		Bijzondere beleidsinitiatieven uitgaande van de Regering	
	Afdeling 1	Regeerakkoord	72
	Afdeling 2	Beleidsnota's	72
	Afdeling 3	Beleidsbrieven en motie van aanbeveling	73
	Afdeling 4	Septemberverklaring	74
	Afdeling 5	Vertrouwenskwestie	75
Hoofdstuk 4		Parlementair controlerecht	
	Afdeling 1	Interpellaties	76
	Afdeling 2	Met redenen omklede motie	79
	Afdeling 3	Motie van wantrouwen	80
	Afdeling 4	Vragen	
		Onderafdeling 1 : Algemene bepalingen	82
		Onderafdeling 2 : Schriftelijke vragen	83
		Onderafdeling 3 : Actuele vragen	84
		Onderafdeling 4 : Vragen om uitleg	87
Hoofdstuk 5		Recht van onderzoek	89
Hoofdstuk 6		Vervolging en inbeschuldigingstelling	
	Afdeling 1	Vervolging van een volksvertegenwoordiger	90
	Afdeling 2	Inbeschuldigingstelling van een minister	91
Hoofdstuk 7		Verzoekschriften	92

TITEL VII
 BIJZONDERE PROCEDURES
 MET BETREKKING TOT DE VERHOUDING
 TOT DE FEDERALE STAAT, DE ANDERE
 GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN EN EUROPA

Hoofdstuk 1	Beroep tot vernietiging en tussenkomst in een geding bij het Arbitragehof	94
Hoofdstuk 2	Samenwerking tussen de Gemeenschappen en de Gewesten	96
Hoofdstuk 3	Samenwerkingsakkoorden	96
Hoofdstuk 4	Belangenconflicten	97
Hoofdstuk 5	Europees Gemeenschapsrecht	100

TITEL VIII	
OVERNAME NA INTREKKING	101

TITEL VIIIbis	
CUMULATIEBEPERKING	101

TITEL IX		
ADMINISTRATIE		
Hoofdstuk 1	Griffier	102
Hoofdstuk 2	Personeel	103

TITEL X

VOORSTELLEN TOT WIJZIGING VAN HET REGLEMENT	103

TITEL XI

OVERGANGSBEPALING	104

BIJLAGEN	105

TITEL I

Vestiging, opening van de zitting, lidmaatschap,
politieke fracties en taalgebruik

HOOFDSTUK 1

Vestiging

Vestiging

Artikel 1

Het Vlaams Parlement, hierna het Parlement te noemen,
bepaalt de plaats van zijn zetel.

HOOFDSTUK 2

Opening van de zitting

*Opening van
de zitting*

Artikel 2

1. Het Parlement komt na iedere vernieuwing van rechtswege bijeen op de vierde dinsdag na de dag waarop de vernieuwing heeft plaatsgevonden.

Het Parlement komt van rechtswege bijeen ieder jaar op de vierde maandag van september, onverminderd de bepalingen van het eerste lid.

2. Bij de opening van iedere zitting treedt de Vlaamse volksvertegenwoordiger die het langst lid is van het Parlement, als tijdelijk voorzitter op totdat de voorzitter van het Parlement overeenkomstig artikel 11, punt 1 is benoemd. Voor de berekening van de duur van het lidmaatschap van het Parlement wordt ook het lidmaatschap van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de Vlaamse Raad in aanmerking genomen. Bij even lang lidmaatschap geniet de oudste in jaren de voorkeur.

*Tijdelijk
voorzitter*

De tijdelijk voorzitter verklaart de zitting geopend en heeft uitsluitend tot taak de verrichtingen inzake het in artikel 3 omschreven onderzoek van de geloofsbriefen, de

in artikel 4 bedoelde eedaflegging en de in artikel 11, punt 1 omschreven benoeming van het Bureau te leiden.

*Tijdelijke
secretarissen*

3. De twee jongste aanwezige Vlaamse volksvertegenwoordigers in jaren treden als tijdelijk secretaris op totdat de secretarissen van het Parlement overeenkomstig artikel 11, punt 1 zijn benoemd.

*Voorlopig
Bureau*

4. Tijdelijk voorzitter en tijdelijke secretarissen vormen samen het voorlopig Bureau.

HOOFDSTUK 3

Lidmaatschap

Lidmaatschap

AFDELING 1

*Onderzoek
geloofsbrieven*

Onderzoek van de geloofsbrieven

Artikel 3

*Begrips-
omschrijving*

1. Bij elke vernieuwing spreekt het Parlement zich uit over de verkiesbaarheid van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, hierna volksvertegenwoordigers te noemen, over de verkiesbaarheid van hun opvolgers en over de geldigheid van hun verkiezing.
2. Alle gekozen volksvertegenwoordigers nemen aan het onderzoek van de geloofsbrieven deel.

*Commissies
voor de
geloofsbrieven*

3. Met dit onderzoek worden zes commissies belast. In afwijking van artikel 21, punt 1 tellen die commissies zeven vaste leden, die bij loting worden aangewezen.
4. De processen-verbaal van de verkiezingen, met de stukken tot staving, worden verdeeld onder deze commissies.
5. In afwijking van artikelen 20, punt 2 en 35, punt 1 benoemt iedere commissie een voorzitter en een verslaggever die van de verrichtingen van de commissie mededeling doet aan de plenaire vergadering.

6. De plenaire vergadering doet uitspraak over de besluiten van de commissies. In voorkomend geval wordt over deze besluiten bij zitten en opstaan gestemd.

Besluitvorming

De voorzitter roept uit tot volksvertegenwoordiger en opvolger diegenen van wie de geloofsbrieven geldig werden verklaard.

7. In geval van tussentijdse verkiezing of van toelating van een opvolger worden de geloofsbrieven onderzocht door een commissie die wordt samengesteld en haar werkzaamheden verricht overeenkomstig punten 3 tot 5 van dit artikel.

Procedure bij tussentijdse verkiezing of bij toelating van een opvolger

AFDELING 2

Eedaflegging

Artikel 4

Alvorens in functie te treden, leggen de volksvertegenwoordigers in een plenaire en openbare vergadering de volgende eed af : "Ik zweer de Grondwet na te leven."

Eedaflegging

AFDELING 3

Volksvertegenwoordigers die behoren tot de Nederlandse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad

Artikel 5

De volksvertegenwoordigers die behoren tot de Nederlandse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, nemen aan alle werkzaamheden van het Parlement deel, maar zijn niet stemgerechtigd inzake gewestaangelegenheden.

Leden Nederlandse taalgroep Brusselse Hoofdstedelijke Raad – Beperking stemrecht

AFDELING 4

*Voorstel
voordracht
voorzitter*

Voorstel tot voordracht van de voorzitter

Artikel 6

Na de volledige vernieuwing en samenstelling van het Parlement wijzen de fracties onmiddellijk hun fractievoorzitter aan. De fractievoorzitters beraden zich over de voordracht van de voorzitter van het Parlement en formuleren daarover een voorstel, waarbij ze streven naar een maximaal parlementair draagvlak, met inachtneming van de bepalingen van artikel 10, punt 1.

AFDELING 5

*Gemeenschaps-
senatoren*

Verkiezing van gemeenschapssenatoren

Artikel 7

*Procedure ver-
kiezing*

1. Nadat de griffier van de Senaat aan de voorzitter het aan elke fractie toekomende aantal gemeenschapssenatoren heeft meegedeeld, bepaalt de voorzitter de termijn waarbinnen de kandidaten door de fracties moeten worden voorgedragen.
2. Bij middel van een aan de voorzitter gezonden lijst wijst elke fractie evenveel volksvertegenwoordigers als gemeenschapssenatoren aan als er zetels aan de fractie toekomen.

De lijsten zijn alleen geldig als ze ondertekend zijn door de meerderheid van de volksvertegenwoordigers waaruit de betrokken fractie bestaat.

3. De voorzitter vergewist zich ervan of de voorwaarden voor het opmaken van de lijsten vervuld zijn en verklaart de gemeenschapssenatoren gekozen.

Termijn

4. Indien een fractie aan de voorzitter geen lijst of een lijst met een onvoldoende aantal namen zendt, worden de zetels waarvoor deze fractie geen namen heeft meegedeeld, toegekend aan de fracties waarvan de quotiënten

volgen op het laatste quotiënt dat overeenkomstig artikel 211, § 2, van het Kieswetboek in aanmerking werd genomen.

5. De voorzitter geeft de griffier van de Senaat kennis van deze lijsten binnen 10 dagen na ontvangst van de in punt 1 bedoelde mededeling of, indien de verkiezing van het Vlaams Parlement plaatsvindt op dezelfde dag als de verkiezing van de Senaat, binnen 10 dagen na het onderzoek van de geloofsbrieven door het Vlaams Parlement.
6. In geval van vacature van een zetel van gemeenschaps senator wordt, volgens de hierboven bepaalde regeling, een volksvertegenwoordiger aangewezen die tot de fractie behoort waaraan de vacant geworden zetel toegekend was.

Procedure bij tussentijdse vacantieverklaring

HOOFDSTUK 4

Politieke fracties

Fracties

Artikel 8

1. De volksvertegenwoordigers kunnen zich tot fracties verenigen volgens de lijsten waarop zij door het kiezerskorps verkozen zijn. Een fractie bestaat uit ten minste drie volksvertegenwoordigers. Een volksvertegenwoordiger kan slechts deel uitmaken van één fractie.
2. De leden die een fractie vormen, delen de samenstelling en het bestuur ervan mee aan de voorzitter van het Parlement.
3. Om te worden erkend, moet een fractie bij het begin van de zittingsperiode uit ten minste zeven volksvertegenwoordigers bestaan.
4. Iedere erkende fractie kan een secretariaat oprichten, te noemen fractiesecretariaat, waarvan zij het personeel aanstelt.

Begripsomschrijving

Erkende politieke fractie

Het uitgebreid Bureau bepaalt de toelage en de materiële inrichting die daartoe aan iedere erkende fractie worden

toegekend, alsook het recht van toegang van het fractiepersoneel tot de lokalen van het Parlement.

- Vergadertijd* 5. Het uitgebreid Bureau kan ten behoeve van de fracties een vergadertijd bepalen waarbinnen geen commissievergadering of plenaire vergadering kan worden gehouden.

HOOFDSTUK 4bis

*Financiering
van de politieke
partijen*

Financiering van de politieke partijen

Artikel 8bis

1. Het Vlaams Parlement verleent aan de politieke partijen, zoals bepaald in artikel 1, eerste lid, 1°, van de wet van 19 mei 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, waarvan de verkozenen zich tot een fractie van ten minste vijf volksvertegenwoordigers in het Vlaams Parlement verenigen volgens de lijsten waarop zij door het kiezerkorps verkozen zijn, een totale jaarlijkse dotatie ten belope van een bedrag samengesteld uit :

1° een forfaitair bedrag van twee miljoen vijfhonderdduizend frank of 61.973,38 euro ;

2° een aanvullend bedrag van zestig frank of 1,49 euro per geldig stembiljet met geldige stemmen van de door de politieke partij erkende lijst of kandidaten van deze lijst bij de laatste volledige vernieuwing van het Vlaams Parlement.

Indien twee of meer politieke partijen, zoals bedoeld in het eerste lid, voor de verkiezing van het Vlaams Parlement in elke kieskring van het Vlaamse Gewest een kartel-, alliantie-of koepelpartijlijst indienen, genieten deze politieke partijen samen als één partij van het voordeel van de op grond van het eerste lid verleende dotatie.

Indien twee of meer politieke partijen, zoals bedoeld in het eerste lid, voor de verkiezing van het Vlaams Parlement in de kieskringen van het Vlaamse Gewest behorend tot een en dezelfde provincie, of in de kieskring van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een kartel-, alliantie- of koepelpartijlijst indienen, genieten deze politieke partijen samen als een partij enkel van het voordeel van de op grond van het eerste lid, 2° verleende dotatie.

2. De bedragen bedoeld in punt 1, 1° en 2° worden aangepast aan de gezondheidsindex. Het indexcijfer van januari 2001 wordt als basis genomen.
3. a) De toegekende dotatie, berekend per maand, wordt door het Vlaams Parlement uitgekeerd aan de instelling, opgericht in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk, bedoeld in artikel 22 van de wet van 4 juli 1989.

De dotaties waarop de kartel-, alliantie- of koepelpartijlijsten recht hebben, worden uitgekeerd aan de door die lijsten aangewezen instellingen, die opgericht zijn in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk.

- b) De berekening gebeurt op basis van de gegevens die beschikbaar zijn op de eerste dag van de maand waarvoor de dotatie wordt uitgekeerd.
  - c) De dotatie dient per maand schriftelijk aangevraagd te worden voor de betrokken maand is verstreken.
  - d) De in het eerste lid bedoelde instelling richt de aanvraag daartoe aan de voorzitter van het Vlaams Parlement.
4. Iedere politieke partij kan afstand doen van het voordeel van de haar op grond van punt 1 verleende dotatie.
  5. De kredieten nodig voor de dotatie worden ingeschreven in de werkingsbegroting van het Vlaams Parlement.
  6. Het Bureau kan de toekenning van de dotatie intrekken indien :
    - op grond van artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkie-

zingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamer, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, de Raad van State tot zulk een intrekking heeft besloten.

Het Bureau gedraagt zich dan naar de door het arrest van de Raad van State bepaalde intrekkingperiode en stelt in evenredigheid met de federale toegekende dotatie de hoegrootheid van het in te trekken bedrag vast ;

- een vonnis of arrest met kracht van gewijsde dat de door een politieke partij, haar componenten, lijsten, kandidaten of gekozenen geuite duidelijke en door middel van verscheidene met elkaar overeenstemmende tekenen, strijdig bevindt met respectievelijk het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, en door de aanvullende protocollen bij dat Verdrag die in België van kracht zijn, de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden of de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd.

Het Bureau bepaalt dan de intrekkingperiode en de hoegrootheid van het in te trekken bedrag.

HOOFDSTUK 5

Taalgebruik

Taalgebruik

Artikel 9

Nederlands

1. Ontwerpen van decreet, regeerakkoorden, beleidsnota's, beleidsbrieven, maatschappelijke beleidsnota's, samenwerkingsakkoorden, voorstellen van decreet of resolutie, moties, voorstellen tot wijziging van het reglement, amendementen en alle teksten betreffende de werkzaamheden van het Parlement worden op straffe van onontvankelijk-

heid in het Nederlands ingediend. Alle mondelinge betogen, beraadslagingen en stemmingen worden op straffe van nietigheid in dezelfde taal gehouden.

2. Anderstalige authentieke teksten worden in de oorspronkelijke taal gepubliceerd met een Nederlandse vertaling. Anderstalige mondelinge betogen van niet tot het Parlement behorende personen worden simultaan vertaald en in het Nederlands in de verslagen van de beraadslagingen opgenomen.

TITEL II

Benoemingen en voordrachten

Artikel 10

1. Alle door het Parlement te verrichten benoemingen en voordrachten geschieden overeenkomstig de evenredige vertegenwoordiging van de fracties zoals samengesteld bij de aanvang van de zittingsperiode, onverminderd de bepalingen van artikelen 7, punt 4 en 19, punt 1.

Bij gelijkheid van quotiënten wordt de betrokken plaats toegewezen aan de fractie met het kleinste ledental. Bij gelijke fractiesterkte evenwel wordt het mandaat toegewezen aan de fractie met het hoogste stemcijfer behaald bij de verkiezingen.

Een meerderheid in het aantal plaatsen mag niet worden toegewezen aan een fractie waarvan het ledental niet ten minste gelijk is aan de meerderheid van de volksvertegenwoordigers.

Het uitgebreid Bureau bepaalt voor elk geval afzonderlijk het aantal plaatsen dat aan iedere fractie toekomt en waarbuiten geen kandidaten mogen worden voorgedragen.

*Benoemingen
en voor-
drachten*

*Evenredige
vertegenwoor-
diging*

<i>Termijn</i>	2. De voorzitter bepaalt de termijn waarbinnen de kandidaten door de fracties moeten worden voorgedragen. In voorkomend geval wordt deze termijn meegegeeld.
<i>Benoeming of voordracht</i>	3. De kandidatenlijst wordt aan de volksvertegenwoordigers rondgedeeld. Indien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, worden de kandidaten benoemd of voorgedragen verklaard.
<i>Stemverrichtingen</i>	4. In voorkomend geval geschieden benoemingen en voordrachten bij geheime stemming en bij volstreckte meerderheid, onverminderd de bepalingen van artikel 19, punt 1, littera a.

Wanneer bij de eerste stemming de volstreckte meerderheid niet is behaald, heeft een tweede stemming plaats tussen de twee kandidaten die de meeste stemmen hebben behaald en hun kandidaatstelling handhaven. In voorkomend geval wordt de deelneming aan de tweede stemming overeenkomstig de in het vierde lid omschreven voorkeurregeling bepaald.

Bij de tweede stemming is de kandidaat die de meeste stemmen heeft behaald, benoemd of voorgedragen.

Behoudens andersluidende bepalingen geldt bij staking van stemmen de volgende voorkeurregeling :

- a) in geval van door het Parlement uit de volksvertegenwoordigers te verrichten benoemingen en voordrachten geniet de kandidaat die het langst lid is geweest van het Vlaams Parlement, en bij gelijke anciënniteit de jongste kandidaat in jaren, de voorkeur ;
- b) in geval van door het Parlement buiten de volksvertegenwoordigers te verrichten benoemingen en voordrachten geniet de oudste kandidaat in jaren de voorkeur.

Niet of niet behoorlijk ingevulde stembiljetten tellen mee voor het bepalen van het quorum doch niet voor het bepalen van de meerderheid.

5. De vier jongste aanwezige volksvertegenwoordigers in jaren, in voorkomend geval de tijdelijke secretarissen niet meegerekend, doen de stemopneming. De jongste stemopnemer in jaren doet de algemene telling. *Stemopneming*
6. De voorzitter kondigt de uitslag van de stemming af.

TITEL III

Dagelijks bestuur

*Dagelijks
bestuur*

HOOFDSTUK 1

Bureau

Bureau

Artikel 11

1. Bij de opening van iedere zitting benoemt het Parlement binnen veertien dagen uit de volksvertegenwoordigers achtereenvolgens bij afzonderlijke stemming een voorzitter, een eerste ondervoorzitter, een tweede ondervoorzitter, een derde ondervoorzitter, een vierde ondervoorzitter en bij gezamenlijke stemming drie secretarissen, die samen het Bureau vormen. *Benoeming*
2. Het Parlement kan het aantal ondervoorzitters en het aantal secretarissen vermeerderen of verminderen. *Aantal leden*
3. Bij de vernieuwing van het Parlement ofwel wanneer de zitting is gesloten of reeds geopend en er nog geen Bureau overeenkomstig punt 1 is benoemd, handelt het scheidend Bureau de lopende zaken af, onverminderd de bepalingen van artikel 2. *Scheidend
Bureau*

Van rechtswege vervalt het mandaat van een lid van het scheidend Bureau dat niet overeenkomstig artikel 3 opnieuw tot volksvertegenwoordiger is uitgeroepen.

4. De voorzitters van de fracties, met inbegrip van de voorzitters van de fracties die niet vertegenwoordigd zijn in het *Kennisgeving
van de beslissingen*

Bureau, worden in kennis gesteld van alle beslissingen van het Bureau.

Artikel 12

*Geconstitueerde
vergadering –
kennisgeving*

Zodra het Bureau is benoemd, verklaart de voorzitter het Parlement geconstitueerd en geeft hiervan kennis aan de Vlaamse regering, de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement, de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, de Raad van de Franse Gemeenschapscommissie, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Artikel 13

*Delegatie
bevoegdheden-
overmacht*

Onder beding van verantwoording en behoudens herroeping delegeert het Parlement zijn bevoegdheid aan het Bureau voor de regeling van alle onvoorziene of dringende aangelegenheden waarin de belangen van het Parlement moeten worden gevrijwaard, onverminderd de toepassing van artikel 15, punt 2.

Artikel 14

*Administratief
en financieel
beheer*

Het Bureau staat in voor het administratief en financieel beheer van het Parlement.

HOOFDSTUK 2

*Uitgebreid
Bureau*

Uitgebreid Bureau

Artikel 15

Samenstelling

1. De voorzitters van de erkende fracties nemen alleen inzake politieke aangelegenheden deel aan de werkzaamheden van het Bureau, waarmee zij samen het uitgebreid Bureau vormen.

Zij worden gelijkgesteld met de ondervoorzitters van het Parlement, behalve wat de specifieke, in artikelen 17, punt 4 en 92, punt 1 omschreven, taak betreft.

2. Het uitgebreid Bureau coördineert de gehele politieke werking van het Parlement, inzonderheid de plenaire vergaderingen, de commissievergaderingen en de vergaderingen van de fracties.
3. Het uitgebreid Bureau pleegt viermaal per jaar overleg met de voorzitters van de commissies teneinde een planning te bepalen op middellange termijn.
4. De voorzitters van de niet-erkende fracties en van de commissies kunnen worden uitgenodigd aan de werkzaamheden van het uitgebreid Bureau deel te nemen, zonder er stemgerechtigd te zijn.

Bevoegdheden

*Betrokkenheid
commissie-
voorzitters en
voorzitters
niet-erkende
fracties*

Artikel 16

1. Het uitgebreid Bureau bereidt de vergaderingen van de plenaire vergadering voor en stelt de agenda voor, waarbij wordt vermeld welke onderwerpen betrekking hebben op gewestaangelegenheden en welke onderwerpen betrekking hebben op gemeenschapsaangelegenheden.
2. De voorzitter brengt dag en uur van de bijeenkomst van het uitgebreid Bureau ter kennis van de Regering, die deze kan bijwonen en haar advies doen kennen.
3. De voorzitter legt de regeling van de werkzaamheden aan de plenaire vergadering ter goedkeuring voor.

*Regeling van
de werkzaam-
heden*

HOOFDSTUK 3

Voorzitter

Voorzitter

Artikel 17

Bevoegdheden

1. De voorzitter leidt de werkzaamheden van het Parlement en van het Bureau en het uitgebreid Bureau ; oordeelt over de ontvankelijkheid van de bij het Parlement aanhangig gemaakte zaken, behoudens andersluidende bepalingen ; bepaalt welke onderwerpen betrekking hebben op gewestaangelegenheden en welke onderwerpen betrekking hebben op gemeinschapsaangelegenheden ; doet het reglement naleven ; handhaaft de orde bij de beraadslagingen ; verleent het woord ; formuleert de punten waaromtrent het Parlement een besluit of beslissing moet nemen ; kondigt de uitslag van de stemmingen af ; ondertekent elk besluit van het Parlement en elke beslissing van het Bureau en het uitgebreid Bureau ; staat in voor de uitvoering van de door het Parlement, het Bureau en het uitgebreid Bureau genomen beslissingen en vertegenwoordigt het Parlement naar buiten.

*Ingekomen
stukken*

2. De voorzitter geeft de plenaire vergadering kennis van de ingekomen stukken. Hij stelt zodanige besluiten voor als de aard van de stukken meebrengt.

*Deelname aan
beraadslaging*

3. Indien de voorzitter in een beraadslaging het woord wil voeren, tenzij dit nodig is ter uitvoering van de hem opgedragen taken, verlaat hij de voorzittersstoel. Hij neemt die niet weer in zolang de betrokken beraadslaging aan de orde is.

Vervanging

4. De ondervoorzitter die de voorzitter vervangt, heeft dezelfde bevoegdheid als de voorzitter.

HOOFDSTUK 4

Secretarissen

Secretarissen

Artikel 18

1. De secretarissen houden toezicht op de redactie van de notulen, houden de hoofdelijke oproeping en tekenen de stemmingen aan. *Bevoegdheden*
2. Het Bureau kan van zijn bevoegdheden inzake financiën, personeelsaangelegenheden en beheer van de gebouwen delegatie verlenen aan een of meer secretarissen, onverminderd de bepalingen van de artikelen 98, 99 en 100. De secretaris bevoegd voor financiën doet rekening en verantwoording bij het Parlement. *Delegatie van bevoegdheden*
3. Secretarissen die in een beraadslaging het woord wensen te voeren, nemen plaats onder de volksvertegenwoordigers, zolang de betrokken beraadslaging aan de orde is. *Deelname aan beraadslaging*

TITEL IV

Benoeming, eedaflegging, ontslag en vacature
van de Vlaamse regering*Vlaamse
regering*

Artikel 19

1. Zodra het Parlement na zijn vernieuwing is geconstitueerd, benoemt het de Vlaamse regering, hierna de Regering te noemen. De Regering bestaat uit ten hoogste elf leden. Ten minste één lid heeft zijn woonplaats in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. *Benoeming*
  - a) Indien ten hoogste elf kandidaten op een zelfde, door de volstreckte meerderheid van de volksvertegenwoordigers ondertekende, lijst worden voorgedragen, worden zij benoemd verklaard. Iedere volksvertegenwoordiger mag slechts een enkele lijst ondertekenen.

De orde van voordracht bepaalt de orde van voorrang van de leden van de Regering.

- b) Indien geen zoals in littera a bedoelde lijst is ingediend, benoemt de plenaire vergadering, op grond van een per mandaat door ten minste vijf volksvertegenwoordigers ondertekende voordracht, ieder lid van de Regering afzonderlijk, overeenkomstig de in artikel 10, punten 4 tot 6 omschreven procedure.

Bij staking van stemmen geniet de jongste kandidaat in jaren de voorkeur.

Iedere volksvertegenwoordiger mag slechts een enkele voordracht per mandaat ondertekenen.

Indien blijkt, na de benoeming van het voorlaatste lid van de Regering, dat niemand van de benoemde leden tot het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad behoort, dan wordt de stemming over het laatste lid van de Regering beperkt tot de kandidaten die tot voornoemd gebied behoren.

De orde van benoeming bepaalt de orde van voorrang van de leden van de Regering.

Eedaflegging

Onmiddellijk na de benoeming legt ieder lid van de Regering de eed af in handen van de voorzitter van het Parlement.

Ontslag

2. Bij vrijwillig ontslag van de Regering voorziet de plenaire vergadering in de vervanging ervan overeenkomstig de bepalingen van punt 1.
3. Bij vrijwillig ontslag van leden of een lid van de Regering ofwel bij vacature voorziet de plenaire vergadering in de vervanging van de betrokken leden of het betrokken lid van de Regering overeenkomstig de bepalingen van punt 1 naar verhouding van het te vervangen aantal.

Opgvolgers voleindigen het mandaat van hun voorganger.

4. De plenaire vergadering kan de Regering ofwel leden of een lid ervan ontslaan en vervangen overeenkomstig de bepalingen van artikel 76 of artikel 79, naar gelang van het geval.

TITEL V

Inrichting en werking

HOOFDSTUK 1

Commissies

Commissies

AFDELING 1

Samenstelling van de commissies

Artikel 20

1. De plenaire vergadering kan commissies benoemen, waarvan aantal, samenstelling, bevoegdheid en benaming door het uitgebreid Bureau worden voorgesteld, onverminderd de bepalingen van artikelen 3, punt 3, 59, punten 1 en 2, 84, punt 1, 85, punt 1, 86, punt 1, 92 en 102.

*Aantal,
samenstelling,
bevoegdheid en
benaming*
2. Iedere commissie benoemt haar voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris, na overleg tussen de fracties en onverminderd de bepalingen van artikelen 3, punt 5, 85, punt 2, 86, punt 2, 92, punt 1, 101, punt 3 en 102.

*Voorzitter-
schap*
3. De ondervoorzitter die de voorzitter vervangt, heeft dezelfde bevoegdheid als de voorzitter.

Artikel 21

- Aantal leden* 1. Iedere commissie telt evenveel plaatsvervangende als vaste leden, onverminderd de bepalingen van artikelen 3, punt 3 en 85, punt 1.
- Vervanging* 2. Een afwezig vast lid wordt vervangen door een plaatsvervangend lid, onverminderd de bepalingen van artikelen 3, punt 3 en 85, punt 1. Aan de voorzitter van de commissie wordt kennis gegeven van deze vervanging.
3. Bovendien kunnen de vaste en de plaatsvervangende leden worden vervangen door welke volksvertegenwoordiger ook van dezelfde fractie. In dit geval brengt de voorzitter van de betrokken politieke fractie dit voor de opening van de commissievergadering schriftelijk ter kennis van de commissievoorzitter. Van die vervanging wordt melding gemaakt in het verslag.

AFDELING 2

Subcommissies

Subcommissies

Artikel 22

- Samenstelling, opdracht en werkwijze* 1. Op voorstel van een commissie kan het uitgebreid Bureau een of meer subcommissies benoemen, waarvan het samenstelling, opdracht en werkwijze bepaalt.
2. Iedere subcommissie beraadslaagt bij consensus en brengt verslag uit bij de commissie waaronder zij ressorteert.

AFDELING 3

Verenigde commissies

Verenigde commissies

Artikel 23

1. Het uitgebreid Bureau kan twee of meer commissies belasten met een gezamenlijk onderzoek van aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren.
2. Bedoelde commissies vergaderen als verenigde commissies en beslissen gezamenlijk.
3. Verenigde commissies worden voorgezeten door de voorzitter van de betrokken commissies die het langst lid is van het Parlement. De andere voorzitter treedt op als ondervoorzitter. Voor de berekening van de duur van het lidmaatschap van het Parlement wordt het lidmaatschap van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de Vlaamse Raad in aanmerking genomen. Bij even lang lidmaatschap geniet de oudste in jaren de voorkeur.
4. Volksvertegenwoordigers die deel uitmaken van meer dan een van die commissies, laten zich vervangen overeenkomstig artikel 21, punten 2 en 3.
5. Bij stemming worden quorum en meerderheid op grond van het gezamenlijke aantal leden van de verenigde commissies bepaald.

Werkwijze

Voorzitterschap

Meervoudig lidmaatschap

Stemmingen

AFDELING 4

Bijeenroeping, opening en sluiting van de vergadering

Artikel 24

1. De commissies worden bijeengeroepen door hun voorzitter of door de voorzitter van het Parlement. Op schriftelijk verzoek van een vierde van de leden van een commissie roept de voorzitter van de commissie of de voorzitter van

Bijeenroeping commissies

het Parlement de commissie binnen veertien dagen samen, behoudens tijdens de recesperiodes.

De commissies vergaderen niet tijdens plenaire vergaderingen, tenzij met toestemming van de plenaire vergadering of van het uitgebreid Bureau.

*Opening en
sluiting verga-
dering*

2. De voorzitter van de commissie opent de vergadering en sluit ze na afhandeling van de agenda of in overleg met de commissie.

AFDELING 5

Agenda

Agenda

Artikel 25

Vaststelling

1. a) De agenda van de commissievergaderingen wordt vastgesteld door de commissie of door haar voorzitter, de voorzitter van het Parlement of de plenaire vergadering.

Voorrang

- b) Begrotingsaangelegenheden en beleidsbrieven, ontwerpen van decreet en samenwerkingsakkoorden hebben voorrang, onverminderd de bepalingen van littera c.
- c) Eenmaal per maand hebben voorstellen van decreet of resolutie of voorstellen tot wijziging van het reglement voorrang.

Samenhang

2. Ontwerpen en voorstellen van decreet en voorstellen van resolutie over hetzelfde onderwerp worden samen geagendeerd.

Volgorde

3. Voor het op de agenda plaatsen van voorstellen van decreet of resolutie of van voorstellen tot wijziging van het reglement wordt in beginsel rekening gehouden met de chronologische volgorde van indiening, behoudens andersluidende bepalingen.

*Verplichte
agendering*

4. Een voorstel van decreet of resolutie of een voorstel tot wijziging van het reglement wordt binnen drie maanden na de ronddeling ervan op de agenda van de commissie

geplaatst en binnen zes maanden na de eerste agendering in behandeling genomen.

5. De commissies behandelen de begrotingsaangelegenheden en beleidsbrieven, de ontwerpen van decreet, samenwerkingsakkoorden, de voorstellen van decreet of resolutie, de voorstellen tot wijziging van het reglement, de interpellaties, de vragen om uitleg en alle andere onderwerpen die hun door de voorzitter van het Parlement worden overgezonden.

Onderwerpen

Met instemming van het uitgebreid Bureau kunnen zij enig ander onderwerp op hun agenda plaatsen voorzover het tot hun bevoegdheid behoort.

AFDELING 6

Aanwezigheden

*Aanwezig-
heden*

Artikel 26

In het Beknopt Verslag van de eerstvolgende plenaire vergadering worden de namen van de aanwezige leden en van de al dan niet met kennisgeving afwezige leden opgenomen.

AFDELING 7

Openbaarheid van en toegang tot de vergadering

Artikel 27

1. De vergaderingen van de commissies zijn in beginsel openbaar.
2. Besloten zijn :
  - a) de vergaderingen van de commissies voor de geloofsbrieven, de commissie voor de vervolgingen en de commissie bevoegd voor de inbeschuldigingstelling van een lid van de Regering ;

*Openbaarheid
van de
vergadering*

Uitzonderingen

- b) de vergaderingen van de commissies wanneer zij de orde van de werkzaamheden of administratieve aangelegenheden regelen ;
  - c) de vergaderingen van commissies waarin iemand gehoord wordt, op voorwaarde dat de betrokken persoon gemotiveerd heeft verzocht om te worden gehoord in besloten vergadering en de commissie dit verzoek niet heeft verworpen bij tweederde meerderheid van haar aanwezige leden.
3. Bij tweederde meerderheid van haar aanwezige leden kan elke commissie beslissen met gesloten deuren te vergaderen.
4. Alle volksvertegenwoordigers hebben toegang tot de vergaderingen van de commissies en kunnen er het woord voeren, onverminderd de bepalingen van artikel 84, punt 3. Zij zijn er alleen stemgerechtigd als zij er lid van zijn, onverminderd de bepalingen van artikel 21, punt 3. Tot de vergaderingen van de commissies voor de geloofsbrieven, de commissie voor de vervolgingen en de commissie bevoegd voor de inbeschuldigingstelling van een lid van de Regering hebben alleen de leden van die commissies toegang.

*Toegang tot de
vergadering
Leden*

Senatoren

De commissie kan beslissen senatoren bedoeld in artikel 67, § 1, 1° en 6° van de Grondwet tot de vergaderingen van de commissie uit te nodigen. De senatoren kunnen tijdens deze vergaderingen het woord voeren maar zijn niet stemgerechtigd.

*Leden
Europees
Parlement*

Behoudens andersluidende beslissing van de commissie kunnen de door het Nederlandse kiescollege verkozen leden van het Europees Parlement de vergaderingen van de commissie bevoegd voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden bijwonen en er het woord voeren maar zijn niet stemgerechtigd.

*Leden van de
Regering*

De betrokken leden van de Regering en hun medewerkers hebben toegang tot de vergaderingen van de commissies, met uitzondering van die van de commissies voor de geloofsbrieven, de commissie voor de vervolgingen en de commissie bevoegd voor de inbeschuldigingstelling van

een lid van de Regering. De betrokken leden van de Regering kunnen er het woord voeren.

Het voor de vergadering van de commissie vereiste personeel van het Parlement heeft toegang tot de vergaderzaal.

Personeel

Andere personen dan die bedoeld in de voorgaande leden van dit punt en in de punten 5 en 6, hebben alleen toegang tot de openbare commissievergaderingen.

Andere personen

5. a) Behoudens andersluidende beslissing van de commissie mogen de volksvertegenwoordigers zich door één medewerker per fractie laten bijstaan.

Fractiemedewerkers

b) Medewerker van een fractie is al wie hetzij op de loonlijst van een fractie van het Parlement staat hetzij als vaste medewerker aan een fractie is verbonden maar niet op de loonlijst van het Parlement staat.

Bij het begin van elk zittingsjaar overhandigt elke fractie aan de voorzitter van het Parlement de lijst van medewerkers die de fractieleden kunnen bijstaan.

De griffier en de in artikel 100 bedoelde personeelsleden kunnen geen medewerker van een fractie zijn.

c) De medewerker verlaat de besloten vergadering zodra en zolang de commissie aldus beslist.

De medewerker heeft geen toegang tot de besloten vergadering indien geen volksvertegenwoordiger van de betrokken fractie aanwezig is.

De medewerker heeft geen toegang tot de vergaderingen van de commissies voor de geloofsbriefven, de commissie voor de vervolgingen en de commissie bevoegd voor de inbeschuldigingstelling van een lid van de Regering.

d) Naam en hoedanigheid van de medewerker worden voor iedere vergadering aan de voorzitter van de commissie meegedeeld.

De medewerker mag niet het woord voeren en is niet stemgerechtigd.

Rekenhof

6. a) De vergaderingen van de commissie voor financiën en begroting of van een subcommissie ervan mogen door een of meer afgevaardigden van het Rekenhof met raadgevende stem worden bijgewoond.

De vergaderingen van andere commissies mogen door een of meer afgevaardigden van het Rekenhof met raadgevende stem worden bijgewoond voor aangelegenheden die de voorzitter van het Parlement bepaalt.

- b) Naam en hoedanigheid van de afgevaardigde of afgevaardigden van het Rekenhof worden voor iedere vergadering aan de voorzitter van de commissie meege-
deeld.
- c) De afgevaardigde of afgevaardigden van het Rekenhof verlaat of verlaten de vergadering zodra en zolang de commissie aldus beslist of zodra de aangelegenheid waaromtrent om advies van het Rekenhof wordt ver-
zocht, is afgehandeld.

Subcommissies

7. De subcommissies vergaderen met gesloten deuren.

AFDELING 8

*Vordering
Regeringsleden*

Vordering tot de aanwezigheid van leden
van de Regering

Artikel 28

Op schriftelijk voorstel van een volksvertegenwoordiger kan een commissie bij volstreekte meerderheid van stemmen de aanwezigheid van de leden van de Regering vorderen.

AFDELING 9

Orde in de vergaderzaal

Orde

Artikel 29

1. De voorzitter van de commissie oefent toezicht uit op de orde in de vergaderzaal.
2. De bepalingen van artikelen 42, punten 2 en 3, 43, 44 en 52, punt 3 gelden ook in commissie.

AFDELING 10

Raadpleging van andere commissies

*Raadpleging
andere com-
missies*

Artikel 30

Acht een commissie het advies van een andere commissie nodig, dan deelt zij dit mee aan het uitgebreid Bureau, dat beslist.

AFDELING 11

Hoorzittingen

Hoorzittingen

Artikel 31

1. Bij de behandeling van een ontwerp of voorstel van decreet of resolutie ofwel enig ander onderwerp in de zin van artikel 25, punt 5, tweede lid kan de commissie personen of instellingen die niet tot het Parlement of de Regering behoren, uitnodigen en horen of om documentatie, voorlichting of medewerking verzoeken.

*Begrips-
omschrijving*

Zij regelt terzake de werkzaamheden.

Werkwijze

2. a) De commissie kan in elke stand van de procedure bij volstreekte meerderheid van stemmen beslissen de in punt 1 bedoelde personen en instellingen uit te nodigen

Beslissing

en te horen of om documentatie, voorlichting of medewerking te verzoeken.

- b) Tot na de mondelinge toelichting door een lid van de Regering bij een ontwerp van decreet en tot na de mondelinge toelichting door de indiener of indieners bij een voorstel van decreet of resolutie, is de commissie verplicht, wanneer ten minste vijf van haar aanwezige leden hierom verzoeken, de in punt 1 bedoelde personen en instellingen uit te nodigen en te horen of om documentatie, voorlichting of medewerking te verzoeken.

AFDELING 12

Stemmingen

Wijze van stemmen, meerderheid en quorum

Artikel 32

Soorten

1. De commissies geven hun wil te kennen :
  - a) ofwel bij door de voorzitter geconstateerde eenparige instemming, onverminderd de bepaling van artikel 33, punt 1 ;
  - b) ofwel bij stemming met handopsteken.

De voorzitter van de commissie kan over enig onderwerp opnieuw laten stemmen indien er twijfel bestaat omtrent de regelmatigheid van de uitgebrachte stemmen.

Vaststelling stemuitslag

2. De uitslag van de stemmingen wordt vastgesteld door de voorzitter en de secretaris.

Artikel 33

Quorum

1. Opdat geldig kan worden gestemd, moet de meerderheid van de leden van de commissie aanwezig zijn.
2. Indien het in punt 1 bedoeld quorum niet wordt bereikt, schorst de voorzitter de vergadering voor ten hoogste één

uur. Na die schorsing wordt de stemming herhaald ; wordt bedoeld quorum nog niet bereikt, dan sluit de voorzitter de vergadering na behandeling van de op de agenda voorkomende interpellaties. De zonder gevolg gebleven stemming wordt herhaald bij het begin van de volgende op een zo nabij mogelijk tijdstip vastgelegde vergadering.

Artikel 34

1. Behoudens andersluidende reglementsbepalingen worden alle besluiten bij volstreekte meerderheid van stemmen genomen.

Besluitvorming

Bij staking van stemmen is het behandelde onderwerp verworpen.

2. De bepalingen van de artikelen 48 en 49, tweede en derde lid gelden ook in commissie.

AFDELING 13

Verslaggeving

Verslaggeving

Artikel 35

1. De commissies benoemen bij volstreekte meerderheid van stemmen uit hun vaste of plaatsvervangende leden een of meer verslaggevers.

Verslaggever

In overleg met de commissie kan de voorzitter van de commissie in de vervanging voorzien van een verslaggever die afwezig is.

2. Op verzoek van de commissie of de plenaire vergadering wordt het verslag bij de plenaire vergadering uitgebracht, onverminderd de bepalingen van punt 7.

Taak verslaggever – aard van het verslag

Het verslag bevat de voornamen en namen van de volksvertegenwoordigers die hebben deelgenomen aan de besprekingen in openbare commissievergaderingen, een

synthese van de besprekingen en, in voorkomend geval, de tekst aangenomen door de commissie. De verslaggever kan in het verslag het ontwerp of voorstel van decreet maatschappelijk situeren.

Bij volstreekte meerderheid van stemmen kan een commissie beslissen dat er mondeling verslag wordt uitgebracht, onverminderd de bepalingen van punt 3.

*Goedkeuring
verslag*

3. Na de eindstemming in de commissie vraagt de voorzitter of het verslag aan de commissie ter goedkeuring wordt voorgelegd. Tenzij op verzoek van een lid het verslag ter goedkeuring aan de commissie wordt voorgelegd, keurt de voorzitter het verslag goed.

*Termijn rond-
deling*

4. De commissieverslagen worden gedrukt en ten minste drie dagen voor de algemene bespreking in plenaire vergadering aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

Voor ontwerpen en voorstellen van decreet wordt, met het oog op de toepassing van artikel 56, de in het eerste lid bedoelde termijn verlengd met zeven dagen. Deze verlenging geldt niet als de commissie gebruik maakt van de bepalingen van artikel 56, punt 3. De verlenging geldt evenmin voor de ontwerpen van decreet houdende de middelen- of algemene uitgavenbegroting, houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting, houdende eindregeling van de begroting en houdende instemming met verdragen of samenwerkingsakkoorden.

De tekst van een overeenkomstig punt 2, derde lid uitgebracht mondeling verslag wordt zo spoedig mogelijk gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

Geen verslag

5. a) Met eenparigheid van stemmen kan een commissie beslissen dat over ontwerpen of voorstellen van decreet of resolutie die in de commissie zonder wijzigingen en zonder belangrijke opmerkingen zijn aangenomen, geen verslag wordt uitgebracht.
- b) Ten minste drie dagen voor de algemene bespreking in plenaire vergadering wordt aan de volksvertegenwoor-

digers een lijst rondgedeeld die de opschriften en nummers van de in littera a bedoelde ontwerpen en voorstellen alsmede de beslissing van de commissie vermeldt.

6. De voorzitter van de commissie bepaalt de termijn waarbinnen het betrokken lid van de Regering gehouden is de door de commissie gevraagde en voor het verslag noodzakelijke bijkomende informatie te verstrekken.
7. De voorzitter van het Parlement deelt eventueel aan de voorzitters van de commissies mee binnen welke termijn de verslagen over de aanhangige zaken moeten worden ingediend.
8. De voorzitter van het Parlement kan ook om materiële redenen beslissen dat statistische gegevens of cijfermateriaal in tabelvorm niet in het verslag worden opgenomen maar bij het secretariaat ter inzage liggen. Hiervan wordt in het verslag melding gemaakt.
9. De voorzitter van het Parlement kan, als hij het nodig acht, de in punt 8 bedoelde maatregel toepassen op antwoorden die leden van de Regering op in de commissie gestelde vragen hebben gegeven. Ook hiervan wordt in het verslag melding gemaakt.
10. Het verslag over de in de artikelen 30 en 31 bedoelde vergaderingen wordt in het eindverslag over het betrokken onderwerp opgenomen of als afzonderlijk stuk gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

Termijnen

Inzagerecht

*Hoorzittingen
en raadpleging
van andere
commissies*

HOOFDSTUK 2

Werkgroepen en adviescomités

Artikel 36

1. Het uitgebreid Bureau kan een of meer adviescomités en werkgroepen oprichten, waarvan het benaming, samenstelling, voorzitterschap, opdracht en werkwijze bepaalt. Ieder adviescomité en iedere werkgroep is samengesteld op

*Werkgroepen
en adviesco-
mités*

Oprichting

grond van de in artikel 10 bedoelde evenredige vertegenwoordiging.

Toegang tot de vergadering

2. De bepalingen van artikel 27, punten 1 en 3 tot 6 inzake openbaarheid en toegang van de commissievergaderingen zijn van overeenkomstige toepassing voor de vergaderingen van de adviescomités en werkgroepen.

*Leden
Vlaamse
Gemeenschaps-
commissie*

Het adviescomité bevoegd voor Brusselse aangelegenheden kan de leden van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie die geen lid zijn van het Parlement uitnodigen de vergaderingen van het adviescomité bij te wonen en er het woord te voeren zonder stemgerechtigd te zijn.

Verslaggeving

3. Ieder adviescomité en iedere werkgroep brengt verslag uit bij de plenaire vergadering of bij het uitgebreid Bureau.

HOOFDSTUK 3

*Plenaire
vergadering*

Plenaire vergadering

AFDELING 1

Bijeenroeping, dag, uur en agenda

Artikel 37

*Bijeenroeping,
opening en
sluiting*

1. De voorzitter roept het Parlement in plenaire vergadering bijeen.
2. Hij opent en sluit de vergadering.

*Agenda
volgende
vergadering*

3. Op het einde van elke vergadering geeft hij namens het uitgebreid Bureau kennis van dag, uur en agenda van de volgende vergadering.

Artikel 38

*Rechtstreekse
behandeling in
plenaire verga-
dering*

Op de agenda van de plenaire vergaderingen worden rechtstreeks geplaatst :

1. het regeerakkoord, de beleidsnota's, de verklaringen en de mededelingen van de Regering, met inbegrip van de in artikel 75 bedoelde verklaring ;
2. de moties betreffende het recht van onderzoek ;
3. de moties betreffende een belangenconflict ;
4. de actualiteitsdebatten ;
5. de actuele vragen en de door het uitgebreid Bureau naar de plenaire vergadering verwezen interpellaties ;
6. de door de Commissie bevoegd voor de verzoekschriften naar de plenaire vergadering verwezen verzoekschriften ;
7. alle onderwerpen die de plenaire vergadering of het uitgebreid Bureau voor rechtstreekse behandeling in plenaire vergadering aanwijst.

AFDELING 2

Notulen

Notulen

Artikel 39

1. De notulen van de jongste vergadering worden, na goedkeuring door een secretaris, 30 minuten voor het begin van de volgende vergadering ter tafel gelegd.
2. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht gedurende de vergadering opmerkingen te maken op de notulen.

Inzage

Opmerkingen

Opheldering en toelichting worden door een secretaris verstrekt.

Wordt de opmerking desondanks gehandhaafd, dan vraagt de voorzitter het advies van de plenaire vergadering, die een nieuwe redactie in overweging kan geven.

- Goedkeuring* 3. Worden er voor het sluiten van de vergadering geen opmerkingen gemaakt, dan worden de notulen geacht goedgekeurd te zijn.
- Bewaring* 4. De notulen, zowel van openbare als van besloten vergaderingen, worden door de voorzitter, een secretaris en de griffier ondertekend en in het archief van het Parlement bewaard.
- Uitzondering* 5. De plenaire vergadering kan beslissen dat van haar besloten vergadering geen notulen worden gemaakt.

AFDELING 3

Afwezigheid

Afwezigheid

Artikel 40

Een volksvertegenwoordiger die verhinderd is een vergadering bij te wonen, verwittigt de voorzitter vooraf met kennisgeving van de reden van verhindering. Hiervan wordt in de Handelingen en het Beknopt Verslag melding gemaakt.

De bepalingen in het eerste lid doen geen afbreuk aan de bepalingen van het Statuut van het Lid van het Vlaams Parlement.

AFDELING 4

Openbaarheid van en toegang tot de vergaderzaal

Artikel 41

- Openbaarheid van de plenaire vergadering* 1. De plenaire vergaderingen zijn openbaar.
- Uitzonderingen* 2. De plenaire vergadering vergadert besloten bij beslissing van de voorzitter of op schriftelijk verzoek van ten minste vijf leden. De beslissing of het verzoek maakt melding van het agendapunt dat besloten moet worden behandeld.

De plenaire vergadering beslist daarna bij volstrekte meerderheid van stemmen of de vergadering in het openbaar wordt voortgezet ter behandeling van dat agendapunt.

Na de behandeling van dat agendapunt zet de plenaire vergadering haar vergadering alleszins in het openbaar voort.

3. Buiten de volksvertegenwoordigers, de leden van de Regering, de griffier en het voor de vergadering vereiste personeel heeft niemand onder enig voorwendsel toegang tot de vergaderzaal.

Toegang tot de vergaderzaal

AFDELING 5

Orde in de vergaderzaal

Orde

Artikel 42

1. De voorzitter oefent namens het Parlement toezicht uit op de orde in de vergaderzaal.
2. Volksvertegenwoordigers die de orde verstoren, worden door de voorzitter tot de orde geroepen.
3. In geval van herhaling worden zij door de voorzitter andermaal tot de orde geroepen. Bovendien ontnemt de voorzitter hun het woord en mogen zij voor de verdere duur van de vergadering niet meer het woord voeren.

Taak voorzitter

Volksvertegenwoordigers aan wie het woord om deze reden is ontnomen, kunnen deze maatregel ongedaan maken door te verklaren dat het hen spijt de orde te hebben verstoord.

4. In erge gevallen kan de voorzitter in overleg met de plenaire vergadering andere tuchtmaatregelen nemen, gaande tot de uitsluiting voor ten hoogste drie vergaderingen. Uitsluiting brengt het verbod mee aan de werkzaamheden van het Parlement deel te nemen en het gebouw van het Parlement te betreden.

Tuchtmaatregelen

*Stemming na
uitsluiting*

5. Is de stem van een uitgesloten volksvertegenwoordiger bij een stemming beslissend, dan wordt die stemming met deelneming van de betrokken volksvertegenwoordiger na het verstrijken van de uitsluiting herhaald, tenzij de plenaire vergadering het verkieslijk acht de betrokken volksvertegenwoordiger tijdens de uitsluiting tot die stemming toe te laten. Over dergelijke toelating wordt bij zitten en opstaan gestemd.

*Ordeverstoring
in andere
parlementaire
assemblees*

6. De tuchtmaatregelen bedoeld in punten 4 en 5 zijn tevens van toepassing wanneer een Vlaams volksvertegenwoordiger zich schuldig maakt aan ordeverstoring tijdens een vergadering in of in een ruimte van een andere parlementaire assemblee dan het Parlement, onverminderd de maatregelen genomen door de assemblee waar het feit zich heeft voorgedaan.

Onder parlementaire assemblee wordt begrepen de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap.

Artikel 43

*Schorsing
vergadering*

Bij ernstige verstoring van de orde kondigt de voorzitter aan dat hij de vergadering zal schorsen. In voorkomend geval schorst hij de vergadering gedurende één uur ; na die schorsing wordt de vergadering hervat.

AFDELING 6

Tribunes

Orde in de tribunes

Artikel 44

Stilzwijgen

Zolang de vergadering duurt, moeten de toehoorders in de openbare tribunes neerzitten en het stilzwijgen in acht nemen.

Het is hun verboden enig teken van goed- of afkeuring te geven.

Wie de orde verstoort, wordt onmiddellijk uit de tribunes verwijderd en zo nodig voor de bevoegde overheid geleid.

AFDELING 7

Voeren van het woord

*Voeren van
het woord*

Artikel 45

1. Een volksvertegenwoordiger voert slechts het woord na inschrijving op de sprekerslijst of na het woord aan de voorzitter gevraagd te hebben en nadat de voorzitter het woord verleend heeft.
2. De voorzitter verleent beurtelings aan iedere fractie het woord en houdt daarbij rekening met de door de fractie bepaalde volgorde van haar sprekers.
3. De spreker richt zich slechts tot de voorzitter of tot de vergadering.
4. Geen lid voert meer dan tweemaal het woord over hetzelfde onderwerp tenzij de plenaire vergadering anders beslist.
5. Bij ontwerpen en voorstellen van decreet wordt het debat enkel gevoerd over de conclusies van de commissie en in voorkomend geval de reflectienota's en de amendementen ingediend na het verslag. De verslaggever neemt plaats naast de voorzitter en waakt met hem over de naleving van dit punt alsmede over de bepalingen van punt 4.
6. Behoudens andersluidende bepalingen of tenzij de voorzitter een verlenging toestaat, is de maximumspreektijd :
  - a) in een algemene bespreking :

*Debat - rol
verslaggever*

*Maximum-
spreektijden*

1° voor de gemandateerde sprekers in totaal 60 minuten per erkende fractie en 30 minuten per niet-erkende fractie ;

2° voor de overige sprekers elk 10 minuten ;

b) in een bespreking van artikelen en amendementen 5 minuten.

Als het onderwerp reeds is behandeld in een openbare commissievergadering, worden de in het eerste lid, littera a bedoelde spreektijden gehalveerd.

Duur van een beraadslaging, aantal sprekers en maximumspreektijd

7. Het uitgebreid Bureau kan de duur van een beraadslaging alsook het aantal sprekers bepalen en op grond van de volgende criteria een maximumspreektijd vaststellen :

a) een eerste gedeelte van de spreektijd wordt gelijkelijk over alle fracties verdeeld ;

b) een tweede gedeelte van de spreektijd wordt over de fracties verdeeld naar verhouding van hun ledental.

Beperking spreektijden

8. Wanneer de voorzitter oordeelt dat de werkzaamheden van de plenaire vergadering worden belemmerd, kan hij de spreektijd van alle sprekers beperken, inbegrepen die van de leden van de Regering en van de verslaggevers.

Minimumspreektijd

Behoudens andersluidende bepalingen of beslissing beschikt iedere volksvertegenwoordiger steeds over een minimumspreektijd van 5 minuten.

*Rechten en plichten Rege-
ringsleden en
verslaggevers*

9. Leden van de Regering en verslaggevers worden gehoord wanneer zij het vragen. De voorzitter kan hun vragen te besluiten als hij oordeelt dat de plenaire vergadering voldoende is ingelicht.

*Vordering
Regeringsleden*

Op schriftelijk voorstel van een volksvertegenwoordiger kan de plenaire vergadering bij volstreekte meerderheid van stemmen de aanwezigheid van de leden van de Regering vorderen.

*Rechten
volksvertegen-
woordigers*

10. Behoudens andersluidende bepalingen, geeft de voorzitter een volksvertegenwoordiger te allen tijde de mogelijkheid

het woord te voeren na een lid van de Regering. De maximale spreektijd bedraagt 5 minuten voor de gemandateerde sprekers en 3 minuten voor de overige sprekers.

11. De voorzitter kan onderbrekingen toelaten voorzover zij rechtstreeks verband houden met het betrokken onderwerp en de werkzaamheden van de plenaire vergadering niet belemmeren.

Onderbrekingen

AFDELING 8

Moties van orde

Moties van orde

Artikel 46

1. Een volksvertegenwoordiger kan steeds bij motie van orde het woord vragen om :
- a) een voorstel tot aanvulling van de agenda of verdaging van een agendapunt te doen ;
  - b) een voorstel tot wijziging van de agenda of in de orde van de werkzaamheden te doen ;
  - c) een voorafgaande vraag over de toepassing van de procedure te stellen ;
  - d) een voorafgaande vraag tot afwijzing van de behandeling te stellen ;
  - e) een voorstel tot verwijzing naar de commissie te doen ;
  - f) een voorstel tot verdaging van de beraadslaging of de stemming ofwel tot sluiting van de beraadslaging te doen ;
  - g) een voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering te doen ;
  - h) een voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie of plenaire vergadering te doen ;

Soorten

- i) ophelderingen over de stand van zaken te vragen ;
- j) een beroep op het reglement te doen ;
- k) een beroep op de agenda te doen ;
- l) een persoonlijk feit te beslechten ;
- m) een voorafgaande vraag over de coördinatie van de werkzaamheden van het Parlement met die van de andere parlementaire assemblees te stellen.

*Ontvankelijk-
heid*

2. Alle moties van orde moeten vooraf worden medegedeeld aan de voorzitter, die bij ontvankelijkheid het tijdstip van behandeling bepaalt.
3. Tenzij het van de voorzitter uitgaat, moet een voorstel tot sluiting van de beraadslaging door tien leden worden gesteund. Het wordt onmiddellijk in bespreking en in stemming gebracht.
4. Een voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering is alleen ontvankelijk na ronddeling van het stuk over het betrokken onderwerp.
5. Een voorstel tot aanvulling van de agenda of het verlenen van voorrang aan een agendapunt in plenaire vergadering is alleen ontvankelijk na ronddeling van, naar gelang van het geval, het stuk of het commissieverslag over het betrokken onderwerp.

*Maximum-
spreektijd en
aantal sprekers*

6. Tenzij de voorzitter anders beslist, is de maximumspreektijd bij de behandeling van een motie van orde 5 minuten en is het aantal sprekers beperkt tot één spreker per fractie, met dien verstande dat de voorzitter aan de niet bij een fractie aangesloten volksvertegenwoordigers dezelfde spreektijd kan toekennen.
7. Wanneer het een persoonlijk feit betreft, beschikken alleen de betrokken volksvertegenwoordigers over een spreektijd, die maximaal 5 minuten bedraagt.

Stemming

8. Tenzij de voorzitter anders beslist, wordt er over alle in punt 1, littera's a tot h bedoelde aangelegenheden bij zittingen en opstaan gestemd.

9. Na de behandeling van een motie van orde en in voorkomend geval na de stemming over de behandelde aangelegenheid verklaart de voorzitter het incident gesloten.

Sluiten van het incident

AFDELING 9

Wijze van stemmen, meerderheid en quorum

Stemmingen

Artikel 47

1. De plenaire vergadering geeft haar wil te kennen :

Soorten

- a) ofwel bij zitten en opstaan ;
- b) ofwel bij door de voorzitter geconstateerde eenparige instemming, onverminderd de bepaling van artikel 50, punt 2 ;
- c) ofwel bij hoofdelijke stemming, hetzij bij oproeping hetzij elektronisch uitgebracht ;
- d) ofwel bij geheime stemming, hetzij bij oproeping met stembiljetten hetzij elektronisch uitgebracht.

De voorzitter kan over enig onderwerp hoofdelijk laten stemmen indien er twijfel bestaat omtrent de regelmatigheid van op een andere wijze uitgebrachte stemmingen, behalve in geval van geheime stemming.

2. Eindstemming over ontwerpen of voorstellen van decreet of resolutie, regeerakkoorden, beleidsnota's, de in artikel 75 bedoelde verklaringen, moties, voorstellen tot wijziging van het reglement en de in artikel 54, punt 5 bedoelde procedure geschiedt steeds bij hoofdelijke stemming.

Modaliteiten

In de overige gevallen geeft de plenaire vergadering haar wil bij zitten en opstaan te kennen, tenzij ten minste twaalf volksvertegenwoordigers de hoofdelijke stemming vragen. Dergelijk verzoek is slechts ontvankelijk bij ontstentenis van andersluidende bepalingen. Bij ontvankelijkheid tekenen de secretarissen de namen van die volksvertegenwoordigers aan en kan de voorzitter hen verzoeken eerst te

stemmen ; indien niet ten minste twaalf van hen aan de stemming deelnemen, wordt de aangevangen stemming als vervallen beschouwd.

<i>Stemming bij zitting en opstaan</i>	3. Stemming bij zitten en opstaan bestaat uit proef en tegenproef ; voorzitter en secretarissen beslissen over de uitslag ervan ; proef en tegenproef mogen worden herhaald ; is na herhaling de uitslag nog niet duidelijk, dan wordt hoofdelijk gestemd.
<i>Hoofdelijke stemming</i>	4. Voor de sluiting van de hoofdelijke stemming, verzoekt de voorzitter de volksvertegenwoordigers die niet hebben gestemd, alsnog hun stem uit te brengen. 5. Ingeval een hoofdelijke stemming bij oproeping geschiedt of in geval van geheime stemming, wordt de naam uitgeloot van de volksvertegenwoordiger met wie de oproeping voor die stemming en voor alle volgende tijdens dezelfde vergadering gehouden dergelijke stemmen begint.
<i>Tijdstip hoofdelijke stemming</i>	6. Hoofdelijke stemmen worden op de agenda vermeld met aanduiding van dag en uur. Niet op de agenda aangekondigde en na 17 uur gevraagde hoofdelijke stemmen worden tot een latere vergadering verdaagd.
<i>Vaststelling stemuitslag</i>	7. De uitslag van de stemmen wordt vastgesteld door de voorzitter en de secretarissen.

Artikel 48

<i>Volgorde stemmen</i>	Behoudens andersluidende bepalingen wordt de orde van stemmen over gestelde vraagpunten zo geregeld dat alle meningen het best tot uiting kunnen komen, met inachtneming van de volgende regels : a) een onderwerp dat verschillende punten bevat, wordt op verzoek gesplitst ; b) zijn er verscheidene voorstellen omtrent hetzelfde punt, dan heeft achtereenvolgens elk voorstel waarover kan

worden gestemd zonder stemming over de andere uit te sluiten, voorrang, te beginnen met het meest verstrekkende.

Onder voorstellen waarover niet kan worden gestemd zonder stemming over de andere uit te sluiten, wordt voorrang gegeven aan het meest verstrekkende ; aanneming van dergelijk voorstel brengt verwerping van de andere mede.

Artikel 49

Volksvertegenwoordigers die in de vergadering aanwezig zijn en zich bij een hoofdelijke stemming onthouden, worden na die stemming door de voorzitter verzocht hun redenen ter kennis te brengen.

Onthoudingen

Volksvertegenwoordigers die op het ogenblik van de stemming aanwezig zijn en niet stemmen, worden geacht zich te hebben onthouden.

Onthoudingen tellen mee voor het vaststellen van het quorum, doch niet voor het bepalen van de meerderheid.

Artikel 50

1. Behoudens andersluidende grondwets-, wets-, decreets- of reglements-bepalingen worden alle besluiten bij volstreekte meerderheid van stemmen genomen.

Besluitvorming

Bij staking van stemmen is het behandelde onderwerp verworpen.

2. De plenaire vergadering kan geen besluit nemen indien niet de meerderheid van de volksvertegenwoordigers aanwezig is.

Quorum

3. Voor een stemming bij zitten en opstaan is het in punt 2 bedoelde quorum niet vereist.

4. Indien het in punt 2 bedoelde quorum bij hoofdelijke stemming niet wordt bereikt, schorst de voorzitter de vergadering voor ten hoogste één uur. Na die schorsing wordt de hoofdelijke stemming herhaald ; wordt bedoeld quorum nog niet bereikt, dan sluit de voorzitter de vergadering na behandeling van de op de agenda voorkomende interpellaties. De zonder gevolg gebleven hoofdelijke stemming wordt herhaald bij het begin van de volgende op een zo nabij mogelijk tijdstip vastgelegde vergadering.

Aan- en afwezigheid

5. In het Beknopt Verslag en in de Handelingen van de plenaire vergaderingen waarvoor hoofdelijke stemmen zijn geagendeerd, worden de namen van de aanwezigen, de namen van de afwezigen en de namen van de volksvertegenwoordigers die met opgave van reden afwezig zijn, opgenomen.

Artikel 51

Afkondiging besluiten

De voorzitter kondigt de besluiten van de plenaire vergadering af als volgt : "Het Vlaams Parlement neemt aan" of "Het Vlaams Parlement neemt niet aan".

AFDELING 10

Handelingen en Beknopt Verslag

Artikel 52

Handelingen

1. Van de beraadslagingen van de plenaire vergadering wordt een geredigeerd woordelijk verslag gemaakt. De volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering zenden uiterlijk vijf dagen na het einde van de vergadering hun opmerkingen over het verslag van het door hen gehouden betoog aan de voorzitter. Dit verslag wordt in de vorm van Handelingen zo vlug mogelijk gedrukt, aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld en verspreid.

2. Daarenboven wordt staande de vergadering een Beknopt Verslag van de beraadslagingen opgesteld en zo spoedig mogelijk aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.	<i>Beknopt Verslag</i>
3. De voorzitter kan in de Handelingen, het Beknopt Verslag en enig gedrukt stuk van het Parlement de woorden doen schrappen die hij strijdig acht met dit reglement.	<i>Tekst- weglatingen</i>

TITEL VI

Procedures

HOOFDSTUK 1

Decreetgeving

Decreetgeving

AFDELING 1

Gemeenschaps- of gewestaangelegenheden

*Gemeenschaps-
of gewestaan-
gelegenheden*

Artikel 53

De bij het Parlement ingediende ontwerpen of voorstellen van decreet vermelden of zij betrekking hebben op gewestaangelegenheden dan wel op gemeenschapsaangelegenheden.

AFDELING 2

Ontwerpen van decreet

*Ontwerpen van
decreet*

Artikel 54

1. Elk ontwerp van decreet wordt met de memorie van toelichting, het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State en het voorontwerp van decreet bij de voorzitter ingediend, gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.	<i>Indiening</i>

*Verwijzing
naar
commissie*

2. Elk ontwerp van decreet wordt naar een commissie verwezen, tenzij tot spoedbehandeling wordt besloten.
3. De voorzitter wijst de bevoegde commissie aan. Hij kan hierover ook overleg plegen met de plenaire vergadering ; in voorkomend geval wordt over verwijzing naar een commissie zonder debat bij zitten en opstaan gestemd.

*Termijn rond-
deling*

4. Om in behandeling te kunnen worden genomen, moet een ontwerp van decreet ten minste zeven dagen voordien aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering worden rondgedeeld, tenzij tot spoedbehandeling wordt besloten.
5. Wanneer de plenaire vergadering oordeelt dat haar werkzaamheden worden belemmerd, kan zij bij hoofdelijke stemming beslissen enig onderwerp dat in commissie in behandeling is, ter rechtstreekse behandeling in plenaire vergadering tot zich te trekken.

Artikel 55

Beraadslaging

1. De beraadslaging over een ontwerp van decreet omvat de algemene en de artikelsgewijze bespreking, onverminderd de bepalingen van punt 7.
2. De algemene bespreking loopt over het ontwerp van decreet in het algemeen en over het beginsel dat eraan ten grondslag ligt.
3. Bij de artikelsgewijze bespreking wordt achtereenvolgens ieder artikel, in voorkomend geval met de desbetreffende amendementen, in de volgorde ervan in bespreking en in stemming gebracht.

Onverminderd de bepalingen van artikel 48, littera b worden amendementen voor het artikel en subamendementen voor de amendementen in stemming gebracht.

Samenhang

4. Wanneer een ontwerp van decreet overeenkomstig artikel 25, punt 2, samen met een voorstel van decreet wordt geagendeerd, wordt het ontwerp van decreet als basis voor

de artikelsgewijze bespreking genomen, behoudens andersluidende beslissing van de commissie. Een in samenhang behandeld ontwerp of voorstel van decreet wordt als verworpen beschouwd indien de tekst die als basis voor de artikelsgewijze bespreking werd genomen, wordt aangenomen.

5. Na de artikelsgewijze bespreking van een ontwerp van decreet en voor de eindstemming erover, kan de commissie beslissen dat de verslaggever zorgt voor een wetgevingstechnische en taalkundige revisie van de tekst aangenomen door de commissie en bepaalt zij op voorstel van de verslaggever de revisietermijn. Die termijn bedraagt minimaal 1 dag en maximaal 7 dagen.

*Wetgevings-
technische en
taalkundige
revisie*

In voorkomend geval legt de verslaggever een lijst met voorgestelde correcties voor de eindstemming aan de commissie voor.

6. Behoudens andersluidende beslissing van de plenaire vergadering wordt de door de commissie aangenomen tekst als basis voor de artikelsgewijze bespreking genomen.
7. Indien de commissie het ontwerp van decreet heeft verworpen, kan het alleen op schriftelijk verzoek van de indiener op de agenda van de plenaire vergadering worden geplaatst. In bedoeld geval beslist de plenaire vergadering vooraf bij zitten en opstaan of de beraadslaging wordt aangevat, in voorkomend geval na de verslaggever en de indiener, met een maximumspreektijd van 10 minuten, en één spreker per fractie, met een maximumspreektijd van 5 minuten, te hebben gehoord.
8. In geval van mogelijke nieuwe uitgaven ten gevolge van enig amendement waarvoor vooraf in de nodige middelen moet worden voorzien, kan de commissie het betrokken lid van de Regering voor de eindstemming in commissie verzoeken aan de commissie ofwel een nota te bezorgen met een raming van de nieuwe uitgaven en met opgave van de middelen om die uitgaven te bestrijden, ofwel een met redenen omkleed voorstel tot afwijzing mee te delen.

*Behandeling in
plenaire verga-
dering van een
door de com-
missie verwor-
pen ontwerp
van decreet*

*Nieuwe
uitgaven*

Het verslag vermeldt in voorkomend geval dat nota noch voorstel tot afwijzing is ingekomen.

Procedure invoering van straffen niet opgenomen in Boek I van het Strafwetboek

9. Wanneer in een amendement op een ontwerp van decreet een straf of een strafbaarstelling is opgenomen waarin Boek I van het Strafwetboek niet voorziet, en het betreffende artikel is aangenomen, kan over het ontwerp van decreet waarvan dit artikel deel uitmaakt, slechts een eindstemming worden gehouden na eensluidend advies van de Ministerraad.

De voorzitter zendt het in het eerste lid bedoelde amendement op een ontwerp van decreet voor eensluidend advies aan de Ministerraad.

In geval van andersluidend advies van de Ministerraad zijn de bepalingen van artikel 68, punten 1, littera c, 2 en 3 van toepassing.

Artikel 56

Reflectienota

1. Behoudens bij toepassing van de bepalingen van artikel 68, punt 2, kan iedere volksvertegenwoordiger binnen zeven dagen na het ronddelen van het commissieverslag een reflectienota indienen bij de voorzitter van het Parlement.

Termijn ronddeling

Een reflectienota mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend. Bij ontvankelijkheid wordt elke reflectienota gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld ten minste drie dagen voor de beraadslaging in plenaire vergadering.

2. De verslaggever geeft de reflectienota's beknopt weer. Zij vormen mede de basis voor de beraadslaging in plenaire vergadering.

Procedure geen reflectietijd

3. Indien voor de eindstemming in de commissie geen reflectienota schriftelijk werd aangekondigd, kan de commissie bij tweederde meerderheid van haar aanwezige leden beslissen dat er geen reflectietijd en reflectienota's zullen zijn. In dat geval beperkt de verslaggever zich tijdens de plenaire vergadering tot de verwijzing naar het schriftelijk verslag.

4. Reflectienota's kunnen niet worden ingediend op ontwerpen van decreet houdende de middelen- en de algemene uitgavenbegroting, houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting, houdende eindregeling van de begroting en houdende instemming met verdragen en samenwerkingsakkoorden.

Geen reflectienota's

AFDELING 3

Bijzondere bepalingen inzake begrotingsontwerpen en ontwerpen van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van een begroting

Begrotingsontwerpen en programma-decreten

Artikel 57

Indien in een ontwerp van decreet betreffende begrotingsaangelegenheden, hierna te noemen begroting, bepalingen van normatieve aard voorkomen, worden deze uit het bedoelde ontwerp van decreet gelicht en kan de Regering ze tot een onderscheiden ontwerp van decreet omwerken.

Artikel 58

Indien in een ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van een begroting bepalingen voorkomen die geen rechtstreeks verband houden met de betrokken begroting, worden deze uit het bedoelde ontwerp van decreet gelicht en kan de Regering ze tot een onderscheiden ontwerp van decreet omwerken.

Artikel 59

1. De begrotingen worden verwezen naar de commissie voor financiën en begroting, waar het algemene politieke debat wordt gevoerd.
2. De voorzitter van het Parlement verwijst de algemene uitgavenbegroting naar de respectieve bevoegde commissies.

Behandeling in de commissies

Na de indicatieve stemming in die commissies neemt de commissie voor financiën en begroting akte van de verslagen of, in voorkomend geval, van de krachtlijnen van de verslagen van het door de verschillende bevoegde commissies gedane onderzoek over de hun voor onderzoek toegevoegde decreetsbepalingen en bijbehorende krediettabel.

*Verplichte
bijlagen*

In voorkomend geval waakt elke commissievoorzitter erover dat de aan de commissie toe te wijzen verplichte bijlagen zijn ingediend vooraleer de algemene bespreking wordt gesloten.

De commissie voor financiën en begroting finaliseert de begrotingsdiscussie via een algemeen verslag.

De eindstemming in de commissie voor financiën en begroting kan slechts plaatshebben na de indicatieve stemmen in de respectieve bevoegde commissies.

*Termijn
ronddeling*

3. Om in behandeling te kunnen worden genomen, moeten de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting ten minste zeven dagen voordien aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering worden rondgedeeld.
4. De commissies behandelen de begrotingen aan een stuk door en tot volledige afhandeling.

Artikel 60

*Behandeling in
plenaire verga-
dering*

1. De beraadslaging over de begroting in plenaire vergadering beperkt zich tot een algemeen debat en duurt ten hoogste drie dagen.
2. Wanneer het zich laat aanzien dat de algemene bespreking in plenaire vergadering meer dan één vergadering in beslag zal nemen, wordt de sprekerslijst op het einde van de eerste vergadering ambtshalve afgesloten.

Alleen de minister-president en het voor de begroting bevoegde lid van de Regering antwoorden op de vragen en opmerkingen van de volksvertegenwoordigers.

Zij hoeven niet in te gaan op vragen en opmerkingen van volksvertegenwoordigers die op het ogenblik van het antwoord van de leden van de Regering niet aanwezig zijn.

AFDELING 4

Voorstellen van decreet

*Voorstellen van
decreet*

Artikel 61

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht voorstellen van decreet bij de voorzitter in te dienen.

Indiening

Een voorstel van decreet mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend.

2. De voorzitter kan een voorstel van decreet ontvankelijk of onontvankelijk verklaren ofwel het uitgebreid Bureau raadplegen.

*Ontvankelijk-
heid*

Bij ontvankelijkheid wordt het voorstel van decreet gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

Wanneer de voorzitter, in voorkomend geval na raadpleging van het uitgebreid Bureau, tot onontvankelijkheid besluit, kan de indiener binnen zeven dagen na de datum van kennisgeving van het met redenen omklede besluit de voorzitter schriftelijk om een beslissing van de plenaire vergadering verzoeken. Over dergelijke beslissing wordt bij zitten en opstaan gestemd.

3. De bepalingen van artikelen 54, punten 2 tot 5, 55, punten 1 tot 7 en 56, punten 1 tot 3 gelden ook voor voorstellen van decreet.

De bepalingen van artikel 55, punten 8 en 9 gelden zowel voor voorstellen van decreet als voor amendementen op voorstellen van decreet.

AFDELING 5

*Amendemen-
ten*

Amendementen

Artikel 62

Indiening

1. Iedere volksvertegenwoordiger en de Regering hebben het recht in elke stand van de procedure bij de voorzitter van het Parlement of staande de commissievergadering bij de voorzitter van de commissie schriftelijk amendementen in te dienen, voorzover zij rechtstreeks verband houden met het betrokken onderwerp en hierover nog niet artikelsgewijs is gestemd.

Een amendement mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend.

*Ontvankelijk-
heid*

Amendementen op ontwerpen van decreet houdende instemming met verdragen en samenwerkingsakkoorden die er rechtstreeks of onrechtstreeks toe strekken de inhoud van een samenwerkingsakkoord of een verdrag te wijzigen, zijn onontvankelijk.

2. In afwijking van artikel 17, punt 1 oordeelt de voorzitter van de commissie over de ontvankelijkheid van staande de commissievergadering ingediende amendementen.

Behandeling

3. Amendementen worden naar gelang van het geval naar de bevoegde commissie of de plenaire vergadering verwezen, gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
4. Van het aan amendementen gegeven gevolg wordt naar gelang van het geval in het commissieverslag of de Handelingen en het Beknopt Verslag melding gemaakt.
5. De bepalingen van punten 1 tot 4 gelden ook voor sub-amendementen.

Artikel 63

1. Om in plenaire vergadering in stemming te worden gebracht, moet een amendement door ten minste zes volksvertegenwoordigers worden gesteund.
2. De plenaire vergadering kan elk amendement naar de bevoegde commissie verwijzen en de beraadslaging derhalve schorsen. In bedoeld geval behandelt de bevoegde commissie het bij voorrang en brengt zij een aanvullend verslag uit bij de plenaire vergadering.
3. De bepalingen van punten 1 en 2 gelden ook voor subamendementen.

AFDELING 6

Raadpleging van de Raad van State

*Raadpleging
Raad van State*

Artikel 64

1. De voorzitter kan in elke stand van de procedure, voor de eindstemming in plenaire vergadering, het beredeneerde advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State vragen over alle bij het Parlement aanhangige ontwerpen of voorstellen van decreet of amendementen hierop, uitgezonderd ontwerpen van decreet betreffende begrotingen, rekeningen, leningen en domeinverrichtingen alsmede amendementen hierop.

*Facultatieve
raadpleging*

Dergelijke vraag om advies schorst de behandeling van het betrokken onderwerp.

2. Met inachtneming van de in punt 1 bepaalde uitzonderingen is de voorzitter verplicht het beredeneerde advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State over bij het Parlement aanhangige voorstellen van decreet of amendementen op ontwerpen of voorstellen van decreet te vragen wanneer ten minste een derde van de volksvertegenwoordigers erom verzoekt.

*Verplichte
raadpleging*

Over hetzelfde amendement mag dergelijk verzoek slechts eenmaal worden gedaan.

Bedoeld verzoek mag in elke stand van de procedure, voor de sluiting van de algemene bespreking in plenaire vergadering, bij de voorzitter worden ingediend in de vorm van een met redenen omklede en door ten minste een derde van de volksvertegenwoordigers ondertekende motie.

Bij ontvankelijkheid wordt elke motie gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

De indiening van dergelijke motie schorst de behandeling van het betrokken onderwerp.

3. Elke vraag om advies wordt bij de afdeling wetgeving van de Raad van State aanhangig gemaakt.
4. Wanneer de voorzitter in spoedeisende gevallen om mededeling van het advies verzoekt binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, wordt het verzoek om spoedbehandeling met bijzondere redenen omkleed.
5. Elk advies wordt gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
6. Bij ontstentenis van een advies binnen de gestelde termijn kan het Parlement de behandeling van het betrokken onderwerp hervatten.

Spoedbehandeling

AFDELING 7

*Raadpleging
adviesorganen*

Raadpleging van adviesorganen

Artikel 65

*over ontwerpen
en voorstellen
van decreet*

1. De voorzitter kan in elke stand van de procedure, voor de opening van de algemene bespreking in plenaire vergadering, advies inwinnen bij een instelling waarvan de raadpleging door het Parlement bij decreet is geregeld, over alle bij het Parlement aanhangige ontwerpen of voorstel-

len van decreet of amendementen hierop, uitgezonderd een begroting en amendementen hierop.

Dergelijke vraag om advies schorst de behandeling van het betrokken onderwerp.

2. Met inachtneming van de in punt 1 bepaalde uitzonderingen is de voorzitter verplicht het in punt 1 bedoelde en binnen een door hem bepaalde termijn van ten hoogste dertig dagen te verstrekken advies te vragen bij aanneming van een bij hem voor de opening van de algemene bespreking in plenaire vergadering ingediende met redenen omklede en door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers ondertekende motie die tot dergelijke raadpleging besluit.

Bij ontvankelijkheid wordt de motie gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

De aanneming van dergelijke motie schorst de behandeling van het betrokken onderwerp.

3. De voorzitter kan een in punt 1 bedoelde instelling vragen binnen een door hem bepaalde termijn advies te verstrekken over enig ander onderwerp betreffende aangelegenheden waarvoor deze instelling werd opgericht.
4. De voorzitter is verplicht het in punt 3 bedoelde en binnen een door hem bepaalde termijn van ten hoogste dertig dagen te verstrekken advies te vragen bij aanneming van een bij hem ingediende met redenen omklede en door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers ondertekende motie die tot dergelijke raadpleging besluit.

over andere onderwerpen

Bij ontvankelijkheid wordt de motie gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

5. Over hetzelfde onderwerp mag het in punten 1 tot 4 bedoeld advies in onveranderde omstandigheden slechts eenmaal in de loop van dezelfde zitting worden gevraagd.

Behandeling

6. Elke vraag om advies wordt door de voorzitter onverwijld aan de voorzitter van de in punt 1 bedoelde instelling overgezonden.
7. Elk advies wordt gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
8. Bij ontstentenis van een advies binnen de gestelde termijn kan het Parlement de behandeling van het betrokken onderwerp hervatten.

AFDELING 8

*Discriminatie om
ideologische en
filosofische redenen*

Discriminatie om ideologische en filosofische
redenen

Artikel 66

Indiening motie

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht tussen de indiening van het commissieverslag en de eindstemming in plenaire vergadering over een ontwerp of voorstel van decreet bij de voorzitter een met redenen omklede en door ten minste een vierde van de leden ondertekende motie in te dienen waardoor wordt verklaard dat de erin aangewezen bepalingen een discriminatie om ideologische en filosofische redenen inhouden.

Elke motie wordt gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

*Ontvankelijk-
heid*

2. a) De voorzitter zendt de motie onverwijld over aan de voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat en het Parlement van de Franse Gemeenschap, die samen met de voorzitter van het Vlaams Parlement als college zitting houdend over de ontvankelijkheid van de motie beslissen, gelet op de bepalingen van punt 1, eerste lid.

Bij staking van stemmen is de motie ontvankelijk.

Bij ontvankelijkheid is de behandeling van de omstre-
den bepalingen geschorst.

- b) De plenaire vergadering kan de behandeling van de omstreden bepalingen slechts hervatten indien het in littera a bedoelde college tot onontvankelijkheid besluit.
- c) De plenaire vergadering kan echter bij hoofdelijke stemming beslissen de behandeling van de omstreden bepalingen te hervatten indien het in littera a bedoelde college zich na verloop van een termijn van dertig dagen nog niet heeft uitgesproken.
3. a) Indien het in punt 2, littera a bedoelde college tot onvankelijkheid besluit, blijft de behandeling van de omstreden bepalingen geschorst en worden het betrokken ontwerp of voorstel van decreet en de motie verwezen naar de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat die uitspraak doen over de gegrondheid van de motie.
- b) Het Parlement kan de behandeling van de omstreden bepalingen slechts hervatten nadat zowel de Kamer van Volksvertegenwoordigers als de Senaat de motie ongegrond hebben verklaard.

*Behandeling
ten gronde*

AFDELING 9

Bevoegdheidsconflicten

*Bevoegdheids-
conflicten*

Artikel 67

1. Indien een ontwerp of voorstel van decreet of een amendement hierop volgens het beredeneerde advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State de bevoegdheid van het Parlement te buiten gaat, zendt de voorzitter het betrokken ontwerp of voorstel van decreet of amendement om advies over aan het in artikel 31 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bepaalde Overlegcomité, hierna te noemen het Overlegcomité.
2. Het Overlegcomité brengt binnen een termijn van veertig dagen bij consensus een met redenen omkleed advies uit

*Bevoegdheids-
overschrijding –
procedure*

over de vraag of er al dan niet bevoegdheidsoverschrijding is.

Bij bevoegdheidsoverschrijding kan de Regering na kennisgeving van het advies van het Overlegcomité bij het Parlement de amendementen indienen die het Overlegcomité vaststelt om aan de bevoegdheidsoverschrijding een einde te maken.

3. Elk advies wordt gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
4. Bij ontstentenis van een advies van het Overlegcomité binnen de in punt 2, eerste lid gestelde termijn of van amendementen van de Regering kan het Parlement de behandeling van het betrokken onderwerp hervatten.

AFDELING 10

Tweede lezing

Tweede lezing

Artikel 68

1. Nadat in commissie of in plenaire vergadering over een ontwerp of voorstel van decreet artikelsgewijs is gestemd en voor de eindstemming :

*op verzoek van
de regering*

- a) kan ieder lid van de Regering een tweede lezing vragen over het gehele ontwerp of voorstel van decreet of over de aangewezen bepalingen ervan.

Bij tweede lezing wordt artikelsgewijs beraadslaagd en gestemd over het gehele ontwerp of voorstel van decreet of over de aangewezen bepalingen ervan, en over de eventueel door het betrokken lid van de Regering ingediende nieuwe amendementen ;

*op verzoek van
een lid*

- b) kan ieder lid van de commissie of van de plenaire vergadering, naar gelang van het geval, een tweede lezing vragen indien een of meer artikelen zijn verworpen ofwel een of meer amendementen zijn aangenomen.

Bij tweede lezing wordt alleen artikelsgewijs beraadslaagd en gestemd over de verworpen artikelen of aangenomen amendementen en de uit die verwerping of aanneming voortvloeiende nieuwe amendementen die tot doel hebben de tekst naar de vorm en de onderlinge samenhang van de artikelen te verbeteren, met uitsluiting van alle andere nieuwe amendementen ;

- c) wordt een tweede lezing gehouden indien de Minister-raad, overeenkomstig artikelen 55, punt 9 en 61, punt 3, tweede lid een andersluidend advies heeft uitgebracht.

*invoering van
straffen niet
opgenomen
in Boek I
van het Straf-
wetboek*

Bij tweede lezing wordt alleen artikelsgewijs beraadslaagd en gestemd over de amendementen die werden ingediend naar aanleiding van het andersluidende advies van de Ministerraad en de hieruit voortvloeiende amendementen die tot doel hebben de tekst naar de vorm en de onderlinge samenhang van de artikelen te verbeteren, met uitsluiting van alle andere nieuwe amendementen.

2. De plenaire vergadering kan met het oog op tweede lezing beslissen naar gelang van het geval het gehele ontwerp of voorstel van decreet ofwel de aangewezen bepalingen ervan opnieuw te verwijzen naar de bevoegde commissie, die zulks bij voorrang behandelt en een aanvullend verslag bij de plenaire vergadering uitbrengt. Over dergelijke beslissing wordt bij zitten en opstaan gestemd.
3. Een tweede lezing wordt steeds in een volgende vergadering gehouden en na verloop van ten minste vierentwintig uur.

HOOFDSTUK 2

*Bijzondere
beleidsinitiatie-
ven van het
Parlement*

Bijzondere beleidsinitiatieven uitgaande
van het Parlement

AFDELING 1

*Voorstellen van
resolutie*

Voorstellen van resolutie

Artikel 69

Indiening

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht voorstellen van resolutie bij de voorzitter in te dienen.

Een voorstel van resolutie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend.

Het voorstel van resolutie vermeldt of het betrekking heeft op gewestaangelegenheden dan wel op gemeenschapsaangelegenheden.

Behandeling

2. De bepalingen van artikelen 54, punten 2 tot 5 en 61, punt 2 gelden ook voor voorstellen van resolutie.

De bepalingen van artikelen 62 en 63 gelden ook voor amendementen op voorstellen van resolutie.

3. De beraadslaging over een voorstel van resolutie geschiedt in een enkele bespreking.

De maximumspreektijd is :

a) voor de gemandateerde sprekers in totaal 30 minuten per erkende fractie en 15 minuten per niet-erkende fractie ;

b) voor de overige sprekers elk 5 minuten.

4. Behoudens andersluidende beslissing van de plenaire vergadering wordt de door de commissie aangenomen tekst als basis voor de bespreking genomen.

5. Indien de commissie het voorstel van resolutie heeft verworpen, kan het alleen op schriftelijk verzoek van de

indieners op de agenda van de plenaire vergadering worden geplaatst. In bedoeld geval beslist de plenaire vergadering vooraf bij zitten en opstaan of de bespreking wordt aangevat, in voorkomend geval na de verslaggever en de indiener, met een maximumspreektijd van 10 minuten, en één spreker per fractie, met een maximumspreektijd van 5 minuten, te hebben gehoord.

6. Onverminderd de bepalingen van artikel 48, littera b worden amendementen voor de basistekst en subamendementen voor de amendementen in stemming gebracht.

AFDELING 2

Themadebatten en motie van aanbeveling

Artikel 70

*Themadebatten
en motie van
aanbeveling*

1. Iedere commissie kan aan het uitgebreid Bureau voorstellen om een themadebat te houden. Het voorstel van de commissie is gemotiveerd.
2. Het uitgebreid Bureau beslist over de ingediende voorstellen met dien verstande dat per zittingsjaar slechts twee themadebatten kunnen worden gehouden.
3. Per themadebat benoemt de plenaire vergadering een commissie ad hoc, waarvan samenstelling, voorzitterschap, bevoegdheid, benaming en werkwijze door het uitgebreid Bureau worden voorgesteld. De plenaire vergadering bepaalt, op voorstel van het uitgebreid Bureau, welke personen buiten het Parlement zullen worden verzocht de werkzaamheden van de commissie te begeleiden.
4. De commissie ad hoc stelt een maatschappelijke beleidsnota op die, naast de analyse van de probleemstelling, een langetermijnvisie inhoudt en verduidelijkt wat men er tijdens de lopende zittingsperiode aan wil doen. De maatschappelijke beleidsnota wordt gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

Initiatief

*Commissie
ad hoc*

*Maatschappelijke
beleids-
nota*

Motie van aanbeveling - procedure

5. Uiterlijk tien dagen na de ronddeling van de maatschappelijke beleidsnota kan bij de voorzitter van het Vlaams Parlement een motie van aanbeveling worden ingediend. Dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend.
6. Bij ontvankelijkheid wordt de motie van aanbeveling gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
7. Het themadebat wordt in plenaire vergadering gehouden op basis van de moties van aanbeveling, ten vroegste drie dagen na de ronddeling ervan.

Behoudens andersluidende beslissing van het uitgebreid Bureau is de maximumspreektijd :

- a) voor de gemandateerde sprekers in totaal 30 minuten per erkende fractie en 15 minuten per niet-erkende fractie ;
- b) voor de overige sprekers elk 5 minuten.
8. Een motie van aanbeveling kan worden geamendeerd zolang zij niet in stemming is gebracht.
9. Over een motie van aanbeveling spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit.
10. Ingeval er verscheidene moties van aanbeveling zijn ingediend, worden zij in chronologische volgorde van indiening in stemming gebracht.

Actualiteitsdebatten en motie van aanbeveling

AFDELING 3

Actualiteitsdebatten en motie van aanbeveling

Artikel 71

Actualiteitsdebat – procedure

1. Het uitgebreid Bureau kan beslissen een actualiteitsdebat te houden.

2. Een actualiteitsdebat wordt in een enkele bespreking rechtstreeks in plenaire vergadering gehouden.

Behoudens andersluidende beslissing van het uitgebreid Bureau is de maximumspreektijd :

- a) voor de gemandateerde sprekers in totaal 30 minuten per erkende fractie en 15 minuten per niet-erkende fractie ;
  - b) voor de overige sprekers elk 5 minuten.
3. Tot besluit van het debat in plenaire vergadering kan een motie van aanbeveling worden ingediend.
  4. Dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend uiterlijk tot 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de plenaire vergadering, met opschorting op zaterdag, zon- of feestdag voorzover de indiening voor bedoelde sluiting schriftelijk is aangekondigd.
  5. Bij ontvankelijkheid wordt de motie van aanbeveling gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
  6. Een motie van aanbeveling kan worden geamendeerd zolang zij niet in stemming is gebracht.
  7. Over een motie van aanbeveling spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit in de eerstvolgende vergadering waarvoor hoofdelijke stemmingen zijn geagendeerd en na verloop van ten minste vierentwintig uur vanaf het verstrijken van de indieningstermijn, in voorkomend geval na de indiener en één spreker per fractie respectievelijk met een maximumspreektijd van 10 minuten en 5 minuten te hebben gehoord.
  8. Ingeval er verscheidene moties van aanbeveling over hetzelfde onderwerp zijn ingediend, worden zij in chronologische volgorde van indiening in stemming gebracht.

Motie van aanbeveling – procedure

HOOFDSTUK 3

*Bijzondere
beleidsinitiatie-
ven van de
Regering*

Bijzondere beleidsinitiatieven uitgaande
van de Regering

AFDELING 1

Regeerakkoord

Regeerakkoord

Artikel 72

Indiening

1. Na benoeming of vernieuwing van de Regering wordt het regeerakkoord door de minister-president van de Regering bij de voorzitter van het Parlement ingediend.

Procedure

2. Het wordt gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
3. De beraadslaging over een regeerakkoord en de erbij behorende regeringsverklaring geschiedt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking. De maximumsprektijd wordt overeenkomstig artikel 45, punt 7 bepaald.
4. Na de beraadslaging spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit over het regeerakkoord.

AFDELING 2

Beleidsnota's

Beleidsnota's

Artikel 73

*Tijdstip indie-
ning – Inhoud*

1. Binnen zes maanden na de eedaflegging van de leden van de Regering dient de Regering bij de voorzitter van het Parlement een geïntegreerde beleidsnota in per departement van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.
2. De beleidsnota's worden opgesteld in onderling overleg tussen de betrokken leden van de Regering en geven de grote strategische keuzen en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weer.

Een samenvatting van de strategische keuzen en beleids-opties wordt als bijlage bij de beleidsnota gevoegd.

3. Elke beleidsnota wordt gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
4. De beraadslaging over een beleidsnota geschiedt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking. De maximumspreektijd wordt bepaald overeenkomstig artikel 45, punt 7.
5. Na de beraadslaging spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit over de beleidsnota.

Procedure

AFDELING 3

Beleidsbrieven en motie van aanbeveling

*Beleidsbrieven
en motie van
aanbeveling*

Artikel 74

1. Ieder jaar, uiterlijk bij de indiening van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting, dient ieder lid van de Regering bij de voorzitter van het Parlement een of meer beleidsbrieven in. Deze verplichting geldt niet voor het jaar waarin de Regering wordt benoemd.
2. De beleidsbrief bevat een overzicht van de uitvoering van de begroting tijdens het lopende begrotingsjaar en een prognose over de beleidsinvulling tijdens het volgende begrotingsjaar. De beleidsbrief bevat eveneens een overzicht van de wijze waarop de Regering gevolg heeft gegeven aan het regeerakkoord en de beleidsnota's, resoluties en moties die door het Parlement aangenomen zijn.

Indiening

Inhoud

Een samenvatting van de beleids-opties en initiatieven voor het volgende begrotingsjaar wordt als bijlage bij de beleidsbrief gevoegd.

3. Elke beleidsbrief wordt gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

Procedure

*Motie van
aanbeveling –
procedure*

4. De beleidsbrieven worden naar de commissies verwezen, waar ze samen met het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting worden besproken. De beleidsbrieven worden niet opnieuw besproken in plenaire vergadering.
5. Tot besluit van het debat in commissie kan een motie van aanbeveling worden ingediend.
6. Dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend uiterlijk tot 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de commissievergadering, met opschorting op zaterdag, zon- of feestdag voorzover de indiening voor bedoelde sluiting schriftelijk is aangekondigd.
7. Bij ontvankelijkheid wordt de motie van aanbeveling gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
8. Een motie van aanbeveling kan worden geamendeerd zolang zij niet in stemming is gebracht.
9. Over de moties van aanbeveling spreekt het Parlement zich bij stemming in plenaire vergadering uit.
10. De moties van aanbeveling worden in stemming gebracht in de volgorde van de departementen, organisatieafdelingen en programma's van de algemene uitgavenbegroting waarop zij slaan. Ingeval er verscheidene moties van aanbeveling over hetzelfde onderwerp zijn ingediend, worden zij in chronologische volgorde van indiening in stemming gebracht.

AFDELING 4

*September-
verklaring*

Septemberverklaring

Artikel 75

*Tijdstip indie-
ning – inhoud*

1. Nadat het Parlement is geconstitueerd, legt de Regering op de vierde maandag van september, tenzij het uitgebreid

Bureau anders beslist, een verklaring af betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting.

2. De verklaring wordt gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
3. De bespreking over de verklaring geschiedt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking. De maximumspreektijd wordt bepaald overeenkomstig artikel 45, punt 7.
4. De minister-president van de Regering kan de plenaire vergadering vragen zich onmiddellijk na de bespreking bij stemming uit te spreken over de verklaring.

Procedure

AFDELING 5

Vertrouwenskwestie

*Vertrouwens-
kwestie*

Artikel 76

1. De Regering kan te allen tijde de vertrouwenskwestie stellen in de vorm van een door de minister-president van de Regering ondertekende en bij de voorzitter van het Parlement in te dienen motie, hierna te noemen motie houdende vertrouwenskwestie.
2. Bij ontvankelijkheid wordt een motie houdende vertrouwenskwestie gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
3. Over een motie houdende vertrouwenskwestie spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit na verloop van ten minste achtenveertig uur vanaf de indiening ervan.
4. Een motie houdende vertrouwenskwestie heeft van rechtswege voorrang op alle in artikelen 78 en 79 bedoelde moties over hetzelfde onderwerp.
5. Een bij meerderheid van de volksvertegenwoordigers aangenomen motie houdende vertrouwenskwestie brengt ver-

*Indiening
motie*

Procedure

werping van alle in artikelen 78 en 79 bedoelde moties over hetzelfde onderwerp mee.

6. Verwerping van een motie houdende vertrouwenskwestie brengt van rechtswege ontslag en vervanging van de Regering mee.

De vervanging geschiedt overeenkomstig de bepalingen van artikel 19, punt 1.

HOOFDSTUK 4

*Parlementair
controlerecht*

Parlementair controlerecht

AFDELING 1

Interpellaties

Interpellaties

Artikel 77

Indiening

1. Volksvertegenwoordigers die een lid van de Regering wensen te interpellieren over aangelegenheden van algemeen belang, geven de voorzitter van het Parlement schriftelijk kennis van het onderwerp van de interpellatie met nauwkeurige opgave van de gegevens van de zaak, de toedracht van de feiten en met de voornaamste beschouwingen die zij naar voren wensen te brengen.
2. De in punt 1 bedoelde tekst van de interpellatie mag slechts door één volksvertegenwoordiger zijn ondertekend.
3. De in punt 1 bedoelde tekst van de interpellatie moet worden ingediend uiterlijk om 14 uur van de derde werkdag voor de vergadering waarop het uitgebreid Bureau de bij punten 4 en 6 bepaalde beslissingen neemt.

*Ontvankelijk-
heid en verwij-
zing*

4. Het uitgebreid Bureau oordeelt over de ontvankelijkheid van de interpellatie op basis van het advies van de betrokken commissievoorzitter.

5. a) Bij ontvankelijkheid zendt de voorzitter van het Parlement de in punt 1 bedoelde tekst van de interpellatie over aan het betrokken lid van de Regering en wordt de tekst aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
  - b) Wanneer het uitgebreid Bureau de interpellatie niet in die mate van algemeen belang bevindt dat zij het onderwerp kan zijn van een debat zoals geregeld in dit artikel, kan het beslissen dat zij kan worden omgewerkt tot een vraag.
6. De interpellaties worden in commissie gehouden. Het uitgebreid Bureau wijst de bevoegde commissie aan.

Als een interpellatie van algemene draagwijdte en groot politiek belang is, kan het uitgebreid Bureau evenwel, op grond van een schriftelijk verzoek van de interpellant bij de indiening van het interpellatieverzoek of op voorstel van een van zijn leden, beslissen dat die in plenaire vergadering wordt gehouden.

7. a) De interpellaties in commissie worden vooraan op de agenda van de eerstvolgende commissievergadering geplaatst. De interpellaties in commissie worden alleszins gehouden binnen een maand na de beslissing van het uitgebreid Bureau, behoudens recesperiodes of de periode bedoeld in het tweede lid.

*Behandeling in
commissie*

Zodra de ontwerpen van decreet houdende de midden- en de uitgavenbegroting, met uitzondering van de ontwerpen van decreet houdende aanpassing ervan, in de commissie zijn geagendeerd en tot de stemming erover in de bevoegde commissie, kunnen geen interpellaties in die commissie geagendeerd worden.

- b) Behoudens andersluidende beslissing van het uitgebreid Bureau worden de interpellaties in plenaire vergadering in chronologische volgorde van indiening gegroepeerd per lid van de Regering en volgens een beurtelings per vergaderweek afwisselende volgorde van de leden van de Regering achteraan op de agenda van de eerstvolgende plenaire vergadering geplaatst.

*Behandeling in
plenaire ver-
gadering*

Spreektijd

8. a) De uiteenzetting van de interpellatie mag niet langer duren dan 15 minuten, behoudens andersluidende beslissing van het uitgebreid Bureau.
- b) Na de interpellant mogen ten hoogste vijf sprekers het woord voeren met elk, behoudens andersluidende beslissing van het uitgebreid Bureau, een maximumspreektijd van 5 minuten.
- c) Na het antwoord van het betrokken lid van de Regering mogen naast de interpellant nog ten hoogste vijf sprekers met elk, behoudens andersluidende beslissing van het uitgebreid Bureau, een maximumspreektijd van 5 minuten het woord voeren, waarna de voorzitter, in voorkomend geval na het aanvullend antwoord van het betrokken lid van de Regering en een wederwoord van de interpellant, het incident gesloten verklaart.
- d) In voorkomend geval geniet de steller van een bij een interpellatie gevoegde vraag voorrang op de in littera's b en c bedoelde vijf sprekers.

Samenhang

9. a) Interpellaties over hetzelfde onderwerp worden samengevoegd om een enkel debat te vormen.
  - b) In bedoeld geval beschikt alleen de eerste interpellant, behoudens andersluidende beslissing van het uitgebreid Bureau, over een spreektijd van 15 minuten, terwijl de overige interpellanten elk, behoudens andersluidende beslissing van het uitgebreid Bureau, over een maximumspreektijd van 10 minuten beschikken, onverminderd de toepassing van de bepalingen van punt 8, littera's b tot d nadat alle interpellanten het woord hebben gevoerd.
10. Elke interpellatie wordt afgehandeld tijdens de vergadering waarin zij wordt uiteengezet.
  11. Het recht om als interpellant het woord te voeren, is persoonlijk.

Indien de interpellant afwezig is, wordt de interpellatie als ingetrokken beschouwd.

In geen geval mag een interpellatie in onveranderde omstandigheden opnieuw worden gehouden in de loop van dezelfde zitting.

12. Het debat wordt in extenso opgenomen en in de vorm van Handelingen zo vlug mogelijk gedrukt, aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld en verspreid.

Verslaggeving

Van de behandeling van interpellaties in plenaire vergadering wordt eveneens een Beknopt Verslag opgemaakt.

AFDELING 2

Met redenen omklede motie

*Met redenen
omklede motie*

Artikel 78

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht bij de voorzitter van het Parlement een met redenen omklede motie in te dienen :
- a) hetzij tot besluit van een verklaring of een mededeling van de Regering ;
  - b) hetzij tot besluit van een overeenkomstig artikel 73 behandelde beleidsnota ;
  - c) hetzij tot besluit van een overeenkomstig artikel 77 behandelde interpellatie na het antwoord van een lid van de Regering.

Indiening

Dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend uiterlijk tot 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de vergadering, met opschorting op zaterdag, zon- of feestdag voorzover de indiening voor bedoelde sluiting schriftelijk is aangekondigd.

*Tijdstip in-
diening*

De motie vermeldt of zij betrekking heeft op gewestaangelegenheden dan wel op gemeenschapsaangelegenheden.

Procedure

2. Bij ontvankelijkheid wordt elke motie gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
3. Iedere volksvertegenwoordiger kan voorstellen een met redenen omklede motie te amenderen zolang zij niet in stemming is gebracht.
4. Over een met redenen omklede motie spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit in de eerstvolgende vergadering waarvoor hoofdelijke stemmings zijn geagendeerd en na verloop van ten minste vijf dagen vanaf het verstrijken van de indieningstermijn, in voorkomend geval na de indiener en één spreker per fractie respectievelijk met een maximumspreektijd van 10 minuten en 5 minuten te hebben gehoord.

Ingeval een motie van wantrouwen is ingediend over hetzelfde onderwerp, worden de met redenen omklede motie en de motie van wantrouwen tijdens dezelfde plenaire vergadering in stemming gebracht, in voorkomend geval in afwijking van de bepaling van het vorige lid.

Ingeval er verscheidene met redenen omklede moties over hetzelfde onderwerp zijn ingediend, worden zij in chronologische volgorde van indiening in stemming gebracht. In voorkomend geval heeft de motie die door de interpellant is ingediend, van rechtswege voorrang op de andere.

AFDELING 3

Motie van wantrouwen

Motie van wantrouwen

Artikel 79

Indiening

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht bij de voorzitter van het Parlement een motie van wantrouwen in te dienen :
  - a) hetzij tot besluit van een verklaring of een mededeling van de Regering ;

- b) hetzij tot besluit van een overeenkomstig artikel 73 behandelde beleidsnota ;
- c) hetzij tot besluit van een overeenkomstig artikel 77 behandelde interpellatie na het antwoord van een lid van de Regering.

Dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend uiterlijk tot 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de vergadering, met opschorting op zaterdag, zon- of feestdag voorzover de indiening voor bedoelde sluiting schriftelijk is aangekondigd.

*Tijdstip
indiening*

De motie vermeldt of zij betrekking heeft op gewestaangelegenheden dan wel op gemeenschapsaangelegenheden.

- 2. Een motie van wantrouwen is alleen dan ontvankelijk indien zij, naar gelang van het geval, ter vervanging van de Regering, van de betrokken leden of van het betrokken lid ervan opvolgers of een opvolger voordraagt, in acht genomen dat ten minste één lid van de Regering zijn woonplaats heeft in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

*Ontvankelijk-
heid*

- 3. Bij ontvankelijkheid wordt elke motie gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

Procedure

- 4. Een motie van wantrouwen kan door de indiener worden geamendeerd zolang zij niet in stemming is gebracht.

- 5. Over een motie van wantrouwen spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit in de eerstvolgende vergadering waarvoor hoofdelijke stemmen zijn geagendeerd en na verloop van ten minste achtenveertig uur vanaf het verstrijken van de indieningstermijn, in voorkomend geval na de indiener en één spreker per fractie respectievelijk met een maximumsprektijd van 10 minuten en 5 minuten te hebben gehoord.

- a) Een motie van wantrouwen heeft van rechtswege voorrang op een met redenen omklede motie over hetzelfde onderwerp.

- b) Ingeval er verscheidene moties van wantrouwen over hetzelfde onderwerp zijn ingediend, worden zij in chronologische volgorde van indiening in stemming gebracht. In voorkomend geval heeft die welke door de interpellant is ingediend, van rechtswege voorrang op de andere.

*Aanneming –
rechtsgevolgen*

6. Een bij meerderheid van de volksvertegenwoordigers aangenomen motie van wantrouwen brengt :
- a) verwerping van alle andere moties over hetzelfde onderwerp mede ;
- b) van rechtswege ontslag of vervanging van de Regering ofwel van de betrokken leden of het betrokken lid ervan mede.

De voorgedragen opvolgende Regering of iedere voorgedragen opvolger wordt, in afwijking van artikel 19, punten 1 tot 3, benoemd verklaard.

Onmiddellijk na de benoeming legt ieder lid van de Regering de eed af in handen van de voorzitter van het Parlement.

AFDELING 4

Vragen

Vragen

ONDERAFDELING 1

*Algemene
bepalingen*

Algemene bepalingen

Artikel 80

Soorten

1. Ieder volksvertegenwoordiger heeft het recht om een lid of leden van de Vlaamse regering een schriftelijke vraag, actuele vraag of vraag om uitleg te stellen.

Inhoud

2. De tekst van vragen moet beperkt blijven tot wat strikt nodig is opdat het onderwerp beknopt en zonder nadere toelichting kan worden uiteengezet.

3. De voorzitter van het Parlement oordeelt over de ontvankelijkheid van de schriftelijke vragen en de actuele vragen. De voorzitters van de commissies oordelen over de ontvankelijkheid van de vragen om uitleg. De overeenkomstig artikel 81, punt 4, omgezette schriftelijke vragen zijn ontvankelijk als vraag om uitleg.
4. Onontvankelijk zijn onder meer :
  - a) vragen met betrekking tot particuliere aangelegenheden of persoonlijke gevallen ;
  - b) vragen die uitsluitend strekken tot het verkrijgen van statistische gegevens, documentatie ofwel juridische of administratieve adviezen of inlichtingen ;
  - c) vragen over aangelegenheden waaromtrent reeds voordien in de loop van dezelfde zitting een interpellatie is ingediend of gehouden ofwel een ontwerp of voorstel van decreet of resolutie, een beleidsnota, een beleidsbrief of een motie is ingediend ;
  - d) vragen die intenties peilen.

Ontvankelijkheid

ONDERAFDELING 2

Schriftelijke vragen

Artikel 81

1. Volksvertegenwoordigers die een schriftelijke vraag tot een lid van de Regering wensen te richten, dienen de tekst ervan bij de voorzitter van het Parlement in.

Indiening

De vraag mag slechts door één volksvertegenwoordiger ondertekend zijn.

2. Bij ontvankelijkheid zendt de voorzitter de vraag over aan het betrokken lid van de Regering.

Procedure

- Antwoordtermijn Regering*
3. Het antwoord van het betrokken lid van de Regering moet binnen twintig werkdagen in drievoud aan de voorzitter worden bezorgd.
- Bedoelde antwoordtermijn gaat in de eerste werkdag na de week waarin de vraag is overgezonden.
- Omzetting naar vraag om uitleg*
4. Als de antwoordtermijn met ten minste tien werkdagen overschreden is, kan de vraagsteller door middel van een tot de voorzitter van het Parlement gericht schriftelijk verzoek de schriftelijke vraag omzetten in een vraag om uitleg. De voorzitter van het Parlement deelt dit onverwijld mee aan de voorzitter van de bevoegde commissie.
- Publicatie*
5. Vraag en antwoord worden opgenomen in het Bulletin van Vragen en Antwoorden, hierna te noemen het Bulletin, dat, behoudens tijdens de recesperiodes, ten minste om de veertien dagen verschijnt.
6. Indien de in punt 3 gestelde antwoordtermijn verstreken is en er nog geen antwoord is ingekomen bij afsluiting van het eerstvolgende Bulletin, dan wordt alleen de vraag gepubliceerd. Nadat het antwoord is verstrekt, wordt de vraag opnieuw in het Bulletin opgenomen, met het antwoord.
- Schorsing antwoordtermijn*
7. Van 11 juli tot en met 31 augustus wordt de in punt 3 bedoelde antwoordtermijn geschorst.

ONDERAFDELING 3

Actuele vragen

Actuele vragen

Artikel 82

- Indiening - tijdstip*
1. Volksvertegenwoordigers die een lid van de Regering tijdens het wekelijkse vragenuur in plenaire vergadering een mondelinge vraag van actuele aard wensen te stellen, geven de voorzitter van het Parlement uiterlijk de in punt 5, littera a) bepaalde dag om 10 uur schriftelijk kennis van het onderwerp ervan.

2. Wekelijks wordt het aantal actuele vragen per erkende fractie beperkt als volgt :

Aantal

- a) in weken die in principe voorbehouden zijn voor plenaire vergaderingen, telkens vier voor de grootste meerderheids- en oppositiefractie, telkens drie voor de tweede grootste meerderheids- en oppositiefractie en telkens twee voor de overige fracties. Iedere niet-erkende fractie of een onafhankelijk lid mag per vergadering ten hoogste één actuele vraag stellen ;
- b) in weken die in principe voorbehouden zijn voor commissievergaderingen, telkens één per erkende politieke fractie.

3. De in punt 1 bedoelde kennisgeving mag slechts door één volksvertegenwoordiger zijn ondertekend.

4. Bij ontvankelijkheid geeft de voorzitter het betrokken lid van de Regering onverwijld kennis van het onderwerp van de vraag.

Procedure

5. a) De vragen worden in chronologische volgorde van indiening gegroepeerd per lid van de Regering.

Volgorde

In weken die in principe voorbehouden zijn voor plenaire vergaderingen worden zij vooraan geplaatst op de agenda van de middagvergadering van de laatste dag van de week waarvoor hoofdelijke stemmingen zijn geagendeerd. De vragen worden behandeld volgens een beurtelings per vergaderweek afwisselende volgorde van de leden van de Regering.

In weken die in principe voorbehouden zijn voor commissievergaderingen worden zij als enig onderwerp op de agenda geplaatst van de middagvergadering van de dag die door het uitgebreid Bureau wordt vastgelegd. De vragen worden behandeld volgens een beurtelings per vergaderweek afwisselende volgorde van de leden van de Regering.

b) Vragen over hetzelfde onderwerp worden samengevoegd en in afwijking van de in littera a bepaalde volgorde samen met de eerst ingediende vraag behandeld.

Samenhang

- c) Een vraag over hetzelfde onderwerp als dat van een interpellatie in plenaire vergadering wordt bij deze interpellatie gevoegd en er in afwijking van littera a samen mee behandeld.

In bedoeld geval geniet de vraagsteller de hoedanigheid van spreker zoals bepaald in artikel 77, punt 8, littera's b tot d.

De intrekking van een interpellatie heeft niet de intrekking van een ermee samengevoegde actuele vraag tot gevolg.

6. De vraagsteller noch het betrokken lid van de Regering mag gebruik maken van enige tekst.

Spreektijd

7. a) Het stellen van de vraag mag niet langer duren dan 2 minuten. Het beantwoorden van de vraag mag niet langer duren dan 3 minuten.
- b) Na het antwoord heeft de vraagsteller nog een spreek-tijd van ten hoogste 1 minuut voor een repliek, waarna de voorzitter het incident gesloten verklaart. De repliek mag geen nieuwe vraag bevatten.

Afhandeling

8. Elke vraag wordt afgehandeld tijdens de vergadering waarin zij wordt uiteengezet.
9. Het recht om als vraagsteller het woord te voeren, is persoonlijk.

*Afwezigheid
vraagsteller*

Indien de vraagsteller afwezig is, wordt de vraag als ingetrokken beschouwd.

In geen geval mag een vraag in onveranderde omstandigheden opnieuw worden gesteld in de loop van dezelfde zitting.

ONDERAFDELING 4

Vragen om uitleg

Vragen om uitleg

Artikel 83

1. Volksvertegenwoordigers die een lid van de Regering in commissie een vraag om uitleg wensen te stellen, geven de voorzitter van de commissie schriftelijk kennis van het onderwerp ervan.
2. De in punt 1 bedoelde kennisgeving mag slechts door één volksvertegenwoordiger zijn ondertekend.
3. Bij ontvankelijkheid van een vraag om uitleg of bij ontvangst van een in een vraag om uitleg omgezette schriftelijke vraag, geeft de voorzitter van de commissie het betrokken lid van de Regering onverwijld kennis van het onderwerp van de vraag om uitleg.
4. a) De in punt 1 bedoelde kennisgeving en het in artikel 81, punt 4 bedoelde schrijven moeten uiterlijk zijn ingediend om 14 uur woensdags van de week voor de commissievergadering waarvoor de vraag om uitleg zal worden geagendeerd.

Indiening

Procedure

*Tijdstip
indiening*

Vragen om uitleg worden vooraan op de agenda van een commissievergadering geplaatst en in voorkomend geval na de interpellaties die tot hetzelfde lid van de Regering zijn gericht.

Zodra de ontwerpen van decreet houdende de midden- en de uitgavenbegroting, met uitzondering van de ontwerpen van decreet houdende aanpassing ervan, in de commissie zijn geagendeerd en tot de stemming erover in de bevoegde commissie, kunnen geen vragen om uitleg in die commissie worden geagendeerd.

- b) Vragen om uitleg over hetzelfde onderwerp worden samengevoegd.
- c) Een vraag om uitleg over hetzelfde onderwerp als dat van een interpellatie in commissie wordt bij deze interpellatie gevoegd.

In bedoeld geval geniet de vraagsteller de hoedanigheid van spreker zoals bepaald in artikel 77, punt 8, littera's b tot d.

De intrekking van een interpellatie heeft niet de intrekking van een ermee samengevoegde vraag om uitleg tot gevolg.

Spreektijd

5. a) De uiteenzetting van de vraag om uitleg mag niet langer duren dan 10 minuten.
- b) Na de vraagsteller mogen ten hoogste vijf sprekers het woord voeren met elk een maximumspreektijd van 2 minuten.
- c) Na het antwoord van het betrokken lid van de Regering mag de vraagsteller een aanvullende vraag stellen. Het stellen van een aanvullende vraag mag niet langer duren dan 2 minuten. Na het aanvullend antwoord van het betrokken lid van de Regering verklaart de voorzitter van de commissie het incident gesloten.
- d) In geval van samenvoeging van vragen om uitleg over hetzelfde onderwerp, beschikt alleen de eerste vraagsteller over een spreektijd van 10 minuten, terwijl de overige vraagstellers over een maximumspreektijd van 6 minuten beschikken, onverminderd de toepassing van de bepalingen van punt 5, littera's b en c, nadat alle vraagstellers het woord hebben gevoerd.

Afhandeling

6. Elke vraag om uitleg wordt afgehandeld tijdens de vergadering waarin zij wordt uiteengezet.
7. Het recht om als vraagsteller het woord te voeren, is persoonlijk.

*Afwezigheid
vraagsteller*

Indien de vraagsteller afwezig is, wordt de vraag om uitleg als ingetrokken beschouwd.

In geen geval mag een vraag om uitleg in onveranderde omstandigheden opnieuw worden gesteld in de loop van dezelfde zitting.

8. Vraag en antwoord worden in extenso opgenomen en in de vorm van Handelingen zo vlug mogelijk gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld en verspreid.

Verslaggeving

HOOFDSTUK 5

Recht van onderzoek

*Recht van
onderzoek*

Artikel 84

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht bij de voorzitter een met redenen omklede en door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers ondertekende motie in te dienen die, bij aanneming, tot uitoefening van het recht van onderzoek besluit en in voorkomend geval met het oog daarop in afwijking van artikel 20, punt 1 bovendien tot oprichting van een commissie van onderzoek besluit en werkingsduur en opdracht ervan bepaalt, onverminderd de bevoegdheid van het uitgebreid Bureau om de samenstelling en de benaming ervan voor te stellen, inzonderheid met inachtneming van de vertegenwoordiging van iedere erkende fractie.

*Oprichting
commissie van
onderzoek -
procedure*

Bij ontvankelijkheid wordt elke motie gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en leden van de Regering rondgedeeld.

De beraadslaging over de motie geschiedt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking. De maximumspreektijd is :

- a) voor de gemandateerde sprekers in totaal 30 minuten per erkende fractie en 15 minuten per niet-erkende fractie ;
- b) voor de overige sprekers elk 5 minuten.

Iedere volksvertegenwoordiger kan voorstellen de motie te amenderen zolang ze niet in stemming is gebracht.

De plenaire vergadering spreekt zich bij stemming over de motie uit na verloop van ten minste achtenveertig uur vanaf de indiening.

2. Tenzij de plenaire vergadering anders beslist, wordt de bevoegdheid van de commissie tijdens de sluiting van een zittingsjaar geschorst.
3. In afwijking van de bepalingen van artikel 27, punt 4 mogen volksvertegenwoordigers die geen deel uitmaken van de commissie, de commissievergadering alleen bijwonen wanneer zij openbaar is, zonder er het woord te voeren en zonder er stemgerechtigd te zijn.
4. De plenaire vergadering beraadslaagt in een enkele bespreking zonder stemming over de in het verslag opgenomen conclusie van de commissie.

Toegang tot de vergadering

HOOFDSTUK 6

Vervolg en inbeschuldigingstelling

AFDELING 1

Vervolg van een volksvertegenwoordiger

Vervolg van een volksvertegenwoordiger

Artikel 85

Commissie voor de vervolgingen

1. Een commissie voor de vervolgingen, samengesteld uit zeven vaste leden aangewezen overeenkomstig artikel 10, wordt belast met het onderzoek van de verzoeken tot machtiging tot vervolging van een volksvertegenwoordiger of van de verzoeken tot schorsing van de reeds ingestelde vervolgingen.
2. In afwijking van de artikelen 20, punt 2 en 35, punt 1 benoemt de commissie een voorzitter en een verslaggever.
3. De commissie kan de betrokken volksvertegenwoordiger horen indien die er om verzoekt of indien de commissie het nodig acht. Betrokkene kan zich laten vertegenwoordigen door een andere volksvertegenwoordiger en zich laten

bijstaan door een raadsman. Hij wordt gehoord op de dag die de commissie bepaalt.

4. De leden van de commissie kunnen het bij het verzoek gevoegde dossier raadplegen zonder er kopieën van te maken.

De betrokken volksvertegenwoordiger, de volksvertegenwoordiger die hem vertegenwoordigt en zijn raadsman kunnen het dossier inzien en de betrokken volksvertegenwoordiger kan er zich een afschrift van laten bezorgen.

5. In de beraadslaging in plenaire vergadering over een van de in punt 1 bedoelde verzoeken, mag het woord alleen worden gevoerd door de verslaggever van de commissie, door de betrokken volksvertegenwoordiger of een andere volksvertegenwoordiger die hem vertegenwoordigt, en door een spreker voor en een spreker tegen.

*Beraadslaging
in plenaire ver-
gadering –
procedure*

AFDELING 2

Inbeschuldigingstelling van een minister

Artikel 86

1. De commissie bevoegd voor de inbeschuldigingstelling van een lid of een gewezen lid van de Regering wordt door de plenaire vergadering benoemd indien een dergelijk verzoek bij het Parlement aanhangig is gemaakt.
2. In afwijking van de artikelen 20, punt 2 en 35, punt 1 benoemt de commissie een voorzitter en een verslaggever.
3. De commissie kan het betrokken lid van de Regering horen indien het daarom verzoekt of indien de commissie het nodig acht. De betrokkene kan zich laten bijstaan door een raadsman. Hij wordt gehoord op de dag die de commissie bepaalt.
4. De leden van de commissie kunnen het bij het verzoek gevoegde dossier raadplegen zonder er kopieën van te maken.

*Inbeschuldi-
gingstelling van
een minister*

*Commissie
bevoegd voor
de inbeschuldi-
gingstelling*

Het betrokken lid van de Regering en zijn raadsman kunnen het dossier inzien en het betrokken lid van de Regering kan er zich een afschrift van laten bezorgen.

*Beraadslaging
in plenaire vergadering –
procedure*

5. Tijdens de beraadslaging in plenaire vergadering mag het woord alleen worden gevoerd door de verslaggever van de commissie, door het betrokken lid of betrokken leden van de Regering of hun raadgever, en door een spreker voor en een spreker tegen.

HOOFDSTUK 7

Verzoekschriften

Verzoekschriften

Artikel 87

Indiening

1. Verzoekschriften moeten schriftelijk tot de voorzitter van het Parlement worden gericht ; zij mogen niet in persoon of door een afvaardiging van personen worden overhandigd. De voorzitter van het Parlement zendt de verzoekschriften binnen dertig dagen over aan de voorzitter van de commissie bevoegd voor de verzoekschriften.
2. Ieder verzoekschrift moet voorzien zijn van de handtekening van de verzoeker of verzoekers en moet per verzoeker duidelijk leesbaar de naam, voornamen en woonplaats opgeven.
3. Alleen de gestelde overheden hebben het recht verzoekschriften in gemeenschappelijke naam in te dienen.

Artikel 88

Commissie bevoegd voor de verzoekschriften

1. De commissie bevoegd voor de verzoekschriften onderzoekt de ontvankelijkheid, de bevoegdheid en de gegrondheid van de verzoekschriften.

Verwijziging

2. De commissie bevoegd voor de verzoekschriften beslist naar gelang van het geval de verzoekschriften naar de plenaire vergadering, naar een commissie, naar het bevoegde

lid van de Regering, of ingeval van klacht naar de Vlaamse ombudsman te verwijzen of er geen gevolg aan te geven.

3. De leden van de Regering zijn verplicht omtrent de naar hen verwezen verzoekschriften en het eraan gegeven gevolg uitleg te verstrekken als het Parlement het vordert.
4. Driemaandelijks wordt een lijst met de onderwerpen van de verzoekschriften en de besluiten aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld en in de Handelingen opgenomen.
5. In de eerste twee plenaire vergaderingen na de ronddeling van de in punt 4 bedoelde lijst mag iedere volksvertegenwoordiger vragen dat over een verzoekschrift verslag wordt uitgebracht. De commissie bevoegd voor de verzoekschriften beslist over de ontvankelijkheid van dergelijke vraag.
6. Wanneer de gestelde termijn is verstreken of wanneer commissie bevoegd voor de verzoekschriften de in punt 5 bedoelde vraag heeft afgewezen, zijn de besluiten onherroepelijk.

*Verplichtingen
Regering*

Lijst verzoekschriften

*Verzoek tot
verslag*

Artikel 89

Nadat de plenaire vergadering kennis genomen heeft van het jaarverslag van de Vlaamse ombudsdienst, zoals bepaald in artikel 18 van het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse ombudsdienst, worden de voorstellen en aanbevelingen geformuleerd door de Vlaamse ombudsman, conform artikel 88, punten 1 tot 3, behandeld door de commissie bevoegd voor de verzoekschriften.

*Verslag Vlaamse
ombudsdienst –
bespreking*

TITEL VII

*Bijzondere
procedures*

Bijzondere procedures met betrekking tot
de verhouding tot de Federale Staat, de andere Gemeen-
schappen en Gewesten en Europa

HOOFDSTUK 1

Arbitragehof

Beroep tot vernietiging en tussenkomst
in een geding bij het Arbitragehof

Artikel 90

*Beroep tot
vernietiging –
procedure*

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht bij de voorzitter een met redenen omklede en door ten minste twee derde van de volksvertegenwoordigers ondertekende of aan te nemen motie in te dienen die besluit tot beroep bij het Arbitragehof tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van een wet, een decreet of een in artikel 134 van de Grondwet bedoelde regel wegens schending van :
  - a) de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten ;
  - b) de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet.
2. Bij ontvankelijkheid wordt elke motie gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.
3. De voorzitter stelt het beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging in door middel van een door hem ondertekend verzoekschrift binnen de termijn en onder de voorwaarden bepaald door de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.
4. Het verzoekschrift maakt melding van het onderwerp van het beroep en bevat een uiteenzetting van de feiten en de middelen.

Het verzoekschrift kan de gehele of gedeeltelijke schorsing vorderen van de wet, het decreet of de in artikel 134

van de Grondwet bedoelde regel waartegen een beroep tot vernietiging is ingesteld.

5. De voorzitter stelt tijdens de eerstvolgende plenaire vergadering het Parlement in kennis van de indiening van het verzoekschrift.

Artikel 91

1. Wanneer bij het Arbitragehof een beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van een wet, een decreet of een in artikel 134 van de Grondwet bedoelde regel is ingesteld door de voorzitter van een der andere parlementaire assemblees, door de Ministerraad, door een Gemeenschaps- of Gewestregering of door een natuurlijke of rechtspersoon die doet blijken van een belang of wanneer er een prejudiciële vraag aanhangig is gemaakt door een rechtscollege, kan de voorzitter na ontvangst van de kennisgeving door de griffier van het Arbitragehof van het beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging of van de verwijzingsbeslissing, binnen de termijn en onder de andere voorwaarden bepaald bij de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, een memorie indienen bij het Arbitragehof.
2. Na ontvangst van het afschrift van de memorie ingediend door de in punt 1 vermelde partijen, kan de voorzitter een memorie van antwoord indienen bij het Arbitragehof binnen de termijn en onder de voorwaarden bepaald bij de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.
3. De voorzitter stelt de plenaire vergadering in kennis van de memorie en, in voorkomend geval, van de memorie van antwoord die hij bij het Arbitragehof indiende.

*Tussenkomst in
een geding –
procedure*

HOOFDSTUK 2

*Samenwerking*Samenwerking tussen de Gemeenschappen
en de Gewesten

Artikel 92

*Commissie
voor samen-
werking*

1. De commissie voor samenwerking heeft tot doel de samenwerking tussen de Vlaamse, de Franse en de Duitstalige Gemeenschap te bevorderen.

Ambtshalve zijn de voorzitter en de ondervoorzitters van het Parlement vaste leden en respectievelijk voorzitter en ondervoorzitters van de commissie.

2. Het uitgebreid Bureau kan een commissie van het Parlement gelasten een gezamenlijk onderzoek van een aangelegenheid die tot haar bevoegdheid behoort, te voeren samen met een commissie van het Parlement van de Franse Gemeenschap, de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, het Waals Parlement, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie of de Raad van de Franse Gemeenschapscommissie die voor dezelfde aangelegenheid bevoegd zijn.

De bedoelde commissies vergaderen samen zonder beslissingsrecht.

HOOFDSTUK 3

*Samenwer-
kingsakkoor-
den*

Samenwerkingsakkoorden

Artikel 93

Procedure

1. Ingeval door de Regering ofwel leden of een lid ervan een samenwerkingsakkoord met de Staat, een Gemeenschap of een Gewest wordt gesloten, wordt het samenwerkingsakkoord uiterlijk zeven dagen na de ondertekening ervan bij de voorzitter ingediend.

Elk samenwerkingsakkoord wordt aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

2. De bepalingen van artikelen 54 en 55 gelden ook voor ontwerpen van decreet houdende instemming met samenwerkingsakkoorden.

HOOFDSTUK 4

Belangenconflicten

Belangenconflicten

Artikel 94

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht bij de voorzitter een met redenen omklede motie in te dienen waarin wordt verklaard dat het Vlaams Parlement door een respectievelijk bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement, de Raad van de Franse Gemeenschapscommissie, de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad of de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie aanhangig ontwerp of voorstel van wet, decreet of ordonantie ofwel amendement hierop in zijn belangen ernstig wordt benadeeld en, behoudens wanneer de Raad van de Duitstalige Gemeenschap is betrokken, derhalve met het oog op overleg schorsing van de procedure in de betrokken instelling vraagt.

Begripsomschrijving

Dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend.

Ontvankelijkheid

Elke motie wordt gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

Procedure

2. De beraadslaging over de motie geschiedt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking.

De maximumspreektijd is :

- a) voor de gemandateerde sprekers in totaal 30 minuten per erkende fractie en 15 minuten per niet-erkende fractie ;
- b) voor de overige sprekers elk 5 minuten.

De aanneming van de motie met ten minste drie vierde van de stemmen schorst de procedure in de betrokken instelling, behoudens in de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, gedurende zestig dagen.

- 3. a) Ingeval de motie betrekking heeft op een bij een wetgevende kamer aanhangig ontwerp of voorstel van wet of amendement hierop, zendt de voorzitter de motie met het oog op overleg onverwijld over aan die wetgevende kamer.
- b) Indien het overleg binnen een termijn van zestig dagen niet tot een oplossing leidt, wordt het geschil aanhangig gemaakt bij de Senaat, die binnen een termijn van dertig dagen een met redenen omkleed advies uitbrengt bij het Overlegcomité, dat binnen een termijn van dertig dagen volgens de procedure van de consensus beslist.
- 4. a) Ingeval de motie betrekking heeft op een respectievelijk bij het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement, de Raad van de Franse Gemeenschapscommissie, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad of de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie aanhangig ontwerp of voorstel van decreet of ordonnantie ofwel amendement hierop, zendt de voorzitter de motie met het oog op overleg onverwijld over aan de betrokken instelling.
- b) Indien het overleg binnen een termijn van zestig dagen niet tot een oplossing leidt, blijft de procedure geschorst en zendt de voorzitter de motie onverwijld over aan de Senaat, die binnen een termijn van dertig dagen een met redenen omkleed advies uitbrengt bij het Overlegcomité, dat binnen een termijn van dertig dagen volgens de procedure van de consensus beslist.
- 5. Ingeval de motie betrekking heeft op een bij de Raad van de Duitstalige Gemeenschap aanhangig ontwerp of voor-

stel van decreet of amendement hierop, zendt de voorzitter de motie onverwijld over aan het Overlegcomité.

6. Wanneer er, overeenkomstig artikel 67, een procedure in verband met een bevoegdheidsconflict is of wordt ingeleid, wordt elke procedure tot regeling van een belangenconflict over eenzelfde aangelegenheid geschorst.

Artikel 95

1. De behandeling van een bij het Vlaams Parlement aanhangig ontwerp of voorstel van decreet wordt met het oog op overleg tussen de betrokken instellingen gedurende zestig dagen geschorst door een met drie vierde van de stemmen gesteund verzoek van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement, de Raad van de Franse Gemeenschapscommissie, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad of de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie waarin wordt verklaard dat de betrokken instelling in haar belangen ernstig wordt benadeeld door het betrokken ontwerp of voorstel van decreet of amendement hierop.
2. a) Indien het overleg met een wetgevende kamer binnen een termijn van zestig dagen niet tot een oplossing leidt, blijft de procedure gedurende een nieuwe termijn van zestig dagen geschorst tot wanneer het Overlegcomité volgens de procedure van de consensus heeft beslist.
- b) Indien het overleg met het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement, de Raad van de Franse Gemeenschapscommissie, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad of de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie binnen een termijn van zestig dagen niet tot een oplossing leidt, blijft de procedure gedurende een nieuwe termijn van zestig dagen geschorst tot wanneer het Overlegcomité, nadat de Senaat binnen dertig dagen een gemotiveerd advies heeft uitgebracht, volgens de procedure van de consensus heeft beslist.

Schorsing van een bij het Vlaams Parlement aanhangig ontwerp of voorstel van decreet - procedure

3. Indien het Overlegcomité tot ongegrondheid beslist of zich binnen een termijn van zestig dagen niet heeft uitgesproken, kan het Vlaams Parlement de behandeling van het betrokken onderwerp hervatten.
4. De behandeling van een bij het Vlaams Parlement aanhangig ontwerp of voorstel van decreet wordt niet geschorst door een met ten minste drie vierde van de stemmen gesteund verzoek van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap waarin wordt verklaard dat die Raad in zijn belangen ernstig wordt benadeeld door het betrokken ontwerp of voorstel van decreet of amendement hierop.

HOOFDSTUK 5

Europees Gemeenschapsrecht

*Europees
Gemeenschaps-
recht*

Artikel 96

Procedure

De voorstellen tot herziening van verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen, inbegrepen de verdragen en akten waarbij deze verdragen zijn gewijzigd en aangevuld, en de voorstellen van normatieve rechtshandelingen van de Europese Commissie, die aan het Vlaams Parlement worden gezonden, worden door de voorzitter naar een commissie verwezen.

In voorkomend geval werkt de commissie een voorstel van advies uit dat door de plenaire vergadering wordt behandeld.

Bij aanneming zendt de voorzitter van het Parlement het advies aan de Regering over.

TITEL VIIIbis

Cumulatiebeperking

*Cumulatie-
beperking*

Artikel 97bis

1. Met het oog op de toepassing van artikel 31ter, § 1bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, deelt elk rechtstreeks verkozen lid van het Vlaams Parlement aan de voorzitter bij het opnemen van zijn mandaat alle nuttige gegevens mee met betrekking tot de openbare mandaten, openbare functies en openbare ambten van politieke aard die het uitoefent.

Het lid stelt de voorzitter zonder verwijl in kennis van elke wijziging dienaangaande, telkens wanneer hiertoe aanleiding bestaat.

2. Het plafond bedoeld in het eerste lid van voornoemd artikel 31ter, § 1bis, wordt vastgesteld door de Conferentie van de voorzitters van de zeven parlementaire assemblees. Het wordt voor het einde van de maand januari in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.
3. Op voorstel van het uitgebreid Bureau bepaalt de plenaire vergadering de andere regels die nodig zijn ter uitvoering van artikel 31ter, § 1bis, van voornoemde bijzondere wet.

TITEL IX

Administratie

Administratie

HOOFDSTUK 1

Griffier

Griffier

Artikel 98

*Secretaris-
generaal –
benoeming*

Op voordracht van het uitgebreid Bureau benoemt de plenaire vergadering buiten de volksvertegenwoordigers een griffier met de rang van secretaris-generaal.

Artikel 99

Taak

1. De griffier neemt plaats aan het bureau en staat de voorzitter bij tijdens de openbare en besloten vergaderingen, de vergaderingen van het Bureau en van het uitgebreid Bureau en in alle omstandigheden.
2. Hij neemt akte van de beraadslagingen en besluiten van het Parlement alsmede van de beslissingen van het Bureau en van het uitgebreid Bureau en maakt de notulen van de in punt 1 bedoelde vergaderingen op.
3. Hij ondertekent samen met de voorzitter elk besluit van het Parlement en elke beslissing van het Bureau en van het uitgebreid Bureau.
4. Hij is onder het gezag van de voorzitter belast met de tenuitvoerlegging van de door het Parlement, het Bureau en het uitgebreid Bureau genomen beslissingen. Daartoe zendt hij de agenda, de notulen en de beslissingen van het Bureau en van het uitgebreid Bureau onmiddellijk door aan alle betrokken personeelsleden van het Parlement.
5. Hij staat in voor de administratie van het Parlement en oefent namens het Bureau gezag uit over alle diensten en het personeel van het Parlement.

6. De griffier zit de Directieraad voor. Samenstelling, bevoegdheden en werkwijze van de Directieraad worden in het delegatiebesluit, zoals goedgekeurd door het Bureau, geregeld.

Directieraad

HOOFDSTUK 2

Personeel

Personeel

Artikel 100

1. Op voorstel van het Bureau bepaalt de plenaire vergadering de personeelsformatie alsook het administratief en geldelijk statuut van het personeel van het Parlement.
2. Het Bureau benoemt de leden van het personeel van het Parlement, met uitzondering van de griffier.

Personeelsformatie - administratief en geldelijk statuut
Benoeming

Alle aanwervingen, benoemingen en bevorderingen geschieden volgens objectieve criteria, zoals bekwaamheid en verdienste. Er mag geen rekening worden gehouden met de politieke strekking van de kandidaten.

Criteria voor aanwerving, benoeming en bevordering

TITEL X

Voorstellen tot wijziging van het reglement

Wijziging van het reglement

Artikel 101

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht voorstellen tot wijziging van het reglement bij de voorzitter in te dienen.

Indiening

Een voorstel tot wijziging van het reglement mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers ondertekend zijn.

2. De voorzitter kan een voorstel tot wijziging van het reglement ofwel laten drukken en aan de volksvertegenwoordi-

Procedure

gers en de leden van de Regering ronddelen ofwel verwijzen naar het uitgebreid Bureau, dat beslist.

3. Tenzij tot spoedbehandeling wordt besloten, worden alle voorstellen tot wijziging van het reglement verwezen naar de commissie bevoegd voor het reglement, die wordt voorgezeten door de voorzitter van het Parlement.
4. De bepalingen van artikelen 54, punten 4 en 5 en 55, punten 1 tot 7 gelden ook voor voorstellen tot wijziging van het reglement.

TITEL XI

*Overgangsbe-
paling*

Overgangsbepaling

Artikel 102

*Voorzitter-
schap commis-
sie voor finan-
ciën en begro-
ting*

Tot de vernieuwing van het Parlement in 1999 wordt de in artikel 59 bedoelde commissie voor financiën en begroting voorgezeten door de voorzitter van het Parlement.

BIJLAGEN

Bijlage 1 : Index	106
Bijlage 2 : Brief van minister-president Luc Van den Brande van 9 juli 1996 aan de heer Norbert DeBatselier, voorzitter van het Vlaams Parlement	115
Bijlage 3 : Protocol tussen het Vlaams Parlement en het Rekenhof betreffende de invoering van een controle door het Rekenhof op de rekeningen van het Vlaams Parlement	117
Bijlage 4 : Samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams Parlement en de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, goedgekeurd door het Uitgebreid Bureau op 20 april 1998, plechtig ondertekend in de Rik Wouterszaal van het Vlaams Parlement op 8 juni 1998	119
Bijlage 5 : Deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake dienstverlening aan de bevolking	124
Bijlage 6 : Reglement van de Deontologische Commissie	134

BIJLAGE 1 : Index

Artikel

Aan-/afwezigheid : zie <i>commissies, plenaire vergadering</i>	
Actualiteitsdebat	.38/4, 71
Actuele vragen	.38/5, 82
Adviezen	
– adviesorganen	.65
– andere commissie	.30
– Ministerraad	.55/9
– Overlegcomité	.67/2
– Raad van State	.54/1, 64 , 67/1
– Rekenhof	.27/6
Adviescomités	.36
Agenda : zie <i>commissies, plenaire vergadering</i>	
Algemene bespreking	.55/1-2
Amendementen	
– indiening en behandeling	.62, 63
– nieuwe uitgaven	.55/8
– overname na intrekking	.97
– raadpleging adviesorganen	.65
– tweede lezing	.68
– volgorde stemming	.48, 55/3
Arbitragehof	
– beroep tot vernietiging	.90
– tussenkost in een geding	.91
Artikelsgewijze bespreking	.55
Begroting	.25/1, b ; 56/4, 57-60 , 64/1
Beknopt Verslag - inhoud	.26, 40, 50/5, 52 , 62/4, 77/12
Belangenconflicten	
– ingesteld door het Vlaams Parlement	.94
– ingesteld tegen het Vlaams Parlement	.95
Beleidsbrieven	.25/1, b ; 74
Beleidsnota's (zie ook <i>themadebat</i>)	.38/1, 47/2, 73
Benoemingen	.10
Besloten vergadering	
– commissie	.27/2-3
– plenaire vergadering	.41/2
Bevoegdheidsconflicten	.67, 94/6
Brusselse Hoofdstedelijke Raad	
– betrokkenheid bij belangenconflict	.94, 95
– kennisgeving vanwege het Vlaams Parlement	.12
– leden van de Nederlandse taalgroep - lidmaatschap Vlaams Parlement, stemrecht	.5
– samenwerking	.92/2
Bulletin van Vragen en Antwoorden - inhoud, frequentie	.81/5-6
Bureau (zie ook <i>scheidend Bureau, uitgebreid Bureau, voorlopig Bureau</i>)	
– benoeming en samenstelling	.11
– bevoegdheden	.13, 14

Commissies

– aantal	20/1
– aantal leden (zie ook <i>bijzondere bepalingen sommige commissies</i>)	20/1, 21/1
– aan-/afwezigheid	21 , 26, 77/11, 83/7
– aanwezigheid senatoren	27/4
– aanwezigheid leden Europees Parlement	27/4
– aanwezigheid leden Vlaamse Gemeenschapscommissie	36/2
– aanwezigheid ministers	28
– advies van een andere commissie	30
– agenda	25
– beleidsbrief - behandeling	74/4
– benaming	20/1
– bevoegdheid	20/1
– bijeenroeping	24/1
– bijzondere bepalingen met betrekking tot de	
– commissie ad hoc	70/3-4
– commissie bevoegd voor de inbeschuldigingstelling van ministers	27, 86
– commissies voor de geloofsbrieven	3 , 27
– commissie voor de vervolgingen	27, 85
– commissie voor de verzoekschriften	38/6, 87-89
– commissie voor financiën en begroting/subcommissie	27/6, 59, 102
– commissie voor samenwerking	92
– onderzoekscommissie	84
– hoorzittingen	31 , 35/10
– in behandelingneming voorstel van decreet of voorstel van resolutie	25
– interpellaties : zie <i>interpellaties</i>	
– ondervoorzitter - benoeming, bevoegdheid	20/2-3
– openbaarheid/beslotenheid	27
– opening en sluiting van de vergadering	24/2
– ordehandhaving	29 , 42/2-3, 43-44, 52/3
– samenstelling	20/1, 21
– samenvoeging onderwerpen	55/4 , 61/3, 77/9, 83/4, b-c
– schorsing vergadering	33/2, 43
– secretarissen	20/2, 32/2
– spreektijd	
– interpellaties	77/8
– vragen om uitleg	83/5
– stemmingen	
– besluitvorming	
– algemene regel	34/1
– uitzonderingen	27/3, 35/5, a ; 56/3
– indicatieve stemmingen	59/2
– onthoudingen	34/2, 49/2-3
– quorum	33
– soorten	32/1
– stemgerechtigde leden	27/4
– vaststelling stemuitslag	32/2
– volgorde	48, 55/3

– themadebat	.70
– toegang tot de vergadering	.27
– tweede lezing	.68
– verenigde commissies	.23
– verslaggever(s) - benoeming en vervanging (zie ook <i>bijzondere bepalingen sommige commissies</i>)	.35/1
– verslaggeving	.21/3, 35 , 55/8, 62/4, 63/2, 68/2
– vervanging lid	.21/2-3, 23/4
– vervanging verslaggever	.35/1
– verwijzing naar commissie	.46/1, e ; 54/2-3, 59/1-2, 62/3, 63/2, 68/2, 88/2, 96, 101/3
– voeren van het woord	.27/4-5
– voorrang	.46/1,h ; 63/2, 68/2
– voorzitterschap	
– agenda	.25
– amendementen - ontvankelijkheid	.62/1-2
– benoeming (zie ook <i>bijzondere bepalingen sommige commissies</i>)	.20/2
– bijeenroeping commissie	.24
– orde	29 , 42/2-3, 43-44, 52/3
– uitgebreid Bureau – overleg en deelname aan werkzaamheden	.15/3-4
– verslag	.35/3, 35/6, 52/3
– vragen om uitleg - ontvankelijkheid	.80/3
– vragen om uitleg : zie <i>vragen</i>	
Coördinatie van de werkzaamheden met die van andere assemblees	.46/1, m
Directieraad	.99/6
Discriminatie om ideologische en filosofische redenen - procedure	.66
Eedaflegging	
– Vlaamse volksvertegenwoordigers	.4
– Vlaamse regering	.19/1, b ; 79/6
Europees Gemeenschapsrecht	.96
Evenredige vertegenwoordiging	.10/1, 36/1
Financiering van de politieke partijen	
Fractie	.8bis
– erkenning	.8/3
– faciliteiten	.8/4-5
– medewerkers	.27/5
– samenstelling	.8/1
– specifieke bevoegdheden	.7, 21/3, 45/2, 82/2
– vergadertijd	.8/5
– voorzitter - bevoegdheden en rechten	.11/4, 15 , 21/3
Geconstitueerde vergadering - kennisgeving	.12
Geloofsbrieven	.3
Gemeenschaps-gewestaangelegenheden	5 , 17/1, 53, 69/1, 78/1, 79/1
Gemeenschaps senatoren - verkiezing	.7

Artikel

Goedkeuring verslag	35/3
Griffier	
– benoeming	98
– bevoegdheden en taken	39/4, 41/3, 99
– onverenigbaarheid	27/5, b
Handelingen - inhoud	40, 50/5, 52 , 62/4, 77/12, 83/8, 88/4
Hoorzittingen : zie <i>commissies</i>	
Inbeschuldigingstelling van een minister	86
Interpellaties	25/5, 38/5, 77 , 78/1, c ; 79/1, c ; 82/5, c ; 83/4, c
Intrekking	97
Kamer van Volksvertegenwoordigers	
– betrokkenheid bij belangenconflict	94, 95
– betrokkenheid bij motie wegens discriminatie	66
– kennisgeving vanwege het Vlaams Parlement	12
Maatschappelijke beleidsnota : zie <i>themadebat</i>	
Memorie van toelichting	54/1
Ministerraad	55/9, 68/1, c
Mondeling verslag	35/2
Moties : soorten en procedure	
– betreffende een belangenconflict	38/3, 94
– houdende beroep tot vernietiging en tussenkomst in een geding bij het Arbitragehof	90
– houdende raadpleging van adviesorganen	65/2
– houdende raadpleging van de Raad van State	64/2
– houdende recht van onderzoek	38/2, 84
– houdende verklaring tot discriminatie om ideologische en filosofische redenen	66
– houdende vertrouwenskwestie	76
– met redenen omklede moties :	78
– tot besluit van een verklaring of een mededeling van de regering	78/1, a
– tot besluit van een debat betreffende een beleidsnota	78/1, b
– tot besluit van een interpellatie na het antwoord van een lid van de regering	78/1, c
– motie van aanbeveling	
– resulterende uit een themadebat	70/5-10
– resulterende uit een actualiteitsdebat	71/3-8
– resulterende uit beleidsbrieven	74/5-10
– moties van orde	46
– motie van wantrouwen	79
– overname na intrekking	97
– eindstemming	47/2
Ombudsman - Vlaamse ombudsman/-dienst	89

Ondervoorzitter(s) Vlaams Parlement	
– aantal - benoeming	11/1-2
– bevoegdheden	17/4, 92/1
Ondervoorzitter commissie : zie <i>commissies</i>	
Onderzoek, recht van	84
Ontwerp van decreet	25/1, b ; 54-56
Opening van de zitting	2 , 11
Ordehandhaving	
– commissie	29 , 42/2-3, 43-44, 52/3
– plenaire vergadering	42-44 , 52/3
Overlegcomité	
– betrokkenheid bij bevoegdheidsconflicten	67
– betrokkenheid bij belangenconflicten	94, 95
Overname na intrekking	97
Parlement van de Franse Gemeenschap	
– betrokkenheid bij belangenconflict	94, 95
– betrokkenheid bij motie wegens discriminatie	66
– kennisgeving vanwege het Vlaams Parlement	12
– samenwerking	92
Personeel	
– aanwerving, benoeming, bevordering	100
– onverenigbaarheid	27/5
Plenaire vergadering	
– aan-/afwezigheid	40 , 50/5, 77/11, 82/9
– aanwezigheid ministers	45/9
– actualiteitsdebat	38/4, 71
– actuele vragen : zie <i>vragen</i>	
– afwijzing van de behandeling	46/1, d
– agenda - opstelling, voorrang, wijziging	16/1, 38 , 46, 55/7, 69/5
– begroting	60
– beleidsnota	38/1, 73
– beraadslaging over conclusies onderzoekscommissie	84/4
– beraadslaging over een verzoek tot vervolging	85/5
– beraadslaging over een verzoek tot inbeschuldigingstelling van een minister	86/5
– bijeenroeping	2, 37/1
– interpellaties : zie <i>interpellaties</i>	
– moties van orde : zie <i>moties</i>	
– notulen	18/1, 39 , 99/2
– ondervoorzitter - bevoegdheid : zie <i>ondervoorzitter(s) Vlaams Parlement</i>	
– openbaarheid/beslotenheid	41/1-2
– opening van de vergadering	37/2
– openingszitting	2
– ordehandhaving	
– in de vergaderzaal	42-43 , 52/3
– op de tribunes	44
– in andere assemblees	42/6
– persoonlijk feit	46/1, l ; 46/7

Artikel

- rechtstreekse behandeling in plenaire vergadering 38
- schorsing beraadslaging 63/2
- schorsing vergadering 43, 50/4
- samenvoeging onderwerpen ..... 77/9, 78/4, 82/5, b-c
- secretarissen : zie *secretarissen Vlaams Parlement*
- sluiting van de beraadslaging ..... 46/1, f ; 46/3
- sluiting van de vergadering 37/2-3, 50/4
- spoedbehandeling ..... 46/1, g ; 46/4, 54/2
- spreektijd - algemeen 45/6-11
- stemmingen
  - besluitvorming
    - algemene regel meerderheden 50/1
    - bijzondere procedures 10/3-6, 11/1, 19/1, 64/2, 66/1, 90/1, 94/2
  - onthoudingen 49
  - quorum 10/4, 49, **50/2-4**
  - soorten 47
  - stemopneming 10/5-6, 17/1, 18/1, 47/3, 47/7
  - verdaging ..... 46/1, f
  - volgorde **48**, 71/8, 74/10, 78/4
  - uitsluiting lid - gevolgen 42/5
- themadebat 70
- toegang tot de vergadering 41/3
- tweede lezing 68
- verslaggever/verslaggeving 3/5, 45/5, 45/8-9, 55/7, 56/2-3, 69/5
- verdaging van de beraadslaging of de stemming ..... 46/1, f
- verdaging van een agendapunt ..... 46/1, a
- voeren van het woord 45, 60/2
- voorrang ..... 46/1, h ; 46/5, 76/4, 78/4, 79/5
- voorzitter - bevoegdheden : zie *voorzitter Vlaams Parlement*

Quorum : zie *commissies, plenaire vergadering : stemmingen*

Raad van de Franse Gemeenschapscommissie

- betrokkenheid bij belangenconflict 94, 95
- kennisgeving vanwege het Vlaams Parlement 12
- samenwerking 92/2

Raad van de Duitstalige Gemeenschap

- betrokkenheid bij belangenconflict 94, 95
- kennisgeving vanwege het Vlaams Parlement 12
- samenwerking 92

Raad van State 54/1, **64**, 67/1

Reflectienota/-tijd 35/4, 45/5, **56**

Regeerakkoord 38/1, **72**, 74/2

Regeling van de werkzaamheden ..... 16/3, 46/1, b

Regeringsmededeling 38/1

Regeringsverklaring - zie *regeerakkoord*

Reglement ..... 25/1, c ; 46/1, j ; 97, **101**

Rekenhof - toegang tot de vergadering	.27/6
Resolutie	.25, 69 , 97
Revisie - wetgevingstechnisch en taalkundig	.55/5
Samenhang tussen diverse initiatieven	.25/2, 55/4 , 61/3
Samenwerking tussen de Gemeenschappen en Gewesten	.92
Samenwerkingsakkoorden	.25/1, b ; 25/5, 35/4, 56/4, 62/1, 93
Scheidend Bureau	.11/3
Secretarissen Bureau - Vlaams Parlement	
– aantal - benoeming	.11/1-2
– bevoegdheden	18 , 39, 47/2-3, 47/7
– tijdelijke secretarissen	.2/3-4, 10/5
Secretarissen commissie : zie <i>commissies</i>	
Senaat	
– betrokkenheid bij belangenconflict	.94, 95
– betrokkenheid bij motie wegens discriminatie	.66
– kennisgeving vanwege het Vlaams Parlement	.12
– procedure inzake de verkiezing van gemeenschapssenatoren	.7
Septembeerklaring	.75
Spreektijd - zie <i>commissies, plenaire vergadering</i>	
Spreekerslijst - zie <i>plenaire vergadering - begroting</i>	
Stemmingen : zie <i>commissies, plenaire vergadering</i>	
Stukken	
– indiening (tijdstip)	
– adviezen : zie <i>adviezen</i>	
– amendement	.62/1
– beleidsbrief	.74/1
– beleidsnota	.73/1
– maatschappelijke beleidsnota	.70/4
– met redenen omklede motie	.78/1
– motie van aanbeveling	.70/5, 71/3, 74/5
– motie houdende vertrouwenskwestie	.76/1
– motie van wantrouwen	.79/1
– ontwerp van decreet	.54/1
– reflectienota	.56/1
– regeerakkoord	.72/1
– septembeerklaring	.75/1
– voorstel van decreet	.61/1
– voorstel van resolutie	.69/1
– intrekking	.97
– kennisgeving van de ingekomen stukken	.17/2
Subamendementen : zie <i>amendementen</i>	
Subcommissies	
– benoeming, samenstelling, opdracht en werkwijze	.22
– besloten vergaderingen	.27/7
Taalgebruik	.9
Tekst aangenomen door de commissie	.35/2, 55/6, 69/4

Artikel

Tekstweglatingen	.52/3
Themadebatten	.70
Tuchtmaatregelen	.42/4-6
Tweede lezing - zie <i>commissies, plenaire vergadering</i>	

Uitgebreid Bureau

– samenstelling	.15/1-15/4
– bevoegdheden	.8/4-5, 10/1, 15/2-3, 16 , 20/1, 22/1, 23/1, 24/1, 25/5, 30, 36/1, 36/3, 38/7, 45/7, 61/2, 70/1-3, 71/1-2, 75/1, 77, 84/1, 98, 99/1-4, 101/2

Verdragen	.35/4, 56/4, 62/1

Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

– betrokkenheid bij belangenconflict	.94, 95
– kennisgeving vanwege het Vlaams Parlement	.12
– samenwerking	.92/2

Verslaggever/verslaggeving : zie *commissies, plenaire vergadering*

Vertrouwen in de regering	.76, 79

Vervolg van een volksvertegenwoordiger	.85

Verzoekschriften	.38/6, 87-89

Vestigingsplaats	.1

Vlaamse regering

– amendementen	.62/1
– beantwoorden interpellaties	.77
– beantwoorden vragen	.80-83
– beleidsbrieven/-nota's : zie <i>beleidsbrieven, beleidsnota's</i>	
– benoeming	.19, 76, 79
– bevoegdheidsconflicten	.67/2
– eedaflegging	.19, 76, 79
– motie van wantrouwen	.79
– ontslag	.19, 76, 79
– regeerverklaring : zie <i>regeerakkoord</i>	
– septemberverklaring	.75
– toegang tot de vergaderingen	.27/4, 41/3
– tweede lezing	.68/1
– verstrekken van informatie	.35/6, 55/8, 88/3
– vertrouwenskwestie	.76
– vervanging	.19, 76, 79
– voeren van het woord	
– in commissie	.27/4
– in plenaire vergadering	.45/8-9, 60/2
– vorderen aanwezigheid leden van de regering	
– in commissie	.28
– in plenaire vergadering	.45/9

Voordrachten - procedure : zie *benoemingen*

Voorlopig bureau	.2/4

Voorontwerp van decreet	.54/1

Voorstel van decreet	.25, 61 , 97

Voorzitter Vlaams Parlement

- commissies voorgezeten door voorzitter Parlement
  - commissie financiën en begroting (*overgangsbepaling*) 102
  - commissie reglement 101/3
  - commissie samenwerking 92/1
- dagelijks bestuur
  - voorstel tot voordracht 6
  - benoeming 11/1
  - bevoegdheden 17, 37
  - deelname aan de beraadslagingen 17/3
  - regeling van de werkzaamheden 16/3
- plenaire vergadering
  - afkondiging van de besluiten 51
  - onthoudingen 49
  - openbaarheid 41/2
  - orde in de vergaderzaal 42, 43
  - quorum 50/4
  - stemmingen 47
  - verlenen van het woord 45
- procedures
  - bijzondere procedures met betrekking tot de verhouding tot de federale staat, de andere gemeenschappen en gewesten in Europa :
    - Arbitragehof, beroep tot vernietiging 90
    - Arbitragehof, tussenkomst in een geding 91
    - belangenconflicten 94
    - commissie voor samenwerking 92
    - Europees Gemeenschapsrecht 96
    - samenwerkingsakkoorden 93
  - discriminatie om ideologische en filosofische redenen 66
  - raadpleging adviesorganen 65
  - raadpleging Raad van State 64
- reglement, voorstellen tot wijziging 101
- tijdelijk voorzitter 2

Voorzitter commissie : zie *commissies*

Vragen

- algemene bepalingen 80
- actuele vragen 38/5, **82**
- schriftelijke vragen 81
- vragen om uitleg .....77, 8, d ; 80/3, 81/4, **83**

WaaIs Parlement

- betrokkenheid bij belangenconflict 94, 95
- kennisgeving vanwege het Vlaams Parlement 12
- samenwerking 92/2

Werkgroepen 36

**BIJLAGE 2 : Brief van minister-president Luc Van den Brande van 9 juli 1996
aan de heer Norbert De Batselier, voorzitter van het Vlaams
Parlement**

Mijnheer de voorzitter,

Ingevolge uw verzoek heeft de Vlaamse regering op 4 en 9 juli 1996 beraadslaagd over de mededeling van voorontwerpen van decreet, de mededeling van regeringsbeslissingen, de mededeling van samenwerkingsakkoorden, de bekendmaking van belangrijke regeringsbeslissingen en persmededelingen aan de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

Het Vlaams Parlement stelt voor hierover een protocol met wederzijdse rechten en plichten te sluiten met de Vlaamse regering.

De Vlaamse regering meent dat de verantwoordelijkheid van regering ten aanzien van parlement en de verhouding tussen regering en parlement moeilijk kan gevat worden in een dergelijk juridisch, algemeen geldend verbintenissenkader.

Niettemin heeft de Vlaamse regering met het oog op een goede verhouding tussen regering en parlement en een optimale werking van de democratie beslist zich te houden aan volgende gedragslijjn.

Tenzij bijzondere omstandigheden zich daartegen verzetten, zal de Vlaamse regering het Vlaams Parlement mededeling geven van :

- voorontwerpen van decreet die de regering voorlegt aan diverse adviesraden (bijvoorbeeld SERV, MINA-raad) of aan de afdeling wetgeving van de Raad van State. De mededeling hiervan aan het Vlaams Parlement gebeurt gelijktijdig met de adviesaanvraag ;

- samenwerkingsakkoorden met de staat of andere gemeenschappen en gewesten die principieel zijn goedgekeurd ;

- samenwerkingsakkoorden met de staat of andere gemeenschappen en gewesten die definitief zijn goedgekeurd ;

- definitieve regeringsbeslissingen en de daaraan voorafgaande documenten, waarom het Vlaams Parlement na de regeringsbeslissing verzoekt.

Verder heeft de regering eveneens besloten de eerste bekendmaking van belangrijke beslissingen, zoals bijvoorbeeld de septemberverklaring, de begroting, de beleidsnota's en beleidsbrieven, in het parlement te doen. Persmededelingen zullen onverwijld aan het parlement worden meegedeeld.

In dit kader wenst de regering onder uw aandacht te brengen dat de voormelde informatie voorafgaand aan de beslissing niet het voorwerp kunnen uitmaken van bevraging van de regering naar haar intenties. Het is derhalve aangegeven hierover ook vanuit het parlement de nodige duidelijkheid te bekomen.

Vanzelfsprekend kan het Vlaams Parlement de regering over de toepassing van deze gedragslijn steeds ter verantwoording roepen.

Met hoogachting,

Luc Van den Brande

BIJLAGE 3 : Protocol tussen het Vlaams Parlement en het Rekenhof betreffende de invoering van een controle door het Rekenhof op de rekeningen van het Vlaams Parlement

Tussen

het VLAAMS PARLEMENT, verzoekende partij, vertegenwoordigd door :
de heer Norbert DE BATSELIER, Voorzitter,

en

het REKENHOF – NEDERLANDSE KAMER, vertegenwoordigd door :
de heer Jeroom VAN de VELDE, Eerste Voorzitter,

is het volgende overeengekomen :

Artikel 1

Dit protocol regelt de modaliteiten betreffende de invoering van een controle door het Rekenhof op de rekeningen van het Vlaams Parlement.

Artikel 2

De controle betreft de wettelijkheid en de regelmatigheid van al de ontvangsten en uitgaven, ook die van de Sociale Dienst.

De controle vindt plaats a posteriori en wordt ter plaatse uitgeoefend op stukken, inbegrepen de documenten houdende de beslissingen ter staving van de ontvangsten en uitgaven.

De controle gebeurt maandelijks, in overleg met de bevoegde secretaris van het Bureau, aan wie de opmerkingen worden meegedeeld. Over deze controle wordt, driemaandelijks, een verslag opgesteld en bezorgd aan de bevoegde secretaris die hierover toelichting geeft in het Bureau.

Specifieke controles in bepaalde domeinen kunnen worden georganiseerd onder de leiding van een lid van het Rekenhof. Deze controles worden voorafgaande-

lijk medegedeeld aan de Voorzitter van het Vlaams Parlement, aan wie wordt gerapporteerd.

Over de rekeningen wordt, na afsluiting, gerapporteerd aan het Vlaams Parlement door de Nederlandse kamer van het Rekenhof.

Het Rekenhof stelt, ten behoeve van het Bureau, jaarlijks een verslag op met adviezen over de uitgavenmechanismen van het Vlaams Parlement. Dit jaarverslag wordt bezorgd aan de Voorzitter van het Vlaams Parlement.

Artikel 3

Het Rekenhof heeft bij de uitvoering van de controle volledig inzagerecht in de documenten, ook die van de Sociale Dienst. Het Rekenhof kan alle inlichtingen vragen die het nodig acht.

Artikel 4

De Voorzitter van het Vlaams Parlement kan het Rekenhof verzoeken het Vlaams Parlement bij te staan en te adviseren

1. aangaande de opstelling van de werkingsbegroting van het Vlaams Parlement voor de technische aangelegenheden, inzonderheid aan de hand van de rekeningen ;
2. aangaande dossiers die een belangrijke financiële weerslag hebben.

Artikel 5

De Voorzitter van het Vlaams Parlement kan het Rekenhof een specifieke audit opdragen. Dit verzoek wordt schriftelijk gedaan aan de Eerste Voorzitter van het Rekenhof.

Artikel 6

Deze overeenkomst treedt in werking vanaf de rekeningen over het jaar 1997.

Artikel 7

Het Vlaams Parlement kan op ieder ogenblik een einde maken aan deze overeenkomst.

Brussel, 5 maart 1997.

Het Rekenhof :

Het Vlaams Parlement :

Jeroom VAN de VELDE
Eerste Voorzitter

Norbert DE BATSELIER
Voorzitter

Frans VAN DEN HEEDE
Hoofdgriffier

Gaston DENAYER
Griffier

BIJLAGE 4 : Samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams Parlement en de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, goedgekeurd door het Uitgebreid Bureau op 20 april 1998, plechtig ondertekend in de Rik Wouterszaal van het Vlaams Parlement op 8 juni 1998

Het Vlaams Parlement, vertegenwoordigd door de heer Norbert De Batselier, Voorzitter, en de heer Gaston Denayer, Griffier, enerzijds

en

de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, hierna de Academie genoemd, vertegenwoordigd door de heer Marcel Storme, Voorzitter, en de heer Niceas Schamp, Vast secretaris, anderzijds

overwegende dat het Bureau van het Vlaams Parlement op 5 mei 1997 aan de Voorzitter van het Vlaams Parlement de opdracht gaf met de Academie besprekingen te voeren teneinde een samenwerkingsovereenkomst te sluiten over de wetenschappelijke ondersteuning van het Vlaams Parlement,

komen overeen de onderlinge samenwerking te intensiveren, en een kader te creëren waarbinnen deze samenwerking plaats zal vinden. Het initiatief tot samenwerking kan uitgaan van beide partijen.

HOOFDSTUK 1

Inhoud van de samenwerking

Art. 1.1. Het Vlaams Parlement kan na onderling overleg aan de Academie gerichte studie-opdrachten toevertrouwen. De Academie voert die opdrachten in eigen beheer uit.

Art. 1.2. De Academie kan voor het Vlaams Parlement optreden als "bemiddelaar in wetenschap en cultuur". Dit wil zeggen dat wanneer het Vlaams Parlement wetenschappelijke ondersteuning van parlementaire werkzaamheden behoeft, aan de Academie wordt gevraagd de meest bevoegde wetenschapslui in – of eventueel buiten – Vlaanderen voor het betreffende thema aan te wijzen. Het Parlement zal dan de aangevozen wetenschappers engageren voor de wetenschappelijke ondersteuning.

Art. 1.3. De Academie kan door het Vlaams Parlement verzocht worden themadebatten wetenschappelijk te ondersteunen. In dat geval wijst de Academie in haar rangen een of meer leden aan die een werkgroep van specialisten uit het desbetreffende vakgebied samenstellen. Deze werkgroep maakt binnen een redelijke termijn een rapport met status quaestionis van het bestaande onderzoeksveld. De werkgroep wijst een specialist aan, die niet noodzakelijk een lid van de Academie is, die de vergaderingen van de parlementaire ad hoc commissie waar het thema-debat gevoerd wordt, bijwoont met de functie van wetenschappelijk klankbord. Deze specialist houdt tijdens de debatten ruggespraak met de werkgroep.

Art. 1.4. In de loop van parlementaire werkzaamheden kan het Vlaams Parlement de Academie om wetenschappelijk advies verzoeken. De Academie kan op eigen initiatief adviezen over aangelegenheden die in de Academie werden besproken aan het Vlaams Parlement bezorgen.

Een bijzondere vorm van adviesverlening is wetenschappelijk advies over elkaar tegensprekende wetenschappelijke rapporten, die in de loop van parlementaire debatten ter sprake komen.

Aan het Comité van de Academie voor Wetenschap en Technologie wordt gevraagd adviezen te verlenen over de problematiek van het Technology Assessment.

Art. 1.5. De Vlaamse volksvertegenwoordigers kunnen worden uitgenodigd deel te nemen aan symposia, colloquia en hoorzittingen die door de Academie worden georganiseerd. Dit geldt vooral voor initiatieven met een maatschappelijke draagwijdte. De Academie streeft er in de mate van het mogelijke naar zulke initiatieven te organiseren op data waarop het Vlaams Parlement niet vergadert.

Art. 1.6. Het Vlaams Parlement kan aan de Academie suggesties doen over het organiseren van symposia, colloquia en hoorzittingen van algemeen maatschappelijk belang, die dienstig kunnen zijn voor de werkzaamheden van het Vlaams Parlement. De Academie beslist autonoom of ze op die suggesties ingaat.

Art. 1.7. Leden van de Academie kunnen door de commissies van het Vlaams Parlement worden uitgenodigd om tijdens hoorzittingen hun visie over de aan bod zijnde problematieken uiteen te zetten.

- Art. 1.8. Adviezen, onderzoeksresultaten en rapporten van de Academie met een belangrijke maatschappelijke en/of politieke impact worden ter beschikking gesteld van het Vlaams Parlement.
- Art. 1.9. De Academie verbindt er zich toe bij haar dienstverlening strikte en objectieve kwaliteits- en selectiecriteria te hanteren. Indien de Academie een overeenkomst met het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zou afsluiten inzake aansluiting bij het programma Beleidsgericht Onderzoek van de Administratie Wetenschap en Innovatie van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, worden de ter zake geldende criteria van toepassing.

HOOFDSTUK 2

Principes van financiering van de geleverde diensten en praktische organisatie van de samenwerking

- Art. 2.1. Er wordt een permanente paritair samengestelde stuurgroep Vlaams Parlement/Academie opgericht. De stuurgroep organiseert en coördineert de samenwerking tussen het Vlaams Parlement en de Academie.
- Art. 2.2. Het Vlaams Parlement geeft de Academie geen bijkomende dotatie voor de wetenschappelijke ondersteuning maar betaalt voor gepresteerde diensten, voor zover de dienstverlening de Academie tot bijkomende uitgaven verplicht. De dienstverlening van de Academie aan het Vlaams Parlement wordt gefinancierd door de middelen ingeschreven op het artikel "Wetenschappelijke ondersteuning" op de begroting van het Vlaams Parlement.
- Art. 2.3. In de stuurgroep Vlaams Parlement/Academie wordt de financiering van elk deelproject apart besproken. Er kunnen slechts middelen worden ter beschikking gesteld binnen de limieten van de begroting van het Vlaams Parlement.
- Art. 2.4. De inzet van externe medewerkers (zoals in de werkgroepen die thema-debatten ondersteunen) wordt vergoed. Er is een vergoeding voor werkingskosten (o.a. verplaatsingen) en voor studie-opdrachten.
- Art. 2.5. Indien de Academie als "bemiddelaar in wetenschap en cultuur" bemiddelend optreedt voor de organisatie van extern wetenschappelijk onderzoek, wordt dit onderzoek naar de gangbare tarieven

betaald. De prijsafpraak is vooraf vastgelegd binnen een niet-over-schrijfbare enveloppe.

- Art. 2.6. Het Vlaams Parlement kan zelf ook voor ondersteuning op het vlak van infrastructuur en logistiek zorgen. Daaronder wordt bijvoorbeeld verstaan : het ter beschikking stellen van vergaderaccomodatie en van logistieke diensten zoals verzending en drukwerk.
- Art. 2.7. Er wordt een samenwerking tussen de bibliotheken van beide instellingen uitgewerkt.
- Art. 2.8. Voor de diverse opdrachten worden duidelijke afspraken gemaakt omtrent de tijdslimiet waarbinnen de opdrachten moeten worden gerealiseerd. Dit moeten voor de Academie realistische en haalbare termijnen zijn.

HOOFDSTUK 3

Duur van de overeenkomst

- Art. 3. Deze overeenkomst wordt voor onbepaalde tijd gesloten, en treedt in werking op 1 juli 1998.

Elk van beide partijen kan deze overeenkomst door kennisgeving aan de andere partij opzeggen. Zes maanden na de datum van die kennisgeving houdt deze overeenkomst op van toepassing te zijn.

Opgemaakt te Brussel op 8 juni 1998 in twee exemplaren.

Voor het Vlaams Parlement :

Voor de Koninklijke Academie
voor Wetenschappen, Letteren en
Schone Kunsten van België :

Norbert DE BATSELIER,
Voorzitter,

Marcel STORME,
Voorzitter,

Gaston DENAYER,
Griffier

Niceas SCHAMP,
Vast Secretaris

BIJLAGE 5 : Deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake dienstverlening aan de bevolking

Inleiding

In een moderne democratie is het belangrijk dat er een nauwe band bestaat tussen de bevolking en haar vertegenwoordigers. De vertegenwoordigers van het volk moeten luisterbereid en aanspreekbaar zijn, om een beter beleid te kunnen voeren dat zo nauw mogelijk aansluit bij de behoeften en wensen van de burgers.

In het verleden werd wel eens de indruk gewekt dat een en ander "geregeld" kon worden. Daardoor gingen sommigen onterechte "hulp" verwachten van hun vertegenwoordigers, wat die vertegenwoordigers dan weer in een moeilijke positie kon brengen. Om dat probleem van het "dienstbetoon" tegen te gaan, heeft het Vlaams Parlement op 22 oktober 1997 de *deontologische code voor de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake dienstverlening aan de bevolking* goedgekeurd. Alle Vlaamse volksvertegenwoordigers hebben afgesproken dat zij zich vanaf 1 januari 1998 aan die code zullen houden.

Wat zijn de belangrijkste bepalingen en afspraken van die code ?

De Vlaamse volksvertegenwoordigers zijn het erover eens dat de volgende vormen van dienstverlening aan de bevolking zeker toegestaan zijn :

1. Informatie verstrekken aan de burger en hem doorverwijzen naar de bevoegde diensten, in het bijzonder de ombudsdienst (artikel 11 en 14).
2. De burgers helpen bij het vervullen van administratieve formaliteiten (artikel 15 en 16).
3. Bemiddelen tussen de burger en de overheid, wanneer er geen ombudsdienst of klachtendienst bevoegd is (artikel 17 en 18).
4. Bij de administratie vragen naar de stand van zaken met betrekking tot een concreet dossier of de aandacht vestigen op specifieke elementen in een dossier (artikel 19).
5. Informatie verstrekken over de organisaties van examens en bekwaamheidstests en de procedures voor benoemingen, aanstellingen en bevorderingen en toezicht uitoefenen op de objectiviteit daarvan (artikel 23, 24, 25).

6. Werkzoekenden op de hoogte stellen van werkaanbiedingen in de particuliere en de overheidssector. Op eigen initiatief personen aanbevelen bij werkgevers in de particuliere sector (artikel 26).

De Vlaamse volksvertegenwoordigers zijn het ook erover eens dat de volgende vormen van "dienstbetoon" niet door de beugel kunnen :

1. Stappen doen bij gerechtelijke instanties om de juridische besluitvorming te beïnvloeden (artikel 9).
2. Stappen doen bij de administratie of de gerechtelijke instanties om een procedure te versnellen (artikel 20).
3. Stappen doen om iemands kansen op benoeming of bevordering te vergroten (artikel 22).
4. Stappen doen om de toewijzing of de uitvoering van contractuele verbintenissen met de overheid te beïnvloeden (artikel 28).
5. Onterecht de indruk wekken dat men de burger heeft geholpen (artikel 29).
6. De burger ongevraagd helpen (artikel 30).

Er zijn ook afspraken gemaakt over hoe de Vlaamse volksvertegenwoordigers publiciteit kunnen geven aan hun dienstverlening (art. 31 en 32) en hoe de naleving van die code gecontroleerd wordt (art. 34 en 35).

Die code is in de eerste plaats een code van het Vlaams Parlement. Toch worden ook alle andere verkozenen en politieke mandatarissen in Vlaanderen uitgenodigd om de code te onderschrijven.

Namens het Uitgebreid Bureau
van het Vlaams Parlement

Norbert De Batselier
voorzitter

Deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake dienstverlening aan de bevolking

1. Het statuut van de code

- Art. 1 De deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake dienstverlening aan de bevolking is het geheel van beginselen, gedragsregels en gebruiken die de Vlaamse volksvertegenwoordigers, hun persoonlijke en fractiemedewerkers, en elke derde persoon die in hun opdracht handelt, als leidraad nemen bij hun dienstverlening aan de bevolking. De bepalingen van de deontologische code gelden ook voor groepen van volksvertegenwoordigers die aan collectieve dienstverlening doen.
- Art. 2 Gelet op het primaat van hun parlementaire mandaat, houden volksvertegenwoordigers die ook burgemeester, schepen, gemeenteraadslid, OCMW-voorzitter of OCMW-raadslid zijn, zich aan de deontologische code voor al hun dienstverlenende activiteiten, ook als zij die uitoefenen uit hoofde van hun gemeentelijk mandaat.
- Art. 3 De volksvertegenwoordigers moeten ervoor waken dat zij, ook buiten hun politieke activiteiten, geen dienstverlenende activiteiten ontplooiën die de eer of de waardigheid van het mandaat kunnen schaden.

2. Algemene plichten, doelstellingen en uitgangspunten

- Art. 4 De volksvertegenwoordigers gebruiken voor hun eigen dienstverleningsactiviteiten termen "ombudsman", "ombudsvrouw", "ombudsdienst" of andere vergelijkbare samenstellingen met "ombud" niet, om geen verwarring te creëren met de, bij wet of decreet ingestelde, ombudsdiensten.
- Art. 5 Bij hun optreden in en buiten het parlement en in hun contacten met individuen, groepen en instellingen geven de volksvertegenwoordigers voorrang aan het algemeen belang boven particularistische belangen en zij vermijden elke vorm van belangenvermenging.
- Art. 6 Elke vorm van rechtstreekse dienstverlening, informatiebemiddeling of doorverwijzing gebeurt zonder enige materiële of geldelijke tegenprestatie van welke aard ook en mag geen vorm van cliëntenwerving inhouden.

- Art. 7 De volksvertegenwoordigers moeten op dezelfde gewetensvolle manier ten dienste staan van alle burgers die op hun dienstverlening een beroep doen, zonder onderscheid van geslacht, sociale stand, nationaliteit, filosofische overtuiging, partijvoorkeur of persoonlijke gevoelens jegens hen.
- Art. 8 Elke tussenkomst, zowel schriftelijk als mondeling, van een volksvertegenwoordiger bij een behandelend magistraat en ambtenaar of hun diensthoofd moet in het dossier worden opgenomen. Elke mondelinge tussenkomst wordt binnen acht dagen schriftelijk aan de volksvertegenwoordiger bevestigd door de ambtenaar, de magistraat of het diensthoofd. Een kopie van die brief wordt in het dossier opgenomen.
- Art. 9 Tussenkomsten bij gerechtelijke instanties om de juridische besluitvorming te beïnvloeden, bijvoorbeeld om een proces-verbaal te laten seponeren, zijn verboden.

3. Specifieke bepalingen

3.1. Rol van informatiebemiddelaar

- Art. 10 Het behoort tot de wezenlijke taken van de volksvertegenwoordigers om informatie te ontvangen en te verstrekken en om door te verwijzen naar de bevoegde diensten of instanties.
- Art. 11 De volksvertegenwoordigers stellen informatie ter beschikking over de werking van ombudsdiensten en andere diensten die klachten van de burger over het optreden van de overheid behandelen, en over de voornaamste informatiediensten voor problemen waarmee de burger geregeld geconfronteerd wordt.
- Art. 12 Bestuurlijke en gerechtelijke informatie waarop de vraagsteller normaliter geen recht heeft, die de goede werking van de administratie of het gerecht kan doorkruisen of die de privacy van anderen in het gedrang kan brengen, mag door de volksvertegenwoordigers niet worden doorgespeeld.

3.2. Rol van vertrouwenspersoon

- Art. 13 In het kader van hun algemene luisterbereidheid kunnen volksvertegenwoordigers de rol vervullen van vertrouwenspersoon.

3.3. Rol van doorverwijzer

Art. 14 De volksvertegenwoordigers proberen, waar mogelijk, vraagstellers door te verwijzen naar de bevoegde diensten van de administratie, het gerecht enz., zoals bijvoorbeeld de ombudsdiensten, die van overheidswege ingesteld zijn om de problemen van de vraagstellers op te lossen, of naar particuliere en overheidsdiensten die professioneel gespecialiseerd zijn in het oplossen van de opgeworpen problemen.

3.4. Rol van administratieve begeleider en ondersteuner

Art. 15 Volksvertegenwoordigers kunnen de burgers ondersteunen en begeleiden in hun relatie met de administratie of met gerechtelijke instanties : zij kunnen de burgers helpen om, via de geschikte kanalen en procedures, een aanvraag te richten tot de overheid, informatie te verkrijgen over de stand van zaken van een dossier, daarover verdere uitleg en verantwoording te vragen, en voorafgaande vragen te stellen over de administratieve behandeling van dossiers.

Art. 16 De briefwisseling met de overheid, in het kader van de in artikel 15 bedoelde ondersteuning en begeleiding, wordt alleen op naam van de burger gevoerd. Er wordt op geen enkele wijze melding gemaakt van de ondersteunende en begeleidende rol van de volksvertegenwoordigers. De volksvertegenwoordigers onthouden zich van verdere ondersteuning of begeleiding, tenzij de burger daar uitdrukkelijk om verzoekt.

3.5. Rol van bemiddelaar

Art. 17 Omdat steeds meer overheidsdiensten en gespecialiseerde diensten een ombudsdienst of klachtendienst hebben ingesteld ter oplossing van conflicten, moeten de volksvertegenwoordigers de burger in eerste instantie doorverwijzen naar de bevoegde ombuds- of klachtendienst.

Art. 18 Alleen als er voor een specifiek probleem geen enkele ombuds- of andere klachtendienst bevoegd is, mogen volksvertegenwoordigers nog optreden als rechtstreekse en zichtbare bemiddelaar.

3.6. Tussenkomen

Art. 19 Gemotiveerde tussenkomen zijn toegestaan binnen het wettelijke

kader. Zulke tussenkomsten kunnen onder meer zijn : vragen naar concrete toelichting bij de regelgeving of bij een genomen beslissing, vragen naar de stand van zaken van een dossier of naar de verantwoording voor het niet-beantwoorden van een vraag van een burger, of de aandacht vestigen op specifieke elementen in een dossier, bijvoorbeeld de sociale context van betrokkene.

3.7. Bespoedigingstussenkomsten

Art. 20 Bij het behartigen van dossiers en het begeleiden van vraagstellers, respecteren de volksvertegenwoordigers de onafhankelijkheid van de ambtenaren en diensten, de objectiviteit van de procedures en de termijnen die als normaal beschouwd worden voor de afhandeling van soortgelijke dossiers. Bespoedigingstussenkomsten, waarbij volksvertegenwoordigers een administratieve of gerechtelijke procedure proberen te versnellen in dossiers die zonder die tussenkomst weliswaar een langere verwerkingsperiode, maar toch ook een gunstig gevolg zouden krijgen, zijn dus niet toegestaan. Het bespoedigen van het dossier van de ene houdt immers automatisch het vertragen van de behandeling van andere dossiers in, wat een vorm van favoritisme is. Rechtmatige en gemotiveerde tussenkomsten binnen het wettelijke kader zijn toegestaan.

Art. 21 De volksvertegenwoordigers mogen wel, via de geschikte kanalen en de informatieprocedures van de betrokken diensten, en zo niet, via de politieke beleidsverantwoordelijken, d.w.z. de minister en zijn kabinet, de gouverneur, de burgemeester enz., schriftelijk informatie inwinnen over de stand van zaken in de behandeling van een dossier van hun dienstverleningsvrager indien zij vermoeden dat de afhandeling manifest te traag verloopt. Voor problemen van te trage afhandeling die onder de bevoegdheid vallen van een ombudsdienst, wordt echter doorverwezen naar de ombudsdienst of naar de informatie- en klachtenkanalen die voor de betrokken dienst(en) zijn ingesteld, zonder nog rechtstreeks tussenbeide te komen bij de politieke verantwoordelijken.

3.8. Begunstigingstussenkomsten

Art. 22 Begunstigingstussenkomsten waarbij de burgers een beroep doen op voorspraak van volksvertegenwoordigers, zijn verboden. Tussenkomsten bij selectievoerende instanties, die tot doel hebben het bevorderen van kansen op benoeming, aanstelling en bevordering in de overheids-

administratie en binnen de gerechtelijke sector, zijn dus niet toegestaan.

- Art. 23 Als volksvertegenwoordigers om steun gevraagd wordt door of voor kandidaten die een bepaalde functie of bevordering ambiëren, en als nadien voor de beoogde functie een vergelijkend examen wordt georganiseerd, dan delen de volksvertegenwoordigers aan de kandidaten mee dat het resultaat van dat examen het enige criterium is voor de toewijzing.
- Art. 24 De volksvertegenwoordigers mogen wel informatie inwinnen en doorgeven omtrent de voorwaarden en de organisatie van examens en bekwaamheidstests en de procedures voor benoemingen, aanstellingen en bevorderingen.
- Art. 25 De volksvertegenwoordigers mogen zich engageren tot het uitoefenen van toezicht op de objectiviteit van examens of bekwaamheidstests. Om die objectiviteit te garanderen, kunnen zij inlichtingen inwinnen over de evaluatieprocedures en -criteria. Bij de eigenlijke selecties komen zij niet tussenbeide. Achteraf kunnen zij wel vragen stellen over de objectiviteit van de evaluatie of de selectie, en in geval van overtreding of van vermoeden van overtreding, kunnen zij de te kortgedane partij bijstand verlenen, als die via de bevoegde kanalen beroep aantekent, bijvoorbeeld bij de Raad van State, of via hun parlementaire controlerecht vragen stellen aan de minister of, via de minister, aan andere politieke beleidsverantwoordelijken over de dienst waar men vermoedt dat er een inbreuk op de objectiviteit van de selectieprocedure werd gepleegd.
- Art. 26 De volksvertegenwoordigers mogen werkzoekenden op de hoogte stellen van werkaanbiedingen in de particuliere en de overheidssector. De volksvertegenwoordigers mogen op eigen initiatief personen aanbevelen bij werkgevers in de particuliere sector. Voor die 'arbeidsbemiddelingsrol' mogen de volksvertegenwoordigers geen enkele tegenprestatie, van welke aard ook, beloven of leveren aan de betrokken werkgevers.

3.9. Onrechtmatige en onwettelijke voordelen

- Art. 27 Elke poging tot bevoordeling, waarbij de burger door toedoen van een volksvertegenwoordiger iets probeert te bereiken wat onrechtmatig of wettelijk niet toelaatbaar is, is verboden.

Art. 28 Tussenkomsten van volksvertegenwoordigers met de bedoeling de toewijzing of de uitvoering van contractuele verbintenissen met de overheid te beïnvloeden, zijn verboden.

3.10. Schijndienstbetoon en ongevraagd dienstbetoon

Art. 29 Alle vormen van schijndienstbetoon, waarbij volksvertegenwoordigers bewust maar onterecht de indruk wekken dat zij bij de goede afloop van een dossier daadwerkelijk tussenbeide gekomen zijn, zonder dat de betrokken burger om een tussenkomst heeft gevraagd, zijn niet toegestaan.

Art. 30 Alle vormen van ongevraagd dienstbetoon, waarbij volksvertegenwoordigers wel degelijk daadwerkelijk optreden om de goede afloop van een dossier te waarborgen, maar zonder dat de betrokken burger daarom gevraagd heeft, zijn niet toegestaan.

4. Bekendmaking dienstverlening

Art. 31 Rechtstreeks of onrechtstreeks publiciteit geven aan de dienstverlenende activiteiten van volksvertegenwoordigers wordt beperkt tot het bekendmaken van een of meer contactadressen, met naam, mandaat en partij van de volksvertegenwoordigers, en de spreekuren, het telefoon- en faxnummer en het e-mailadres waarop zij het makkelijkst te bereiken zijn. Er wordt in die publiciteit geen melding gemaakt van de aard van de dienstverlening waarin zij eventueel gespecialiseerd zijn, en er wordt geen foto van hen in gepubliceerd. Die regels gelden niet voor bladen van politieke partijen of eigen politieke publicaties. Publiciteit voor dienstverlening is niet toegestaan op lokale en regionale radiozenders en op televisiezenders.

Art. 32 De volksvertegenwoordigers maken in hun verkiezingscampagnes en mailings die gericht zijn op individuen, geen melding van de diensten die zij eventueel voor de betrokkenen hebben verricht. In geen geval mogen zij de indruk wekken dat zij om een stem vragen in ruil voor bewezen diensten. Zij mogen in hun verkiezingscampagnes die gericht zijn op het algemeen publiek, bijvoorbeeld in huis-aan-huis-folders en advertenties, wel in algemene termen hun dienstvaardigheid, luisterbeleid en aanspreekbaarheid vermelden.

5. Naleving, controle en sanctionering

- Art. 33 De naleving van deze deontologische code veronderstelt openbaarheid als enige fundamenteel structurele oplossing om ongeoorloofde tussenkomsten te verhinderen.
- Art. 34 Als politieke mandatarissen en partijfunctionarissen op alle niveaus, vertegenwoordigers van drukingsgroepen of publieke, semi-publieke en particuliere hulpverleners tussenbeide komen in een dossier, dan voegen de ambtenaren die dat dossier behandelen, die tussenkomst toe aan het desbetreffende administratieve dossier.
- Art. 35 Er wordt in het Vlaams Parlement een deontologische commissie ingesteld die waakt over de naleving van de deontologische code. Alle erkende fracties maken deel uit van die deontologische commissie.

De Vlaamse ombudsman, magistraten, ambtenaren of andere personen die geconfronteerd worden met een inmenging van een volksvertegenwoordiger die zij in strijd achten met deze deontologische code, wordt verzocht hiervan binnen tien dagen melding te maken bij de voorzitter van het Vlaams Parlement. Kopie van de melding wordt onverwijld ter kennis gebracht van de betrokken volksvertegenwoordiger. Anonieme klachten zijn onontvankelijk.

De voorzitter van het Vlaams Parlement legt de in het tweede lid omschreven meldingen voor aan de deontologische commissie van het Vlaams Parlement binnen dertig dagen na ontvangst. De commissie onderzoekt die meldingen op hun gegrondheid. Daarbij moet het recht van verdediging van de betrokken volksvertegenwoordiger worden gevrijwaard. De commissie doet uitspraak binnen dertig dagen na ontvangst. De termijnen worden geschorst tijdens recesperiodes.

Als de commissie een inbreuk op de deontologische code vaststelt, dan kan zij publiekelijk een blaam leggen op de betrokken volksvertegenwoordiger.

6. Doorstroming naar het eigenlijke parlementaire werk

- Art. 36 In hun dienstverlening aan de bevolking worden de volksvertegenwoordigers geconfronteerd met de individuele problemen van de bur-

gers. Dat moet ertoe leiden dat het parlement zijn controlerende en regelgevende opdracht doelgerichter kan uitvoeren.

Daarom is het wenselijk dat de fracties op geregelde tijdstippen een synthese maken van de meest voorkomende dienstverleningsproblemen waarmee zij worden geconfronteerd.

7. Slotbepaling

Art. 37 De code treedt op 1 januari 1998 in werking voor alle Vlaamse volksvertegenwoordigers.

BIJLAGE 6 : Reglement van de Deontologische Commissie

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

De Deontologische Commissie, hierna de Commissie te noemen, oefent de bevoegdheden uit die haar toegekend zijn door de deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake dienstverlening aan de bevolking. De deontologische code, hierna de Code te noemen, is goedgekeurd door de plenaire vergadering op 19 november 1997.

De Commissie kan ook advies uitbrengen over de toepassing van de Code. Dergelijke adviezen gelden alleen binnen de perken van het verzoek om advies.

Artikel 2

De Commissie bestaat uit 15 vaste leden.

Elke in de Commissie vertegenwoordigde politieke fractie wijst één plaatsvervanger aan.

De leden van de Commissie worden aangewezen zodra het Vlaams Parlement is samengesteld.

Indien een vast lid niet aanwezig kan zijn, wordt het vervangen door de plaatsvervanger die tot dezelfde politieke fractie behoort.

Alleen de aldus aangewezen parlementsleden kunnen de besloten vergaderingen van de Commissie bijwonen.

Artikel 3

De Commissie benoemt een voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris. Zij vormen samen het bureau van de Commissie.

De Commissie kan zich laten bijstaan door ambtenaren van het Vlaams Parlement.

Artikel 4

De voorzitter roept de Commissie samen en stelt de agenda vast.

De voorzitter roept de Commissie binnen acht dagen samen wanneer een vierde van de leden van de Commissie daarom verzoekt en op voorwaarde dat de leden die het schriftelijk verzoek daartoe hebben ondertekend, tot ten minste drie verschillende politieke fracties behoren. Het verzoek bevat een voorstel van agenda dat ter goedkeuring aan de Commissie wordt voorgelegd.

Artikel 5

De voorzitter doet het reglement naleven, handhaaft de orde bij de beraadslagingen, oefent toezicht uit op de orde in de vergaderzaal overeenkomstig de bevoegdheden die het reglement van het Vlaams Parlement aan de voorzitter van een commissie toekent, verleent het woord, formuleert de punten waarover de Commissie een besluit of beslissing moet nemen en kondigt de uitslag van de stemmingen af.

Artikel 6

Er worden beslissingsnotulen over de deliberaties van de Commissie opgesteld. Die notulen worden goedgekeurd door de Commissie en ondertekend door de voorzitter en de secretaris en eventueel de ondervoorzitter. De goedgekeurde beslissingsnotulen worden aan de betrokken partijen, de leden van de Commissie en de leden van het uitgebreid Bureau megedeeld.

Artikel 7

De vergaderingen van de Commissie zijn besloten, tenzij de verwerende Vlaamse volksvertegenwoordiger de openbare behandeling van zijn of haar zaak vraagt.

De beslissingen van de Commissie tot oplegging van een blaam worden met redenen omkleed en uitgesproken in openbare zitting.

Artikel 8

De Commissie kan op rechtsgeldige wijze vergaderen indien een meerderheid van haar leden aanwezig is. Beslissingen worden genomen bij volstrekte meerderheid van stemmen van de leden die de volledige behandeling van een zaak hebben bijgewoond.

Indien na een eerste samenroeping de Commissie niet geldig is samengesteld, kan de Commissie na een tweede samenroeping rechtsgeldig vergaderen en beslissen, ongeacht het aantal aanwezige leden.

Artikel 9

Het reglement inzake de systematische verspreiding van persberichten over de werking van het Vlaams Parlement is ook van toepassing op de Commissie.

HOOFDSTUK II

Procedure meldingen en klachten

Artikel 10

Meldingen of klachten worden bij verzoekschrift gericht aan de voorzitter van het Vlaams Parlement die ze binnen dertig dagen aan de voorzitter van de Commissie verzendt.

De briefwisseling inzake de behandeling van verzoekschriften wordt gericht aan de voorzitter van de Commissie.

In de periode van de dag van de verkiezingen tot aan de aanwijzing van de leden van de Commissie en in de recesperiodes van het Vlaams Parlement worden de behandelingstermijnen voor de Commissie geschorst.

Artikel 11

Meldingen en klachten, bedoeld in artikel 35 van de Code, moeten op straffe van verval uiterlijk tien dagen na kennisname of nadat men er kennis van had kunnen nemen, schriftelijk worden meegedeeld in de vorm van een ondertekend en gedagtekend verzoekschrift, bevattende :

- 1° de identiteit en de woonplaats van de melder of de klager ;
- 2° het voorwerp van de melding of de klacht, een dossier waarin de controleerbare feiten maximaal worden aangetoond, eventueel de aanduiding van de overtreden artikelen en een uiteenzetting waaruit de schending van die artikelen bestaat ;
- 3° de identiteit van de Vlaamse volksvertegenwoordiger waarover de melding of de klacht handelt.

Anonieme meldingen en klachten worden door de voorzitter van de Commissie ambtshalve onontvankelijk verklaard en gearchiveerd.

Artikel 12

De voorzitter van de Commissie zendt de betrokken Vlaamse volksvertegenwoordiger en de leden van de Commissie zonder verwijl een afschrift van het verzoekschrift. De voorzitter van de Commissie deelt mee waar en wanneer de betrokken Vlaamse volksvertegenwoordiger inzage van het dossier kan nemen.

De voorzitter geeft de partijen kennis van plaats, dag en uur van de zitting. Hij deelt hun mee dat zij zich kunnen laten bijstaan door een raadsman naar hun keuze en dat zij het recht hebben gehoord te worden indien de klacht of melding door de Commissie ontvankelijk wordt verklaard.

De voorzitter deelt de Vlaamse volksvertegenwoordiger mee dat deze voor de aanvang van de zitting schriftelijk kan meedelen dat hij of zij de zaak in openbare vergadering wil laten behandelen.

AFDELING 1

Behandeling van het dossier

Artikel 13

De Commissie of degene die zij onder haar leden aanwijst, kan rechtstreekse briefwisseling voeren met de betrokken partijen en deze alle dienstige inlichtingen vragen. Zij kunnen aan de partijen en hun raadslieden alle aanvullende ophelderingen vragen.

Artikel 14

De Commissie of degene die zij onder haar leden aanwijst, kan de partijen en alle andere personen horen.

De partijen hebben het recht gehoord te worden indien de klacht of melding door de Commissie ontvankelijk wordt verklaard.

Het proces-verbaal van verhoor wordt getekend door de voorzitter en de secretaris en eventueel de ondervoorzitter van de Commissie en de gehoorde persoon.

Artikel 15

De Commissie of degene die zij onder haar leden aanwijst, kan ter plaatse overgaan tot alle vaststellingen.

De partijen en hun raadslieden worden opgeroepen.

Artikel 16

De partijen kunnen de Commissie verzoeken getuigen op te roepen.

In geval van getuigenverhoor ter zitting van de Commissie worden de partijen en hun raadslieden opgeroepen.

Het proces-verbaal van verhoor wordt getekend door de voorzitter en de secretaris en eventueel de ondervoorzitter van de Commissie en de gehoorde persoon.

AFDELING 2

Tussengeschillen

Artikel 17

Wanneer uitdrukkelijk wordt afgezien van de klacht of de melding, neemt de Commissie akte van de afstand en geeft definitief geen gevolg meer aan de zaak van deze klager of melder.

De feiten kunnen evenwel later nog steeds het voorwerp uitmaken van een nieuwe klacht of melding.

Artikel 18

Indien er grond bestaat om door eenzelfde beslissing uitspraak te doen over verscheidene zaken, kan de Commissie, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van partijen, de samenvoeging ervan bevelen.

Hiervan wordt kennis gegeven aan de partijen.

Artikel 19

Leden van de Commissie die persoonlijk en rechtstreeks betrokken partij zijn, mogen niet tegenwoordig zijn bij de beraadslaging en de besluitvorming in zaken die op zichzelf betrekking hebben.

Leden van de Commissie kunnen worden gewraakt om de redenen die, luidens de artikelen 828 en 830 van het Gerechtelijk Wetboek, tot wraking aanleiding geven.

Leden van de Commissie die advocaat zijn, mogen niet als raadsman optreden in zaken die aan de uitspraak van de Commissie onderworpen zijn.

Leden van de Commissie die weten dat hen een grond van wraking treft, moeten daarvan aangifte doen. De Commissie beslist of zij zich al dan niet moeten onthouden.

Artikel 20

Partijen die een lid van de Commissie willen wraken, moeten dat doen zodra de partij van de wrakingsgrond kennis heeft.

De wraking wordt aan de Commissie gevraagd bij een met redenen omkleed verzoekschrift overeenkomstig artikel 11.

Artikel 21

Over de wraking wordt zonder verwijl uitspraak gedaan, nadat de wrakende partij en het betrokken commissielid opgeroepen zijn om gehoord te worden.

Artikel 22

Indien er vermoedens of aanwijzingen zijn inzake strafbare feiten, wordt hiervan bericht gegeven aan de procureur des Konings, overeenkomstig artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering.

HOOFDSTUK III

Procedure adviezen

Artikel 23

De Commissie kan op eigen initiatief of op verzoek van Vlaamse volksvertegenwoordigers advies uitbrengen over de Code.

Verzoeken om advies over de Code worden schriftelijk gericht aan de voorzitter van de Commissie.

De Commissie kan verzoeken om advies herformuleren. Het advies heeft uitsluitend betrekking op de Code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

Het advies wordt aan de verzoeker en al de Vlaamse volksvertegenwoordigers meegedeeld.

De adviezen zijn richtinggevend en niet bindend en gelden alleen binnen de perken van het verzoek om advies.

De adviezen binden de Commissie niet bij de behandeling van meldingen en klachten.

HOOFDSTUK IV

Uitspraak van de blaam

Artikel 24

De publieke blaam wordt uitgesproken op de eerstvolgende plenaire vergadering na de betekening van de beslissing van de Commissie aan de partijen.
